107E JAARGANG — NO.: 113 ZATERDAG 19 MEI 1990

AMIGOE

VANDAAG

* Lucile Wout (MAN) uit de Eilandsraad p.2
* Economische crisis Venezuela en Curaçao voorbij p.3
* Miljoenen-publiek voor Aruba Hi Winds p.5
* Theunisse op doping betrapt p.7
* Fraaie poppen in Curaçaosch Museum p.11
* Bonaire: één prostituee erbij p.11



WOUT ...uit de Raad...

Preke

Die Wout zag kennelijk door de bomen het politieke bos niet meer...

NOG VOOR TOP BUSH EN GORBATSJOV

Kansen gegroeid op kernwapen-akkoord

MOSKOU - Er bestaat goede hoop dat toch een akkoord kan worden bereikt over de reductie van strategische kernwapens (START) tussen de Verenigde Staten en de Sovjetunie nog voor de topontmoeting tussen de presidenten George Bush en Michail Gorbatsjov eind mei/begin juni. Dat heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker vrijdag in Moskou gezegd. Ook Gorbatsjov liet zich optimistisch hierover uit.

James Baker: 'We maken vorderingen'

Baker sprak gedurende vijf uur met Gorbatsjov, waarna Amerikaanse en Russische onderhandelaars vrijdagavond in conclaaf gingen om details van de overeengekomen principe-oplossingen uit te werken. Baker wilde niet specifiek ingaan op de besprekingen, maar na zijn ontmoeting met Gorbatsjov zei hij: "We maken vorderingen. Er moet echter nog het nodige worden geregeld". Tot nu toe is het vaststellen van een limiet voor kruisraketten die worden gelanceerd vanaf schepen en vliegtuigen het voornaamste struikelpunt in de onderhandelingen geweest.

Baker zei vrijdag de hoop te koesteren dat nog voor de de top van eind mei een Start-akkoord kan worden gerealiseerd. "Ik weet dat president Bush graag een principe-akkoord wil ondertekenen, en datzelfde geldt voor president Gorbatsjov", aldus de Amerikaanse minister.

C-WAPENS

Sovjet-minister van Buitenlandse zaken Edoeard Sjevardnadze bevestigde vrijdag na besprekingen met Baker dat er grote vooruitgang is geboekt. Volgens Sjevardnadze zijn de Verenigde Staten en de Sovjetunie elkaar dicht genaderd bij het sluiten van een Start-akkoord. Sjevardnadze zei dat ook de onderhandelingen over een verdrag inzake chemische wapens voorspoedig verlopen. De twee grootmachten zijn bezig een tijdschema op te stellen, waarbinnen zij hun voorraden gifgassen voor negentig procent willen vernietigen.

De SU en VS zijn dicht bij een Start-akkoord dat de hoeveelheid strategische kernwapens van de twee landen met de helft vermindert. Dit heeft Gorbatsjov vrijdag gezegd voordat hij begon aan een onderhoud met minister Baker.

MACHT

"Ik weet het niet", had Gorbatsjov eerder geantwoord op de vraag of een akkoord over Start er in zit. "Wij doen ons best om er zeker van te zijn dat we het eens worden. Wij moeten dat samen doen. Ik geloof dat we elkaar naderen". De mensen in het Westen die zich zorgen maken over het feit dat hij zijn



James Baker

greep op de macht lijkt te verliezen, doen er goed aan nog eens goed na te denken. "Zij moeten objectief bekijken wat er in dit land gebeurt en moeten niet meer in paniek raken dan de Sovjets", aldus Gorbatsjov.

Ruding gepasseerd

DEN HAAG - Oud-minister Ruding heeft voor de tweede maal in een paar jaar tijd een topbaan in de internationale financiele wereld aan zijn neus voorbij zien gaan. De Nederlandse lobby is niet sterk genoeg geweest om de Fransman Attali weg te houden als hoogste baas van de Oost-Europabank. Eerder ontging hem een hoge functie bij het International Monetair Fonds(IMF).

In 1988 was Ruding de gedoodverfde kandidaat voor de functie van managing director van het IMF, een van de invloedrijkste posities in de internationale financiele en monetaire wereld. Uiteindelijk ging de Fransman Michel Camdessus met die eer strijken. Begin januari noemde premier Lubbers Ruding als mogelijk voorzitter van de op te richten Europese bank voor Wederopbouw en ontwikkeling (van Oost-Europa). Lubbers speculeerde toen ook op de mogelijkheid dat de bank in Amsterdam gevestigd zou worden.

Bij de voorjaarsvergadering van het IMF echter circuleerden al hardnekkige geruchten dat Attali de steun genoot van de grote industrielanden. Londen werd getipt als vestigingsplaats in plaats van Amsterdam zoals eerder was gemeld. Nederland leek volledig buiten de prijzen te vallen. Met name de Britse keuze voor Attali kwam hard aan in Nederland omdat Lubbers volgens minister Kok al maanden geleden een brief van premier Thatcher had ontvangen waarin zij steun gaf aan de kandidatuur van Ruding. Uiteindelijk is ook ditmaal Ruding buiten de boot gevallen.

Mills College: alleen voor vrouwen

OAKLAND - De studentes van Mills College, California, hebben na twee weken betogen hun zin gekregen: de raad van beheer van de universiteit, waar alleen vrouwen studeren, heeft vrijdag het besluit teruggedraaid om ook mannelijke studenten toe te laten.

"Wij hebben allen gewonnen", verklaarde voorzitter Warren Hellman van de raad van bestuur onder gejuich van zo'n driehonderd studentes. De raad kondigde op 3 mei aan dat de universiteit in 1991 opengesteld zou worden voor mannen omdat er te weinig studentes waren om het college economisch rendabel te houden. Hierop braken emotionele protesten uit, de studentes gingen massaal in staking en zij haalden drie miljoen dollar op om de financiële noden van hun college te lenigen.

Bescherming tegen chemische wapens



■*JERUZALEM - Een Israelische vrouwelijke militair toont een peuter haar gasmasker tijdens een demonstratie in verband met een eventuele aanval met chemische wapens waarbij apparatuur werd vertoond voor kleine kinderen en babies in zo'n geval. In dit geval zit de peuter in een speciaal bed dat omgeven is door nylon; het kind is voorzien van een gasmasker. De demonstratie werd gehouden in een Jeruzalems kinderziekenhuis.* (AFP-satellietfoto)

Protest trekt weinig mensen in Suriname

PARAMARIBO - De "nationale protestdag" van de Unie van progressieve Surinamers heeft vrijdag niet het gewenste resultaat opgeleverd. Slechts zo'n dertig vrouwen, die klaagden over hun slechte woonomstandigheden, gaven aan de oproep tot protest gehoor.

De voorzitter van de UPS Raymond Overman was niet aanwezig bij de betoging. Later op de dag verklaarde hij korte tijd door de politie te zijn aangehouden, wat door de politiewoordvoerder werd ontkend. Hij kondigde aan een nieuwe methode van volksmobilisatie te zullen volgen en vanaf woensdag met beter georganiseerde protestacties te zullen komen. Donderdag zei Overman dat de regering maatregelen moest treffen om sociale noden te lenigen. Als die uitbleven zou de UPS haar acties, eventueel ondergronds, verscherpen.

Door Amerikaanse douane ontdekt:

Drugstunnel Mexico-VS

DOUGLAS/WASHINGTON - De Amerikaanse douane heeft een honderd meter lange tunnel ontdekt waardoor drugs werden gesmokkeld tussen Mexico en de Verenigde Staten, zo heeft de douane vrijdag bekendgemaakt. De tunnel loopt van een luxe woonhuis in het Mexicaanse Agua Prieta naar een pakhuis in Douglas, Arizona, net over de Amerikaanse grens.

In verband met de ontdekking van de tunnel zijn twee Amerikanen en twee Mexicanen gearresteerd. De politie heeft bij het blootleggen van de smokkelroute geen cocaine aangetroffen. In het Amerikaanse pakhuis is de toegang tot de tunnel verborgen onder een biljarttafel, aan Mexicaanse kant werd deze afgedekt met een hydraulisch beweegbare betonnen plaat. Drugshandelaren, die eerder deze maand werden opgepakt, vertelden de politie over het bestaan van de ondergrondse smokkelroute. De autoriteiten onderzoeken nu of er in de regio, die wel de cocainestraat genoemd wordt, nog meer van zulke tunnels zijn.

In de anderhalve meter hoge tunnel was electriciteit aangelegd. Ook waren er ondergrondse ruimten gebouwd waarin tonnen cocaine opgeslagen konden worden. Volgens de politie heeft de bouw van de tunnel, die zo'n negen meter onder het aardoppervlak loopt, zes maanden geduurd en twee miljoen dollar gekost. De tunnel was sinds vorig jaar in gebruik.

Republican National bank uit New York:

Guatemala:geen bewijs voor witten drugsgeld

PARIJS - De Guatemalaanse onder-minister van Binnenlandse zaken Cuevas Figueroa heeft zaterdag in een brief aan het Franse persbureau AFP de berichten tegengesproken dat de Newyorkse Republican National bank (RNB) betrokken zou zijn geweest bij het witten van drugsgeld in Guatemala.

De minister schrijft in de brief dat de Guatemalaanse politie bij een huiszoeking in de woning van een vroegere vertegenwoordiger van de bank geen enkel bewijs voor betrokkenheid van de RNB bij het witten van drugsgeld heeft gevonden.

Op 26 april kwam de Guatemalaanse pers met het bericht dat de politie na een aangifte invallen had gedaan bij filialen van de RNB en van de Universal National bank van Miami. De politie zou toen valse dollarbiljetten en bewijzen voor het witten van drugsgeld hebben gevonden.

STEEDS GEWONNEN

De onder-minister schrijft dat de RNB geen filiaal in Guatemala heeft, dat de huiszoeking al enkele jaren geleden plaatsvond en dat de zaak bij gebrek aan bewijs werd geseponeerd. Hij ontkent ooit iets over betrokkenheid van de RNB verklaard te hebben, zoals de Guatemalaanse kranten schreven.

De RNB is in handen van de internationale bankier Edmond Safra. Banken van Safra zijn herhaaldelijk beschuldigd van het witten van drugsgeld, maar zij hebben alle processen gewonnen tegen mensen die de beschuldigingen de wereld instuurden. Onlangs nog, op 25 april, werd de Zwitserse socioloog en parlementarier Jean Ziegler door een Parijse rechtbank wegens laster veroordeeld.

Hij kreeg een schadevergoeding opgelegd van 150.000 francs (ongeveer 25.000 dollar) voor Safra. Ziegler publiceerde dit jaar een boek, "La Suisse lave plus blanc" (Zwitserland wast witter) waarin hij het Zwitserse banksysteem en de Zwitserse justitie van vergaande collaboratie met drugsbaronnen en frauderende dictators uit de Derde wereld beschuldigt.

MARS TEGEN HET GEWELD IN COLOMBIA



■ *BOGOTA - In de Colombiaanse hoofdstad werd een mars tegen het geweld gehouden en voor het recht op leven. De stoet werd geopend door Mariela Barragan (tweede van links), de echtgenote van Jaramillo Ossa, kandidaat voor het presidentschap van Union Patriotica die in maart bij een aanslag om het leven kwam. Fanny Mikey (tweede van rechts) deed ook mee aan deze mars van tweeduizend vrouwen.*

Van Mexicaanse drugsbaron Caro Quintero

Costa Rica doet zijn juwelen in verkoop

SAN JOSE - Vijf jaar nadat de Costaricaanse justitie ze liet confisqueren, worden ze dan eindelijk verkocht: de juwelen van de Mexicaanse drugsbaron Rafael Caro Quintero die in zijn vaderland een straf van 74 jaar uitzit wegens moord en drugshandel.

De Costaricaanse justitie arresteerde Caro Quintero in april 1985 tijdens een inval in zijn landhuis in Costa Rica en nam daarbij de juwelen in beslag die minstens zevenhonderdduizend dollar waard zijn. In een verklaring zei het Costaricaanse ministerie van Financiën vrijdag dat de justitie alles in het werk zal stellen om te voorkomen dat stromannen van de Mexicaanse drugsbaron op de veiling aanwezig zijn om de juwelen terug te kopen.

Op Caro Quintero's hoofd kwam een hoge prijs te staan toen hij beschuldigd werd van betrokkenheid bij de gruwelijke moord op Enrique Camarena, een agent van de DEA, het onderdeel van de FBI dat zich met bestrijding van de drugshandel bezighoudt. De vermeende betrokkenheid van hooggeplaatste Mexicaanse functionarissen bij de moord op Camarena heeft indertijd tot ernstige spanningen tussen Mexico en de VS geleid.

De opbrengst van de veiling zal naar openbare werken in Costa Rica gaan, aldus het ministerie van Financiën.

Bij zeventigste verjaardag paus:

Geen feest, wel veel meeleven

VATICAANSTAD - Ondanks de duizenden gelukstelegrammen is voor Johannes Paulus II de zeventigste verjaardag een werkdag als alle andere. Hij wilde absoluut geen feest, aldus de woordvoerder van het Vaticaan.

Politici uit Oost en West, Noord en Zuid alsmede leiders van kerken en van andere godsdiensten hebben de paus per telegram gelukgewenst. Sommige vooraanstaande politici kregen de kans de paus per telefoon te feliciteren. De woordvoerder wilde echter geen namen noemen.

Behalve de bobo's waren er ook 'gewone' afzenders: priesters, prelaten, professoren, zieken, kinderen, studenten. "Niemand" had de paus vergeten, zo zei de woordvoerder.

De paus werd als Karol Wojtyla op 18 mei 1920 in Wadowice bij Krakow in Polen geboren. Sinds 1978 is hij het hoofd van de Rooms-katholieke kerk, de eerste niet-Italiaanse paus sinds 455 jaar. Op 13 mei 1981 overleefde hij een aanslag. Volgens zijn artsen is zijn gezondheid nu weer opperbest.

Tijdens zijn pontificaat heeft hij 48 buitenlandse reizen ondernomen. Afgelopen maandag keerde hij terug van een bezoek aan Mexico en de Nederlandse Antillen. Over elf dagen vertrekt hij voor het volgende pastorale bezoek: een driedaagse reis naar Malta.

Blijft "100% Manista"

Lucille Wout uit de eilandsraad

WILLEMSTAD — Lucille Wout, ex- gedeputeerde van Financiën van de MAN, heeft gisteren haar ontslag als eilandsraadslid van de blauwe partij bij gezaghebber Elmer Wilsie ingediend. Ze trekt zich om persoonlijke redenen terug, maar zal '100 procent Manista blijven,' kondigde partijleider Don Martina gisteren aan. Wout was zelf niet aanwezig om haar besluit toe te lichten, maar Martina zei dat ze 'al ruim een half jaar' met dit plan rondliep.

De beslissing van mevrouw Wout, zondermeer een van de bekendste gezichten en uitgesproken figuren in de partij, komt hard aan. Dat bleek gisteren tijdens de persconferentie.

Mevrouw Wout werd door Martina 'een goede bewindsvrouw, maar een minder goede politicus' genoemd. Jammer dat haar stringente financiële beleid, nooit goed begrepen werd: dat was namelijk heel goed bedoeld om de crisis tegen te gaan. Vandaar dat velen de indruk hadden als zou ze met plezier bepaalde maatregelen hebben getroffen. 'Niets was minder waar, ze was een slechte politicus omdat ze niet aan de stemmen dacht, maar aan het welzijn van het eiland.'

De partijraad keurde Wout's ontslag goed en bedankte haar voor het vele werk dat ze jarenlang verzet heeft. Ze zal trouwens niet weggaan of de partij de rug toekeren, zo lichtte Martina toe. Mevrouw Wout zal in het vervolg vooral achter de schermen activiteiten gaan ontplooooien en daarbij vooral op de jeugd van Banda 'Riba concentreren.

Martina ontkende geruchten als zou de partij op haar druk hebben uitgeoefend of dat ze uit ontevredenheid over het functioneren van de partij zou opstappen. 'Ze nam deze beslissing om persoonlijke redenen en die blijven een prive aangelegeheid,' zei Martina, die wel melding maakte van de 'toegenomen religieuze belangstelling' van de voormalige bewindsvrouwe.

Zij zal in de eilandsraad worden opgevolgd door Morris Isenia, die in het dagelijks leven directeur van SDK is en voor de partij als p.r. man functioneert.

Optreden fluit-ensemble Quadrofonia



WILLEMSTAD — Op donderdag 24 mei om elf uur 's ochtends zal er een koffieconcert gegeven worden in de hal van het Avila Beach hotel door het Limburgs Fluit Ensemble Quadrofonia.

Voor het ensemble is het een hernieuwde kennismaking met Curaçao, twee jaar geleden trad zij eveneens met veel succes op in dit hotel. Een beperkt aantal kaarten is verkrijgbaar bij Mensings Caminada en bij de administratie van het Avila Beach Hotel. Na afloop van het concert wordt er gratis koffie met gebak geserveerd op de patio.

Deze presentatie is mede mogelijk gemaakt door medewerking van het KABNA/ Centrale Regering N.A., OKSNA, het Avila Beach hotel en het Cultureel Centrum Curaçao. Quadrofonia ontstond in mei 1984. De leden zijn Heleen de Witte, Inge Joerissen, Christianne van Gelder, Magda Jonkers, fluit. Zij studeerden allen aan het Maastrichts Conservatorium bij Michel Lefèbre en/of Jo Verboeket. Het ensemble heeft inmiddels een behoorlijke staat van dienst opgebouwd, wat inmiddels resulteerde in vele concerten in Nederland, België en Duitsland.

Het repertoire omvat vierhonderd jaar fluitmuziek van o.a. A. Corelli tot C. Meyerinck, waarbij behalve van de normale dwarsfluit ook van de piccolo en de altfluit gebruik gemaakt wordt. Het ensemble zal tot 26 mei op Curaçao verblijven en zal in die periode tevens workshops en enkele schoolconcerten verzorgen.

Kroonprins

WILLEMSTAD — Wie is de kroonprins in de politieke partij MAN? Wie volgt Don Martina op?

Vragen die gisteren op een persconferentie gesteld werden en die bepaald niet in goede aarde vielen. Vooral Winston Lourens - exminister en nadien Statenlid en nummer twee op de laatste lijst - reageerde ietwat gepikeerd. 'Wij functioneren niet in een monarchie,' zei de uitgesproken MAN-man, die zelf in diverse wandelgangen genoemd wordt als de mogelijke opvolger van de eerste, volgens velen, enige echte MAN-man, Martina. De naam van een andere potentiële 'kroonprins' Herman George wordt tegenwoordig minder vaak gehoord.

Uit de reacties die gistermiddag die vragen ontlokten bleek dat er momenteel geen plannen bestaan om 'Koning Don' te vervangen. Zelf zei Martina dat zijn haar en baard weliswaar grijs zijn, 'maar mijn hart is net 18 jaar oud.' Hij wilde daarmee duidelijk maken dat hij niet van plan is voorlopig op te stappen. Hij is immers pas 54 jaar oud.

'We zijn niet op zoek, maar er kan natuurlijk in het leven van alles gebeuren, vandaar dat we ons kader ten alle tijde voorbereiden, voor het geval er wat gebeurt.' Aldus Don Martina. Winston Lourens knikte goedkeurend.

Wandelen voor zee en land

WILLEMSTAD — De grote wandeltocht voor zee en land wordt zondagmiddag op veler verzoek herhaald.

Deze door Vrienden van de Aarde georganiseerde excursie die wederom zal starten op het strand van St Michiel, werd in april gelopen door ongeveer 800 mensen, ondanks de regenval.

De tocht voert langs de zoutpannen van Boca Sami naar Malpais en via de rand van de landfill terug. Begeleiders zullen educatieve informatie geven. De organisatoren adviseren makkelijk schoeisel en drinken mee te nemen. De wandeling begint om 15.30 stipt en zal ongeveer twee en een half uur duren. De excursie wordt voor kleine kinderen afgeraden.

De grens van drie minuten

WILLEMSTAD — De Curaçaosche Hartstichting organiseert een aantal presentaties in de maand juni. Deze hebben als doel de bevolking te informeren over de 'drie minuten-grens'. Dit is de tijdslimiet beschikbaar om effectief een slachtoffer met de complicaties van een hartinfarct te helpen. Een gedeelte van de presentatie bestaat uit een toneelstuk voor betere illustratie. Scéne-regisseur is Antony Jamanika. De demonstraties zijn op zondag 10, zaterdag 16 en zondag 24 juni in het ITC. De toegang is vrij na invitatie. Voor heren zijn jas en das vereist. De presentatie is bedoeld voor personen vanaf 15 jaar en zal ongeveer twee uur in beslag nemen.



■ *Toekomst in perspectief: winkelruimtes verrijzen aan de Jan Noordduynweg, spoedig volgen luxe condominiums. Zonder overheidsgaranties, zegt 77-man Piet Campman niet zonder enige trots.*

-7 X 8 nabij 77-

Piet Campman bouwt op Jan Noorduynweg 56 luxe condominiums en winkel complex

WILLEMSTAD — Van 77 naar 7 x 8 is het slechts enkele meters. Cryptische taal. Oplossing: Piet Campman van 77 General Stores bouwt pal naast zijn vestiging aan de Jan Noordduynweg 56 condominiums in formatie van zeven blokken van acht luxe appartementen. Op het zelfde stuk particuliere grond bouwt de ondernemer ook een tiental winkel-units. Vrijdag stromde het spantenbier vanwege het bereiken van het hoogste punt van de winkelgallerij.

In het geografisch hart te Groot Piscadera van het eiland zullen op een terrein van 24.000 vierkante meter binnen enkele maanden van alle gemakken voorziene studios opgetrokken worden met een oppervlakte van elk 100 tot 155 vierkante meter. De 56 condominiums zullen luxe ingericht worden, tv, satelliet-ontvangst, intercom, een nabijgelegen garage en dergelijke 'accessoires' krijgen en gecentreerd zijn rondom een zwembad. Het complex wordt omheind en voorzien van bewaking, parkeergelegenheid, een activiteitencentrum en 'service units' bestemd voor een wasserette, een huisarts en mogelijke andere diensten.

PRIJZEN

De prijzen voor de appartementen lopen van 100.000 op tot 250.000 gulden. Het gaat op condominiums die aangekocht kunnen worden tegen een aanbetaling van tien procent van de werkelijke koopprijs. Behalve op de lokale markt richt Campman zich als projectontwikkelaar ook op de gepensioneerden die onder aantrekkelijke voorwaarden het Antilliaans belastingparadijs kunnen binnenkomen.

De eerste twee 'torens' zullen in november klaar zijn. De overige appartementenblokken in maart.

Opmerkelijk is dat Campman het acht miljoen gulden kostende project op eigen vermogen steunend aangaat. Bij de bank is weliswaar een lening afgesloten, maar er is geen gebruik gemaakt van overheidsgrond, overheidssteun of overheidsgaranties.

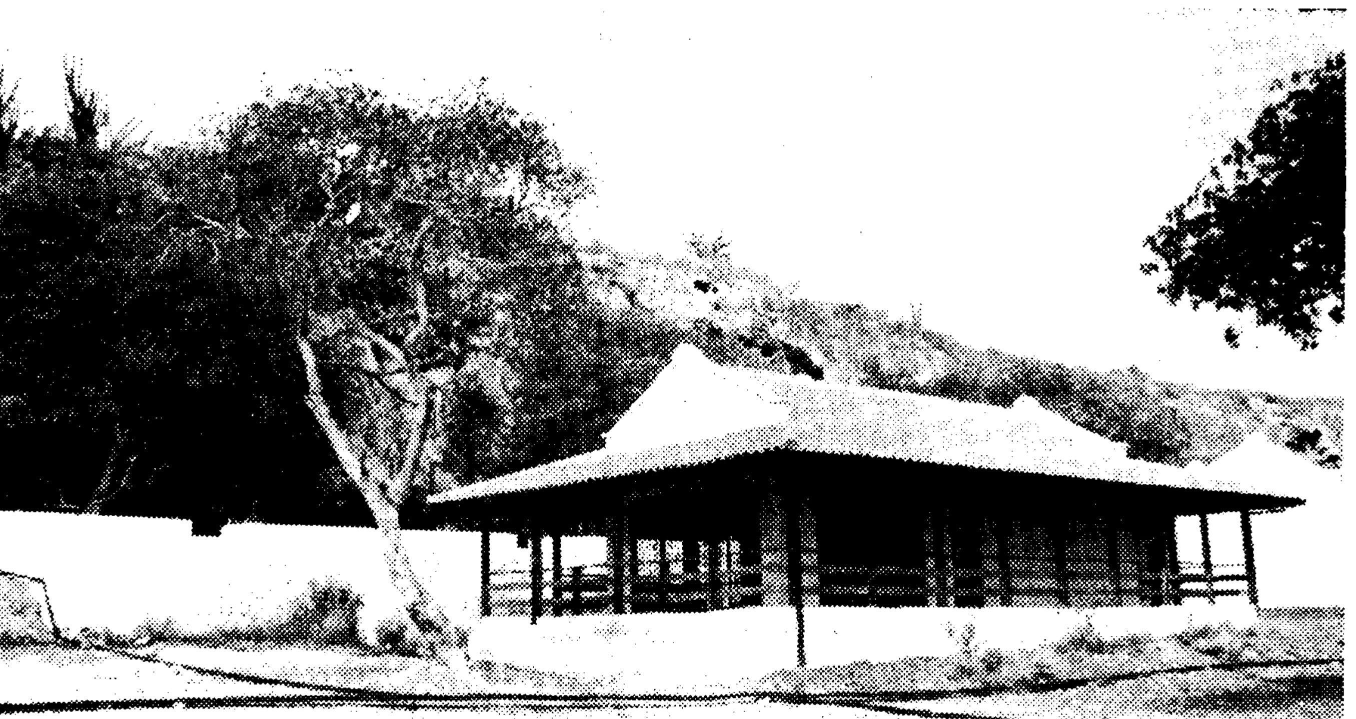
NOG MEER PLANNEN

De 77-man heeft plannen klaar liggen voor een winkelcentrum op de Jan Noordduynweg aan de andere kant van het Generale Store filiaal. In de directe nabijheid komt ook de bedrijfsruimte van een grote meubelverkoopfirma uit Nederland. De eerste steen van het grote winkelcentrum wordt pas gelegd als zeker is dat voor alle ruimtes een huurder is.

De winkelgallerij waar gisteren spantenbier op gedronken werd, zal bezet worden door onder andere boekhandel Samson, opticiën Odüber en Kan, Boolchand, keukenen badkamerinrichter Mobalpo en de Maduro & Curiel's Bank die daar de veertiende van haar vijftien filialen zal openen. Nummer vijftien komt te Brievengat.

Voor meer informatie over de condominiums kan men contact opnemen met Real Estate Groot Piscadera, postbus 372 of bellen: 611166.

Hatogrotten blijven nog dicht



WILLEMSTAD — De grotten van Hato zullen de eerst volgende maanden nog niet opengesteld worden voor het lokale of buitenlandse publiek.

De bouwfase is al een ruim aantal maanden afgerond, maar men wacht op een specialist uit de Verenigde Staten die de zorg moet dragen voor de juiste belichting van de de spelonken.

Deze technicus komt zeer waarschijnlijk 1 september. Eerder zou niet mogelijk zijn geweest omdat de uitlichtingsexpert lopende contracten heeft die eerst nagekomen moeten worden. Pas als alle verlichting is geïnstalleerd kan een team van één beheerder en twee assistenten gestationeerd worden bij de grotten om het toezicht te houden op hetgeen in de toekomst een toeristische attractie kan zijn. Het personeel is voor rekening van de Stichting Nationale Parken. Volgens dr Bakhuis, directeur van Stinapa wordt het complex opengesteld eind december of begin januari.



Liberia jarig!

■ ***Minister-president Maria Liberia-Peters viert morgen, 20 mei, haar 49ste verjaardag. Ze heeft voor haar verjaardag al twee geschenken gekregen: het bezoek van paus Johannes Paulus II aan Curaçao en de vorming van het kabinet Liberia III. De Amigoe wenst Maria, haar echtgenoot Niels en haar kinderen van harte 'Pabien'!***

Coopers & Lybrand

WILLEMSTAD — In het kader van de fusie van Coopers & Lybrand Dijker van Dien organiseert de maatschap van accountants en belastingadviseurs 31 mei op Curaçao in het ITC voor genodigden een symposium over: De weg van kapitaalmarkten naar de toekomst en de mogelijkheden voor een effectenbeurs op Curaçao.

De sprekers zijn mr G.H. de Marez Oyens en drs H. van der Zee. De Marez Oyens is algemeen-secretaris van de Amsterdamse Effectenbeurs en Secretary-general (nominee) of the International Federation of Stock Exchanges. H. van der Zee is Manager Financial Services Group Coopers & Lybrand Management Consultants.

Bij het symposium zullen ook aanwezig zijn de heren prof. L.C. van Zutphen en C.G. van Luijk resp. voorzitter en lid van de Raad van Bestuur van de maatschap Coopers & Lybrand Dijker Van Dien in Nederland. Ook zal aanwezig zijn Wieland D. Chong, partner Cooper & Lybrand (USA).

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' - SJU.
****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
****

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel. 82222 op te bellen.
****

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet' consultatiebureaus te Sta Maria: tel. 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Alberto tel.: 74949.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232 geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 43839/44510; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
(Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Roberto, tel.: 648338.
****

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
19 mei 1990 vanaf 08.00 uur tot 21 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Braakman, Sentro Mediko Montagne Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
18 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 21 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
18 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 21 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 6417[illegible] b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Vönhogen, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**
****

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

zaterdag
Otrobanda
Otrobanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633.
Punda
Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155.
zondag
Otrobanda
Sta. Maria, W. Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 3, tel.: 612380/613078.
****

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

19 mei: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
20 mei: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
****

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.
****

BIJ OPENING NIEUW KANTOOR BANCO INDUSTRIAL

Venezolaanse minister van Financiën:

In Venezuela en Curaçao is de crisis achter de rug

WILLEMSTAD — In Venezuela en op Curaçao is de economische crisis zo langzamerhand achter de rug en wordt nu keihard gewerkt aan de wederopbouw. Dat verklaarde gisteren de Venezolaanse minister van Financiën, dr Roberto Pocaterra Silva, bij de officiële opening van het nieuwe kantoor van het Curaçaose filiaal van de Banco Industrial de Venezuela (BIV). Het felblauwe in Curaçaose bouwstijl gerenoveerde pand aan de Handelskade, biedt een prachtig uitzicht op de Sint Annabaai. Ook de Antilliaanse minister van Financiën, Gilbert de Paula hield een toespraak in het bijzijn van vele genodigden uit het buurland en lokale bankaire autoriteiten. Hij zei verheugd te zijn dat de Venezolaanse bank meegroeit met de Antilliaanse economie. BIV is een van de kleinste banken op Curaçao, met zo'n 20 werknemers. Maar dat zou in de toekomst wel eens kunnen veranderen omdat de activiteiten van het Willemstad-filiaal uitgebouwd worden, kondigden de Venezolaanse sprekers aan.

In het nieuwe pand van de Venezolaanse staatsbank gericht op de bevordering van de industrie, was het gistermiddag een drukte van belang.

Naast vele lokale genodigden, waaronder gouverneur Jaime Saleh, waarnemend gouverneur Rosemarie de Paula en minister van Handel Industrie en Werkgelegenheid Chucho Smits zijn ook verschillende topfunctionarissen van de BIV naar Curaçao gereisd. Diverse filmploegen uit Venezuela maakten de nodige opnamen van het gebeuren, waaronder de lintjes-knippen-ceremonie door de gouverneur en de inwijding die verricht werd door de bisschop van Willemstad Wim Ellis.

Besloten werd van de aanwezigheid van zoveel kopstukken van de BIV gebruik te maken en vandaag op Curaçao een belangrijke interne vergadering te houden. Verschillende onderwerpen zullen aan de orde komen zoals de problematiek rond de aflossing van de Venezolaanse buitenlandse schuld, de activiteiten van de buitenlandse filialen van de bank, zoals dat op Curaçao, uitbreiding van de offshore- activiteiten van BIV en het functioneren van het BIV-hoofdkantoor dat in Caracas gevestigd is.

Een van de hoge gasten uit Caracas die gisteren aanwezig was en het woord voerde was de directeur van de BIV, dr Gustavo Quintero Tirado. Hij wees op de strategische geografische ligging van de Willemstad-vestiging en herinnerde eraan dat BIV exact 17 jaar geleden op Curaçao een kantoor opende. Nu de bank over een nieuw, veel ruimer kantoor beschikt zullen de activiteiten op Curaçao zeker worden uitgebouwd.

Minister van Financiën Gilbert de Paula herinnerde eraan dat de BIV de allereerste Venezolaanse bank was die op Curaçao een onshore filiaal opende; men zonde toen al belangstelling voor het economische gebeuren op Curaçao. Dat de BIV besloot een groter pand te betrekken is volgens De Paula een teken aan de wand: de bank zal willen meegroeien met de economie. Daarover was de minister overigens optimistisch gestemd: de verschillende maatregelen die getroffen werden werpen hun vruchten af, het vertrouwen in de economie en ook het toerisme neemt toe, steeds meer Antilliaanse jongeren in het buitenland zoeken de weg terug naar huis.

De Paula wees tenslotte op de verantwoordelijkheid die ook het bankwezen draagt voor de verdere ontwikkeling van de economie; integriteit en een goede reputatie zijn daarbij van groot belang, benadrukte de bewindsman. Immers, een bank maakt wezenlijk deel uit van de gemeenschap, zijn invloed reikt verder dan de eigen klantenkring. De minister zei tevens verheugd te zijn dat BIV met de restaurantie van het pand rekening hield met de architectuur in de binnenstad.

Minister van Financiën van Venezuela, dr Roberto Pocaterra Silva verklaarde dat heel bewust gekozen werd voor die stijl: de Venezolaanse overheid wil daarmee aantonen dat de vestiging van BIV meer is dan een bank, en niet alleen denkt aan economisch gewin. Hij noemde de wens van de regering in Caracas de banden tussen de twee landen nader aan te halen. Hij zei verder de indruk te hebben dat de economische crisis in Venezuela en Curaçao voorbij is en dat een nieuw tijdperk begonnen is. De minister, die de nodige veiligheidsagenten bij zich had, zei optimistisch gestemd te zijn, besloot zijn rede met de boodschap dat het filiaal op Curaçao een belangrijke rol zal spelen bij de plannen die BIV heeft de activiteiten verder uit te bouwen en daarmee ook de Venezolaanse economie een impuls te geven.

■ *Het nieuwe, opvallend blauwe onderkomen van het Banco Industrial de Venezula-filiaal op Curacao aan de Handelskade 12, in hartje Punda...*



■*WILLEMSTAD —Gouverneur Jaime Saleh was eregast bij de opening, gistermiddag, van het nieuwe kantoor van de Banco Industrial de Venezuela aan de Handelskade. Hij werd bij aankomst onder meer begroet door de directrice van het Curacaose filiaal...*



■*WILLEMSTAD—De bisschop van Willemstad, Mgr Wim Ellis, was belast met de inwijding van het nieuwe kantoor van de Banco Industrial de Venezuela. Links naast hem staan onder anderen de algemeen directeur van de bank, dr Gustavo Quintero Tirado en de Venezolaanse minister van Financiën, dr Roberto Pocaterra Silva...*

Mgr Wim Ellis bedankt paus

WILLEMSTAD —De bisschop van Willemstad, Mgr Wim Ellis, heeft paus Johannes Paules II gisteren in een telegram bedankt voor zijn bezoek vorige week zondag aan Curacao en gefeliciteerd met zijn zeventigste verjaardag. De Antilliaanse bisschop vraagt in het schrijven om Gods zegen.

Hart-lezing

WILLEMSTAD — Zondag wordt er een hart-lezing gehouden in de Curaçaosche Sport Club. Het onderwerp 'Aangeboren hartafwijkingen' zal aan de hand van een diaserie belicht worden in het Papiamentu door kinder-cardioloog I. Pedro. De lezing duurt van 10.00 tot 12.00 uur en vindt plaats onder het dak van het CSC-gebouw te Damacor, naast de dierentuin. Entree is gratis. Dit is een initiatief van de Curaçaosche hartstichting.

CITRO-reddingboot: bijzonder vaartuig

WILLEMSTAD — Gisteren arriveerde aan boord van het nieuwe stationsschip Hr. Ms. Abraham Crijnssen, de reddingsboot bestemd voor de Citizens Rescue Organisation of the Netherlands Antilles (CITRO). Voor Curaçao een historisch moment omdat het de eerste professionele reddingsboot in de geschiedenis van ons eiland betreft. Na het afmeren van het schip aan de Prins Hendrikwerf, werd door de Koninklijke Marine de reddingsboot op de kade gezet. Een delegatie van de CITRO stond gereed om de boot 'in ontvangst' te nemen.

De bouw van de boot werd mogelijk mede dankzij de uitgebreide financiële steun van de stichting Sede Antia. De boot werd gebouwd door de werf Mulder & Rijke te IJmuiden naar een door de Koninklijke Marine geperfectioneerd Engels ontwerp. Boten van dit type zijn in gebruik bij de grote reddingsmaatschappijen, de Amerikaanse Kustwacht en bij andere organisaties waar men de hoogste eisen stelt aan vaartuigen.

EIGENSCHAPPEN

De CITRO reddingsboot is bijzonder zeewaardig en zodanig ontworpen, dat zij zich onder slechte weersomstandigheden met grote snelheid naar een noodgeval op zee kan begeven. De boot is ruim zeven meter lang en wordt voortbewogen door een tweehonderd PK VOLVO Penta Dieselmotor door middel van een zogenaamd 'waterjet'. De reddingsboot is zelfoprichtend, hetgeen betekent dat bij eventueel omslaan in slecht weer, de boot automatisch zichzelf weer opricht.

Aangezien de boot in eerste instantie is bestemd voor de Noordkust waar de internationale luchthaven van Curaçao is gelegen, kan Curaçao nu voldoen aan de internationale regels die gelden voor aan water gelegen vliegvelden om in geval van een noodlanding op zee, de bemanning en passagiers te kunnen redden. Omdat de boot is uitgerust met extra reddingsvlotten is het mogelijk om een groot aantal personen te kunnen redden binnen een uur na het ongeval.

BELANGRIJKE HULP

De stichting Koninklijke Noord en Zuid-Hollandsche Reddingsmaatschappij (KNZHRM). die vorig jaar haar 165-jarig bestaan vierde, heeft de CITRO enorm gesteund bij de realisering van dit project. Zo hielden experts toezicht op de bouw van de boot, selecteerden de uitrusting en beproefden de boot tijdens de proefvaart. Twee experts van de KNZHRM komen volgende maande naar Curaçao om de vrijwillige reddingsbootbemanningsleden alsmede de assistenten (zowel mannen als vrouwen) aan land op te leiden.

Gezondheidswerknemers op de bres voor Louis Gumbs

WILLEMSTAD — In een door acht werknemers ondertekende brief trekt het departement van Volksgezondheid fel van leer tegen de kritieken geleverd op de terugkeer van Louis Gumbs in het kabinet. De pressiegroep Kousa Komun liet begin van deze week weten dat 'de terugkeer van Louis Gumbs in het kabinet controversieel is en niet zal bijdragen tot het opvijzelen van het al negatieve beeld dat het publiek van politici heeft'. Dit onder meer vanwege de problemen in de Capriles kliniek.

Ons departement en andere diensten die onder minister Gumbs vallen zijn van mening dat de afgevaardigde één van de ministers is die uitblinkt in zijn manier van omgaan met het personeel en het beleid dat hij voert, meldt de ondertekende brief van het departement Gezondheidszorg.

In de brief wordt gewezen op de vele problemen die Gumbs op zijn weg ontmoet maar ook op de vele oplossingen die hij hiervoor aandraagt. 'Vele problemen die reeds jaren bestaan en die het normaal functioneren van het betreffende departement tegenhouden', aldus een citaat.

Volgens de ondertekenaars is het onder meer aan minister Gumbs te danken dat een einde is gekomen aan het ongenoegen van het personeel toen hij voor de werknemers in het Landslaboratorium een correcte functie evaluatie introduceerde, terwijl de plannen tot renovatie of bouwen van een nieuw laboratorium in verre staat verderde. 'Het onrecht binnen de Dienst Volksgezondheid, waar jaren geen bevorderingen hebben plaats gevonden, is onder leiding van Gumbs geëlimineerd.'

Het is aan 'Kousa Komun' te (ver)wijten dat Louis Gumbs niet op zijn oude post in de gezondheidszorg is teruggekeerd en dat slechts omdat de afgevaardigde geen tijd had om zich te verdedigen tegen zoveel kritiek zonder dat zijn arbeidsverplichtingen in gevaar kwamen, aldus de brief.

'Kousa Komun, weet waarom ze aan de kant blijft staan, want vandaaruit is het makkelijk stenen te gooien. Waar mensen werken worden fouten gemaakt, maar het volk heeft op 16 maart te kennen gegeven ook te kijken naar wat iemand bereikt heeft', besluiten de opstellers hun kritiek.

Aanhouding

WILLEMSTAD — De 27-jarig inbreker G.N. ging vrijdagochtend de bewoner van een huis aan de The bottomweg te lijf met een schaar toen hij betrapt werd. Er deed zich een worsteling voor. Het lukte de bewoner de inbreker te overmeesteren. De politie nam de man mee naar het recherchebureau.

WILLEMSTAD — Een 35-jarige aangeschoten man ging gistermiddag in een woning op de Traaiweg zijn 86-jarige vader te lijf met een bezem. De zoon die de oude man op het hoofd sloeg, werd door de politie voor zijn eigen en andermans veiligheid opgesloten.

Eerste lustrum Copernicia

WILLEMSTAD — Vandaag viert de Vereniging van Oudpadvindsters 'Copernicia' het eerste lustrum met een Heilige Mis om zeven uur in de Janwé kerk. Na de mis is er een samenzijn voor de leden en hun familie.

Automatiseringsoverleg met minister



■ *ORANJESTAD — Minister van Economische Zaken ing Eddy Briesen (rechts), kreeg vrijdag bezoek van de heren Fred de Waard en Ron de Zwart, van 'Raet Integrated service', een van Nederlands grootste bedrijven op het gebied van de automatisering.*
Het bedrijf telt achttienduizend werknemers en momenteel bezoeken director De Waard en managing director De Zwart de landen buiten Europa met het doel tot samenwerking te komen over het verschaffen van service, cursussen en producten. Op Aruba werd een samenwerkingsakkoord bereikt met 'Digital Computer services'.
Bij de foto: De Waard en De Zwart, vergezeld van de voorzitter van de Kamer van Koophandel, Eric d'Arnault (links), op bezoek bij de minister.

Aruba Golf club:ook voor toeristen

Meer activiteiten: ledental aan groeien

ORANJESTAD — Om het groeiende aantal leden en toeristen nog meer te stimuleren, heeft het bestuur van Aruba Golf Club een serie toernooien geprogrammeerd. In de komende weken zijn dat: zondag 27 mei en zondag 3 juni, het Aruba Trading golf tournament, een 36 holes stroke play tournament met vele schitterende prijzen. De aanvangstijd is acht uur.

Op zaterdag 2 juni en zaterdag 9 juni wordt er een speciaal Ladies tournament gespeeld. Op elk van beide dagen worden negen holes afgewerkt en de aanvangstijd is half negen. Op zondag 17 juni is er een scramble tournament voor alle leden maar ter ere van de nieuwe spelers. Een goede gelegenheid voor vooral de beginnelingen om op een plezierige manier wat toernooiervaring op te doen. Er wordt om acht uur gestart.

Op zaterdag 30 juni en zondag 1 juli volgt het Casa Matias/Ram golf/Heino milk tournament met bijzondere prijzen zoals een Ram laser X-2 set ijzers voor de Low gross winnaar en een Ram staff golftas voor de speler met de beste net score.

Verder zijn er nog een Graphite Ram driver en dozen Heino melk. Omdat Aruba Golf club ook voor dit toernooi veel deelnemers verwacht en zij iedereen in de gelegenheid wil stellen om mee te doen zijn er op zaterdag 30 juni twee aanvangsttijden.

Men kan kiezen tussen acht uur 's morgens of twee uur **'s middags. Op zondag 1** juli is de Tee off-tijd acht uur. Voor elk toernooi moet tenminste een dag van tevoren ingeschreven worden op de club of eventueel ook telefonisch. Voor meer informatie kan men bellen naar de club (42006) of naar de secretaris van de club: Fred Meenhorst (23241).

Rechtbank behandelt moord

NEW YORK - Een negentien-jarige blanke man, Joseph Fama, is donderdag door de jury bij een rechtbank in New York schuldig bevonden aan moord op de drie jaar jongere zwarte Yusuf Hawkins. Na de uitspraak van de jury hangt Fama een gevangenisstraf boven het hoofd, die kan varieren van 25 jaar tot levenslang. Een medebeklaagde kwam er echter met vrijspraak vanaf, hetgeen heftige reacties opriep onder het publiek.

De zaak heeft de afgelopen jaren, vanwege de racistische achtergrond, grote opschudding verwekt. Een groep van dertig jeugdige blanken overviel in augustus 1989 in Bensonhurst, een blanke woonwijk in het Newyorkse Brooklyn, Hawkins die daar met twee vrienden vertoefde. De groep dacht dat de drie kleurlingen op een verjaardagsfeestje van een blank meisje waren uitgenodigd. In werkelijkheid kwamen de drie kijken naar een tweedehands auto die ter verkoop was aangeboden. Hawkins werd bij de overval doodgeschoten, de andere twee overleefden de aanval van de groep. Na de moord kwam het tot botsingen tussen zwarte demonstranten en blanke inwoners van Bensonhurst.

SCHOK

De kort daarop volgende verkiezingsnederlaag van burgemeester Edward Koch tegen de zwarte kandidaat David Dinkins wordt voor een groot gedeelte toegeschreven aan de schok die de moord teweegbracht.

Hoewel de jury de geloofwaardigheid in twijfel trok van de getuige, die Fama met het pistool in de hand had zien staan, sprak zij toch na een beraad van tien dagen het "schuldig" uit.

De eveneens negentienjarige Keith Mondello, medeverdachte in deze geruchtmakende rechtszaak, werd door de rechtbank niet schuldig bevonden aan de moord op Hawkins. Hij werd wel schuldig bevonden aan het veroorzaken van onrust, bedreiging, discriminatie en het bezit van een gevaarlijk wapen. Hij zal hiervoor negen tot zestien jaar gevangenisstraf krijgen.

EMOTIES

Direct na de uitspraak van de jury laaiden de emoties in de rechtszaal hoog op. De ouders van Hawkins schreeuwden geschokt "Nee, nee, oh nee" en een zwarte activist riep de (zwarte) voorzitster van de jury toe: "Dit word je dood". Buiten het gerechtsgebouw, dat door honderden politie-agenten bewaakt werd, dreiegden zo'n tweehonderd woedende zwarte betogers: "Wij gaan naar Bensonhurst, wij branden het plat". Met gebalde vuisten schreeuwden zij "Yusuf, Yusuf, geen vrede, geen gerechtigheid".

VISVERWERKINGSSCHIP LOBO GEDOOPT

B.L. Aruba Caribbean Fish officieel geopend

Driesen: regering werkt aan nog meer visserijprojecten

ORANJESTAD — Voor de heren Cornelis en Raymond Los was het vrijdagmiddag zover, dat minister van Economische Zaken ing Eddy Briesen in Harbour Town Marine de officiele opening kon verrichten van hun bedrijf 'R.L. Aruba Caribbean Fish'. Hierbij werd het vis- en visverwerkingsschip 'Lobo' gedoopt.

Minister Briesen sprak niet alleen de voldoening uit, naar verwacht ook een goede toekomst voor het bedrijf. Temeer daar het bedrijf volledig past binnen het beleid zoals door de regering Oduber gevoerd wordt. In dit verband noemde de bewindsman het macro-economische streven om waar mogelijk de importen te verminderen. In 1988 is er voor acht miljoen aan vis- en visproducten op Aruba geïmporteerd. Verwacht wordt, dat dit cijfer in de komende jaren zal stijgen, waarbij alle mogelijkheden om dit aanzienlijke bedrag enigszins in toom te houden dan wel te verminderen dienen te worden aangegrepen.

TROTS

De bewindsman haalde ook de regeringsverklaring aan waarin steun werd toegezegd aan alle projecten die een bijdrage kunnen leveren aan de voedselvoorziening voor zowel de lokale bevolking als die van de toeristen industrie. Ook in het belang van verscheidenheid in de economie noemde minister Briesen dit project belangrijk, waarbij hij ook met trots het Coastal en Wickland noemde. De verdere ontwikkeling van de visserij sector is voor de verscheidenheid van de Arubaanse economie zeer belangrijk. Eerst de lokale markt voorzien en dan uitzien naar export mogelijkheden.

Met nadruk stelde Briezen dat er nog meerdere projecten op stapel staan vooral op visserijgebied, doch dat deze met de nodige voorzichtigheid moeten worden aangepakt. Directie Landbouw, Veeteelt en Visserij heeft opdracht gekregen het nodige te doen teneinde een wetgeving op het gebied van de visserij tot stand te brengen. Lering zal moeten worden getrokken uit problemen van andere landen. Briesen verwacht dat spoedig een visserij wetsontwerp aan de Staten kan worden aangeboden. Vooruitlopende op deze wet heeft het nieuwe bedrijf reeds overleg met directie LVV gehad, ondermeer over vaststelling van de maaswijdte van de canastas en de aan te brengen ontsnappingsluiken.

Ten aanzien van de leiding van het bedrijf is het zo dat het in handen zal zijn van Raymond Los. De familie Los is geen onbekende voor ons. Vader Cornelis Los zal u allen wellicht bekend zijn van het Sea Star Park.

Het is duidelijk dat de ondernemingsgeest van vader Los ook in de gen[...] van zoon zit. Overigens [...] Cornelis op de achtergro[...] alle mogelijke steun aan h[...] geheel geven, aldus minist[...] Briesen.

Vermeldenwaard is d[...] Raymond, zeventien jaar ou[...] één van de jongste onderne[...]mers, zoniet de jongste, onde[...]nemer zal zijn die Aru[...] kent. Raymond is een pa[...]nerschap aangegaan met e[...] Arubaan te weten dhr To[...] Bosch. Tony is goed beke[...] met de wateren rond Aru[...] en ik heb er alle vertrouw[...] in dat zij dit bedrijf gezo[...] zullen runnen. Het sch[...] 'Lobo', de belangrijks[...] 'asset' van het bedrijf ver[...]genwoordigt een investeri[...] van ruim zevenhonderddu[...]zend gulden en zal een pe[...]manente bemanning v[...] vier tot zes personen hebbe[...]

Nadat de minister h[...] bedrijf alle succes had to[...]gewenst was het zijn dochte[...] Allison, die het schip 'Lob[...] mocht dopen.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK nr 10.815.445 Banco di Caribe

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Friday the 13th Part VIII** (thriller, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur **Dad** (drama/comedy, 14 jr).

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Santa Ana, tel.: 28181.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter E. Lacle, Seroe Pita 54B, tel.: 23379/28442
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * *

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Spirit of adventure: Antartic Odyssey; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.10 Big Story; 19.30 Love Boat: His girls friday; 20.45 CNN Int'l News; 21.15 Redd Foxx show: High school blues; 21.40 Estreno: Winter Kills; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Special: Misa papal 13 mei; 18.30 Special: Fatima; 19.30 Show-Time; 20.30 Quo Vadis; 21.30 CNN Int'l News; 21.55 Ellis Island; 22.52 Week in Review; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * *

DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 Of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hesser.

* * * * * *

TWEE VAN GROTE DRIE VAN VS PRESENT

Bij nieuwkomers is ESPN-tv voor Amerikaanse continent

Miljoenen kunnen op tv Aruba Hi Winds volgen

ORANJESTAD — De Aruba Hi-Winds Pro-Am (1 tot en met 10 juni 1990) krijgt ook dit jaar veel aandacht van buitenlandse televisiestations. Zo zal Veronica TV uit Nederland een vijftig minuten durend programma maken.

Het grootste televisiestation uit Frankrijk, TFI, gaat 26 minuten uitzenden. Het Duitse ARD en RTL+ hebben ook toegezegd, maar het is nog niet bekend hoeveel zendtijd zij gaan besteden aan de Aruba Hi-Winds. De programma's van TFI en Veronica worden waarschijnlijk aan Eurovisie en VIZNEWS verkocht. Dit houdt in dat Aruba Hi-Winds in Japan, Australië, Zuid Afrika en in verschillende Europese landen vertoond zal worden.

In samenwerking met Veronica en TFI is men al geruime tijd bezig met verschillende analyses betreffende de financiële waarde van deze programma's. De organisatie wil graag weten wat het op zou leveren als de Aruba Hi-Winds winstgevend zou zijn. Het is in ieder geval zeker dat dit evenement, op het gebied van televisie, al in de miljoenen dollars loopt en dus onbetaalbaar is.

AANWINSTEN

Een belangrijk, nieuw televisiestation, dat ook toezegging heeft gedaan is ESPN, het grootste Cable Sport televisiestation in de Verenigde Staten. Het verzorgt programma's voor het Noord-Amerikaanse continent, Midden-Amerika en het Caribisch gebied. Dit station heeft ongeveer 35 miljoen huidhoudens als abonnees. Discovery Channel, een cable network dat is geassocieerd met National Geographic, heeft 26 minuten gegarandeerd.

PR-man en woordvoerder van de Aruba Hi-Winds, Rodney Croes, is zeer tevreden met de nieuwe aanwinsten. 'We bereiken nu niet alleen veel kijkers maar hebben nu ook te maken met een goede gemeleerde en gedifferentieerde doelgroep'. Hij is ook enorm tevreden met twee van 'de grote drie omroepen in de Verenigde Staten: CBS en NBC. De mensen die in het bezit zijn van satellietantennes in het Caribisch gebied, Midden-Amerika en Venezuela, kunnen de Aruba Hi-Winds opnamen van deze vier stations ontvangen.

De Aruba Hi-Winds wordt natuurlijk niet alleen in het buitenland vertoond. De 45 minuten durende documentaire van Veronica werd ongeveer drie weken geleden via Tele Aruba uitgezonden. Volgens Croes viel deze produktie enorm in de smaak bij het Arubaanse publiek. 'Het was een algemene weergave van Aruba. Niet alleen de mooie surfaces en de activiteiten op Eagle Beach maar ook prachtige beelden van het Jazz Festival en de mooie natuur van ons eiland waren te zien. Hierdoor werd nog eens bevestigd dat Aruba een ideale bestemming als toeristenoord is'. Hetzelfde programma is via Eurovisie in Japan, Australië, Zuid-Afrika en verschillende Europese landen uitgezonden.

De sponsors van de Aruba Hi-Winds 1990 Pro/Am zijn Peter Stuyvesant Travel, de Arubaanse Regering, Amstel Bier, Coca Cola en Air Aruba.

Voor bestedingsoverleg

Hirsch Ballin komt naar Aruba

ORANJESTAD — Aanstaande vrijdag wordt de minister voor Antilliaanse en Arubaanse zaken mr E. Hirsch Ballin op Aruba verwacht voor een bezoek van enige dagen.

Hoofdzaak van dit bezoek is het bestedingsoverleg, dat bij zijn eerste kennismakingsbezoek onvoldoende behandeld kon worden. Woensdag 30 mei keert de bewindsman via Curaçao naar Den Haag terug. Zoals bekend werd van Curaçaose zijde verzocht het bezoek van de bewindsman aan dit eiland enige maanden uit te stellen in verband met het aantreden van de nieuwe regering aldaar.

Inmiddels is gevolmachtigd minister ing. Roland Lacle reeds op Aruba aangekomen. Verwacht wordt dat Hirsch Ballin met diverse instanties op Aruba zal spreken onder meer op dinsdag 29 mei met de Kamer van Koophandel en Arubaanse Vereniging voor Handel en Industrie. Op het programma van het bezoek staat een lunch meeting met de AVP.

Tenniskamp

ORANJESTAD — De tennisleraren Humphrey Hose en Eddy Ras organiseren ook dit jaar hun 'Youth tennis camp' tijdens de grote vakantie. Dit is van 12-21 juli op de banen van Holiday Inn Aruba. Geïnteresseerde ouders kunnen voor informatie contact opnemen met Humphrey (tel.:23600 toestel 285, of 25148) of Eddy (25806 of 33555).

Jubileum bij bibliotheek



■ *ORANJESTAD — Bij de Nationale Bibliotheek werd feest gevierd omdat Vicente Croes, die werkzaam is in de audio visuele afdeling, 25 jaar in dienst was. De jubilaris werd toegesproken door zijn directe chef, Ito Tromp, terwijl Deta Rodriguez, namens het personeel, een cadeau aanbood.*

Minister Lacle: Turkse consul gewenst

Morgen referendum voor Coastal-Turken

SEROE COLORADO — Morgen zullen de Turkse werknemers bij de Coastal bedrijven te Seroe Colorado hun stem kunnen uitbrengen voor het wel of niet erkennen van de FTA als hun vertegenwoordiger.

FTA voorzitter Pontilius die stelde dat achthonderd man bij de FTA staat ingeschreven stelde te verwachten dat de meerderheid zijn stem op de FTA zal uitbrengen. Dit ondanks het feit dat vele pogingen in het werk worden gesteld dit te voorkomen.

Onder meer zou er een feestje met 'vrij drinken' georganiseerd worden. Waarvan de FTA leider vermoedt dat dit gedaan wordt zodat de werknemers morgen niet fris genoeg zijn om te gaan stemmen. Met nadruk stelt Pontilius dat iedere werknemer op Aruba het recht heeft volgens onze wetten zijn vertegenwoordiger te kiezen. Gevolmachtigd minister ing Roland Lacle vertelde in Telenoticias dat de Turkse ambassadeur een bezoek aan Aruba zal brengen om zich op de hoogte te stellen. Hij wordt maandag verwacht.

Minister Lacle was de mening toegedaan dat tijdelijk een Turkse consul op Aruba benoemd dient te worden, eventueel met standplaats Caracas.

Pontilius verklaarde een bekendmaking te hebben gezien waarin het feest met Turkse dranken en danseressen werd aangekondigd. Het was Pontilius niet bekend of deze danseressen een werkvergunning hebben voor hun optreden.

Bridge Aruba

A-klasse: 1. heren Penning - De Vries 64.29 procent, 2. mevr. Becker - heer Kogel 62.50, 3. heren Somers - Oude Avenhuis 52.38.

B-klasse: 1. dames Poulsen - Van Duin 58.93, 2. mevr. Mol - hr. Scheurkogel 56.70, 3. dames De Kort - Aal 53.13, 4. dames Bergen - Slimmen 50.85, 5. heren Leerdam - Otto.

Kampioen van de competitie werd het duo heren Penning - De Vries, gevolgd door heren Palstra - Oude Avenhuis en op de derde plaats het echtpaar Bilderbeek. Naar de A-klasse promoveerden: mevr. Den Dunne - hr. Van Leerdam, heren Palstra - Oude Avenhuis, dames Bermudez - Somers, en dames Poulsen - Van Duin. De B-klasse werd versterkt met echtpaar Arnoldus, echtpaar Reeve en dames Eilers - Haupt.

Mooie Linda op Aruba



■ *ORANJESTAD— De Nederlandse televisie-beroemdheid Linda de Mol verblijft momenteel met vakantie op Aruba, waar zij geniet van de luxe en het comfort van het Golden Tulip Hotel. Ruim vijf jaar geleden verscheen zij voor de eerste keer op de beeldbuis van Channel TV, waarna de TROS haar inpalmde voor verschillende programma's.*

Linda de Mol begint in het nieuwe seizoen twee nieuwe programma's. Ondanks het vertrek van coryfeeën als André van Duin en Ron Brandsteder naar de commerciële stations, blijft Linda de TROS trouw. 'Het vertrek van hen betekent voor mij dat ik meer kansen krijg. Trouwens, ik ben daar altijd goed behandeld. Waarom zou ik weggeaan?', aldus Linda de Mol.

Hoe brengt zij haar dagen door op Aruba?

'Met helemaal niets doen. Ik heb tot op de dag van mijn reis naar Aruba moeten werken; een zeer hectische tijd had ik achter de rug. Neen, geen rondrit gemaakt; ik was al eerder op Aruba geweest. Helemaal niets doen. Misschien een boekje lezen. Heerlijk!'.

Hirsch Ballin aan Aruba:

Onafhankelijkheid loslaten!

= door Victor Hafkamp =

DEN HAAG — Als de Arubaanse regering voor haar bevolking het Nederlands paspoort wil behouden, zal ze de afgesproken onafhankelijkheidsdatum van 1 januari 1996 moeten laten schieten. Dat is volgens een bijdrage in 'De Volkskrant' de boodschap, waarmee minister Ernest Hirsch Ballin van Koninkrijkszaken volgende week op Aruba aankomt voor overleg met premier Nelson Oduber c.s. Volgens het blad speelt de Arubaanse regering nog steeds met het idee dat de onafhankelijkheid en het behoud van de Nederlandse nationaliteit te combineren zouden zijn, maar Den Haag zal dat de MEP-regering uit het hoofd praten.

Politieke kringen in Den Haag menen dat de MEP teveel intern verdeeld is om zich nu al unaniem uit te spreken voor het laten vallen van de onafhankelijkheid. De kwetsbare positie van het kleine Aruba in de woelige regio rechtvaardigt geen onafhankelijkheid. Bovendien verdient de lokale bevolking voor haar rechtszekerheid een hogere macht dan een lokaal bestuur. Willen de Arubanen om die reden het Nederlands paspoort behouden, dan is er geen andere keuze dan af te zien van de onafhankelijkheid, aldus de minister.

De Volkskrant wijst er ook op dat Hirsch Ballin druk wil uitoefenen op de regeringen van de Antillen en Aruba om uiterlijk tegen 1 januari 1991 te beslissen over de staatkundige veranderingen, zoals hij die heeft voorgesteld.

BEZORGDHEID

In Den Haag heerst grote bezorgdheid over de financiele risico's die de Arubaanse regering al heeft genomen met garantiebepalingen voor explosieve hotelbouw. Het aantal hotelbedden zal tegen 1991 zijn verdrievoudigd, maar er is twijfel over de vraag of de daarvoor benodigde infrastructuur tijdig aanwezig zal zijn en of er inderdaad voldoende toeristen zullen komen om die extra bedden te vullen. Lukt dat niet, dan zal dat ten koste gaan van de gemeenschapsvoorzieningen met alle gevolgen van dien.

Al met al zal binnen enkele jaren het risicobedrag tot ongeveer 600 miljoen Nederlandse gulden zijn opgelopen, aldus het blad. Het wijst er op dat angstdromen over Surinaamse toestanden en wegvallend vertrouwen bij buitenlandse investeerders ook binnen de MEP al tot discussies hebben geleid.

'Zij het nog tamelijk voorzichtig vanwege de vrees voor de lange arm van de relatief machtige Croes-clan'. Die wil de erfenis van de overleden broer Betico als onafhankelijkheidsleider zo lang mogelijk in ere houden en dus niet vroegtijdig afzien van afscheiding uit het koninkrijk in 1996'. Den Haag wilt het gokken op twee paarden door de regering Oduber teveel vertragend werken en dus teveel risico's inhouden voor de Arubaanse economie. Hirsch Ballin zal daar op Aruba zeker voor waarschuwen, aldus 'De Volkskrant'.

Inschrijving voor scholen

ORANJESTAD — Stichting Katholiek Onderwijs Aruba (SKOA) geeft op dinsdag 22 mei weer gelegenheid om leerlingen in te schrijven voor de eerste klas en de kleuterschool. Voor de kleuterschool worden ook leerlingen aangenomen die 4 jaar worden tussen augustus en september dit jaar. De inschrijving is van half vijf 's middags tot acht uur 's avonds in het SKOA-kantoor, achter het Maria College in Oranjestad.

Minister Driesen bij vergadering Canon-dealers:

Veel activiteiten

ORANJESTAD — Minister van Economische zaken ing Eddy Briezen heeft tijdens een ontbijtbijeenkomst van de Canon-dealers die hun congres in Concorde hotel houden, de voldoening uitgesproken, dat hiervoor Aruba werd gekozen.

De bewindsman noemde het belangrijk dat de Canon vertegenwoordigers van Zuidamerika en het Caribisch gebied alle gelegenheid krijgen en kennis maken met Aruba. Om dit nog eens te benadrukken gaf de minister een uiteenzetting van het beleid van de Arubaanse regering niet alleen ten aanzien van het toerisme maar ook om meer verscheidenheid in de Arubaanse economie te brengen. Hij haalde aan hoe in 1992 het een worden van Europa, Aruba een markt oplevert van de EEG met meer dan 320 miljoen mensen. Hij haalde nog andere voorbeelden aan om te benadrukken dat Aruba hierdoor een uitzonderlijke handelspositie inneemt.

Ook haalde hij de groei van Aruba aan, onder meer dat zevenhonderd miljoen florin werd geïnvesteerd in hotelbouw, terwijl de heropening van de raffinaderij een investering van tweehonderd miljoen florin vergt. Uitvoerig stond minister Briesen stil bij de voorspoedige groei van het toerisme op gebied van hotelkamers, toeristen en cruise schepen. Gemiddeld geeft een toerist op Aruba zeventienduizend florin uit. Aan de andere kant houdt dit in dat Aruba de komende vijf jaren ruim zevenhonderd miljoen florin moet investeren in verschillende projecten, zoals water- en stroom voorziening, woning bouw, wegen, luchthaven, haven enz.

Het feit dat Aruba meer arbeidskrachten nodig heeft houdt in dat de bevolking sneller groeit dan voorzien was met alle infrastructurele problemen vandien. Tot slot merkte Briesen op dat de economische toestand van Aruba voor de toekomst er goed uitziet, reden om de Canon dealers uit te nodigen hiervan deel te komen uitmaken.

Toko Zuikertuintje
50 Jaar

Win hem!

Die Toyota Starlet 1990

Vraag om uw lot bij aankoop van elke f.30,-
Trekking 1 juni 1990.

ANINSCO n.v.

ANTILLEAN INSTALLATION COMPANY N.V.
F.D. Rooseveltweg 307

There is no physical network we cannot install.
Call us and get acquainted with our service.
Tel.: 80941 Page-boy 027-271 Fax: 80941

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Zondag 20 mei 1990 van 9 uur t/m 2 uur;
* Colombiaweg, De neraraweg, Yucatanweg.

Curaçaosche Kunstkring

Cultureel Centrum Curaçao

presents

RONDO AMERICAN DANCE THEATER

AN ENGAGING PROGRAM with dances like:
Metallics
Opus 65
Peace Offering
Bonsai

CHOREOGRAPHY:
Director: E. Rockwell
Paul Sanasardo
Anna Sokolow
Katiti King
Moses Pendleton

MUSIC:
H. Cowell
H. Badings
T. Macero
And others

Friday and Saturday
May 25th and 26th 1990
8.30 pm at Centro Pro Arte
With a special matinee for Children on Saturday
May 26th, 15.30 till 16.30 p.m.

Tickets available at:
Mensing's Caminada
Salas Bookstores
Centro Pro Arte
Girasol
Les Sylphides
Ecole de Danse
Fina Art Dance School

Tickets f. 25,-
Members f. 20,-
Non Adults f. 10,-

PORCH SALE:

Cane 3pce Suite, Dining Room Suite, Beds, Bedroom Furniture, Rotan Chairs, Shelves, T.V. TABLE, Lamps, Elect Kitchen Appliances, Lawn Mower, Ceiling Fans, Play Pen, Travel Cot, Baby's Intercom, Sterilizing Unit, 1985 Volvo 360GLE, Std, Aircool.

Date: This Saturday/Sunday 19th. & 20th. May.
Time: 9.00 a.m. to 1.00 p.m.
Place: Jongbloedweg 10, Tel.: 371706.

Het witte goud uit Limburg

ASPERGES

1 pond per persoon.

Pim & Marjolein

LAROUSSE RESTAURANT

Security aanwezig.
Open dinsdag t/m zondag vanaf 18.00 uur.

GOURMET CUISINE
Phone: 55418
Penstraat 5
Curaçao.

De heerlijkste ROTIES, pom, pastei, [illegible] Chinese kip, [illegible]
[illegible]
Foeda Pasta Bar
[illegible]

THE INTERNATIONAL SCHOOL OF CURACAO

is an American curriculum school, fully accredited by the Southern Association of Colleges and Schools; offering education in English, with 240 students enrolled in Kindergarten through Grade 11.

REQUIRED for the 1990-1991 school year

TEACHERS

With:
- Elementary certification or certification in a specialized subject
- Fluent English
- Previous teaching experience preferred.

Offered:
- Equal opportunity employment
- Salary according to qualifications and experience
- Congenial working atmosphere
- Opportunity to work with a dynamic school.

Applicants with Antillean or Dutch certification will be given due consideration.
Applications, with full curriculum vitae, in writing to the Director, International School of Curacao, P.O. Box 3090, Curacao.

VMF

SYSTEMS CURACAO INC.

heeft een vacature voor

SECRETARIËLE/ ADMINISTRATIEVE KRACHT

Ervaring met Wordperfect + Lotus 1-2-3 strekt tot aanbeveling.

Schriftelijke reacties te richten aan:
Kaya Douwe Zalm 1-F, Curaçao.
Tel.: 77140 of 74400.

---

perfect

De huisschilder
[illegible]
Schilder
Tel. 601766

Zondag 20 mei [illegible]
[illegible]
RIJSTTAFEL
[illegible]
SLAMAT MAKAN

Medewerker van een bank

ZOEKT

HUURHUIS

tot max. fl.1700,- p.m. of

KOOPHUIS

tot max. fl.300.000,-, max. 10 minuten rijden van Salina, in rustige buurt.
Tel.: overdag 612991 maandag t/m vrijdag.

Maak een afspraak met je dokter als je de volgende symptomen hebt:

* moeheid
* veel dorst
* vaak plassen
* jeuk en huidinfekties.

Je kan suikerziekte hebben zonder dat je het in de gaten hebt! Daarom raadpleeg je dokter!

SOKUDI

"Blijf Diabetes de baas voordat het jou de baas wordt"

MENUDO

"In Concert"

in het Curaçao Festival Center
Entree (gewoon) f. 15,-
"Red Carpet" f. 50,-

Kaarten verkrijgbaar bij:
[illegible] Tik-Tak, La Louisa, Paso a Paso, Mensing's Caminada en Curaçao Festival Center.

Paso a Paso

TE KOOP EEN AUTO

Lada Samara 88

f.g.sf. fls. 7250,-

Tel.: 87500

WERKGELEGENHEID

Wij zoeken voor onze VERKOOP AFDELING voor onmiddellijke in dienst treding

ENERGIEKE MNL. E/O VRL. KRACHT

met veel WERKLUST EN BEREID met het bedrijf mee te groeien.

[illegible]
GOEDE CONTACTUELE EIGENSCHAPPEN.

Schriftelijke sollicitaties: onder letter L. aan het bureau van dit blad.

De Directeur van het Departement van Onderwijs, afdeling Centrale Directie, Schouwburgweg 24-26, maakt hierbij bekend, dat in verband met interne verhuizing, het Departement op maandag 21 mei a.s.

[illegible]

zal zijn voor het publiek.

Tevens maakt de Directeur bekend, dat met ingang van de zelfde datum het Departement uitsluitend bereikbaar zal zijn via telefoonnummer 615577.

De Directeur,
R.W.A. NAALDIJK

De Commandant van de Marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden:
Op de schietbaan WACAO:
woensdag 23 mei 1990 van 07.00 tot 13.00.
[illegible]

TE HUUR APPARTEMENT

twee slaapkamers, niet gemeubileerd.
F. 500,- exclusief water en electriciteit.
Borg F. 1000,-
[illegible]

Middelgroot Internationaal Bedrijf

zoekt voor onmiddellijke indienst treding:

PROGRAMMEUR-VERKOPER

(MNL. of VRWL.)

Funktie-omschrijving:
* Verkoop van hardware & software
* Bijstand van klanten
* Opleiding van klanten
* Beheer van interne systemen.

Vereisten:
* Voorkeur kennis Cobol (2-3 jaar)
* Kennis van D.O.S.
* IBM-PS/2 en compatible ervaring
* Lotus, Wordstar, Wordperfect, D-Base netwerk
* Technisch inzicht.

Leeftijd 25-30 jaar.
Salariëring volgens ervaring.

Sollicitaties onder letter [illegible] aan dit blad, Curaçao, vóór 23 mei 1990.

CENTRUM CURAÇAO

PRESENTEERT

[illegible] Avila Beach Hotel
[illegible]
SINFONIA
[illegible]

WANTED TO RENT

[illegible]
APARTMENT
[illegible]

Echtpaar met twee kinderen ZOEKT HUURHUIS in rustige buurt.
Inl. tel.: 81248.

[illegible]

Inspekteur van Politie

[illegible]

De Hoofdcommissaris van Politie.

SOME PEOPLE DON'T TAKE STUDYING BY MAIL SERIOUSLY

[illegible]

SOKUDI, de diabetesvereniging bestaat dit jaar 15 JAAR.

Ter gelegenheid hiervan organiseren wij 26 MEI van 11 uur tot 14.30 uur een OPEN HOUSE in LANDHUIS HABAAI.

SOKUDI

Op deze dag zal een feestelijk tintje aanwezig zijn in de vorm van een drankje, een hapje en de HAPPY PEANUTS. Ook zullen er artikelen worden verzorgd met als thema:
"DE ACCEPTATIE DIABETES ZORG"

"BLIJF DIABETES DE BAAS VOORDAT HET JOU DE BAAS WORDT"

DE BUITENLANDSE schuld van China bedroeg aan het eind van 1989 41,3 miljard dollar, waarvan 4,3 miljard kortlopende schulden en de rest middel- en langlopende schulden. De aflossingen en rentebetalingen komen overeen met vijftien procent van de exportinkomsten. Een percentage boven de 20 wordt door China nog als gevaarlijk gezien.



■ Gert-Jan Theunisse: op doping betrapt

Tweede keer bij doping-affaire betrokken

Gert-Jan Theunisse in Waalse Pijl op verboden middelen betrapt

AMSTELVEEN - Gert-Jan Theunisse is bij de laatste Waalse Pijl op doping betrapt. In zijn urinestaal werd een te hoge testosteron-spiegel vastgesteld. Een contra-expertise heeft intussen het eerste resultaat bevestigd.

Theunisse was in de Waalse Pijl uitblinker. Hij eindigde als derde achter de Italiaan Moreno Argentin en de Fransman Jean-Claude Leclercq.

De Brabander wacht een schorsing van drie maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar en een boete van 5000 gulden. Bovendien raakt hij zijn derde plaats in de Waalse Pijl kwijt.

Het is de tweede maal dat Gert-Jan Theunisse betrokken is in een dopingaffaire. In de Ronde van Frankrijk van 1988 werd hij positief bevonden na de eerste Alpen-etappe.

In het laboratorium van Parijs werd destijds een zeer hoog testosterongehalte vastgesteld. Twintig waar zes het maximaal toelaatbare was voor beroepswielrenners. Theunisse heeft destijds ten stelligste ontkend een 'gebruiker' te zijn. "Als ik betrapt word, stop ik met wielrennen", was zijn stelling.

Hij heeft zijn afscheid van het wielrennen ook serieus overwogen. De reactie van de Nederlandse wielersupporters was een van de redenen dat Theunisse bleef doorrijden. In plaats van een zondaar werd hij een held van het volk.

ONSCHULDIG

De twintig maanden sindsdien heeft Theunisse altijd volgehouden in 1988 onschuldig te zijn geweest, nooit te hebben geweten hoe het mogelijk was, dat zijn testosteron-gehalte tot zo'n uitzonderlijke hoogte kon stijgen.

In 1989 rekende hij af met alle sceptici. Juist in de Ronde van Frankrijk leverde hij prestaties van formaat. Hij won de koninginnerit naar Alpe-d'Huez met een voor een Nederlander nooit eerder vertoonde solo over drie bergtoppen en meer dan honderd kilometer.

Na afloop toog hij fluitend naar de dopingcontrole, waar niets onregelmatigs werd vastgesteld. Een week later werd hij in Parijs gehuldigd als bergkoning. Theunisse had zijn naam gezuiverd en kon zich voor heel veel geld - naar beweerd werd een miljoen gulden salaris per jaar - laten transfereren van PDM naar Panasonic.

Italië wint oefenduel: 6-1

COVERCIANO - Een onvolledig Italiaans elftal heeft met 6-1 gewonnen van de regionale amateurclub Bibbienese.

Bondscoach Vicini had niet de beschikking over de spelers van AC Milan, Juventus en Fiorentina. Voor het duel op het sportcentrum van Coverciano, nabij Florence, was hij genoodzaakt een beroep te doen op drie jeugdspelers van Fiorentina.

Serena en Giannini scoorden beiden twee keer, Carnevale en Donadoni een keer. Donadoni (AC Milan) was wel in Coverciano aanwezig omdat hij geschorst is voor de finale van het Europese bekertoernooi.

Vrijdag meldden Baggio (Fiorentina), Taconi, De Agostini, Marocchi en Schilacci (allen Juventus) zich in het trainingskamp in Coverciano waar de Italiaanse selectie tot 5 juni verblijft.

Sabatini in drie sets uitgeschakeld

Alberto Mancini favoriet voor open Franse titel

ROME/BERLIJN - Alberto Mancini speelt zich nadrukkelijk in de rol van favoriet voor de open Franse tenniskampioenschappen op Roland Garros.

In Rome was de argentijn veel te sterk voor de als nummer een geplaatste Brad Gilbert. Mancini, die zijn grootse vorm van vorig jaar lijkt terug te krijgen, veegde de Amerikaan in twee sets van het gravel, 6-2 6-1.

De Argentijn, die twintig plaatsen lager dan Gilbert, nummer vijf op de wereldranglijst, is terug te vinden, stelde duidelijk zijn kandidatuur voor de titel in Parijs. Zeker nu gravelspecialisten als Lendl en Wilander, die het toernooi beiden drie keer op hun naam schreven, te kennen hebben gegeven dit seizoen niets te zien in een hernieuwd Parijs avontuur.

●Paul Haarhuis is er niet in geslaagd de kwartfinales van de **open Italiaanse kampioenschappen** te bereiken. De Nederlander sloeg zich stuk op de Italiaan Camporese: 6-4 6-1. De Italiaan verraste in de tweede ronde Jay Berger, de Amerikaanse nummer tien van de wereldranglijst.

●De organisatie van de **internationale Duitse tenniskampioenschappen** kreeg op de vierde dag hoofdzakelijk met regen te kampen. Eerst moest ze lijdzaam toezien dat de vierde wedstrijddag met een half uur vertraging werd begonnen. Daarna werden slechts twee wedstrijden in een tijdsbestek van zes uur beëindigd.

Mary Joe Fernandez moest de partij tegen de Oostenrijkse Wiesner al na de eerste game opgeven. Een rugblessure weerhield de Amerikaanse ervan de partij voort te zetten.

In de avonduren werd het toernooi ook nog eens van een favoriet beroofd. Gabriela Sabatini, in Berlijn als derde geplaatst, bleek niet bestand tegen de weersomstandigheden. De Argentijnse leek aanvankelijk een valse start goed te maken, maar moest zich tegen Cecchini in drie sets gewonnen geven: 6-4 3-6 6-4. Monica Seles, de andere favoriet maakte geen fout. De Joegoslavische serveerde de wedstrijd tegen Manuela Maleeva gemakkelijk in twee sets uit: 6-2 6-3.

■ *Alberto Mancini: helemaal in vorm voor het open Franse kampioenschap*



Kanshebbers dicht bij elkaar

Bugno wint tijdrit eerste etappe Giro

BARI - Gianni Bugno heeft voor de tweede keer dit jaar het wielermaffe Italië in een uitzinnige stemming gebracht. De Italiaan hees zich vrijdagmiddag bij de start van de 73ste Giro d'Italia in de rose leiderstrui door alle specialisten in het chronowerk achter zich te houden.

Bugno rook in de straten rond de haven van Bari niets van de misselijk makende vislucht. Met open mond perste hij een moordend tempo uit het pezige lichaam. Hij voltooide de 13 kilometer met de snelheid van even boven de vijftig kilometer. De favorieten voor de eindzege ontliepen elkaar vrij weinig. Fignon gaf 29 seconden op de winnaar toe, Mottet 44 en Rooks 49.

Alleen voor Thierry Marie viel de uitslag tegen. De ploeggenoot van Laurent Fignon dacht zich de rose trui toe. De specialist, die in de slotfase van zijn tijdrit in een bocht tegen het asfalt kwakte, prijkte lang bovenaan het lijstje. Alleen Bugno toonde zich ondanks de sterker wordende wind drie tellen rapper dan de Fransman.

De eerste serieuze test bracht weinig onderscheid onder de klimmers, voor wie de 73ste Giro op het lijf lijkt geschreven. Laurent Fignon nestelde zich aan kop van het rijtje kanshebbers, zonder echt een groot gat te slaan met zijn rivalen. De winnaar van vorig seizoen leverde een klein half minuutje in bij Bugno.

STEVEN ROOKS

Zijn landgenoot Mottet, gebrand op zijn eerste zege in een grote ronde, zag zijn achterstand tot vijftien seconden oplopen. Steven Rooks bleef in de buurt van de Franse toppers, maar zag zijn 'slapie' Theunisse op ruim een minuut finishen. Greg Lemond, als laatste gestart, verraste iedereen na een volledig mislukt voorseizoen door als twintigste te eindigen, slechts twee tellen meer gebrukend dan Fignon.

Het uitgangspunt van Rooks en Theunisse strookt niet met het idee waarmee Mottet en Fignon de ronde van Italië benaderen. De Fransen beschouwen alles dat ze voor de Tour kunnen pakken als meegenomen. De Nederlandse met goud omrande zomerkoninkjes van Post spelen tot aan de Tour liever verstoppertje. De Giro dient slechts ter voorbereiding op het Franse spektakel, roept het tweetal per toerbeurt uit.

Andere opstelling wint weer met 5-0

Tweede oefenduel Oranje tegen IJsselmeervogels

SPAKENBURG - Het Nederlandse elftal blijft in de provincie winnen en publiek trekken. De tweede oefenwedstrijd, tegen IJsselmeervogels, eindigde in een zege van 5-0. Evenals enkele dagen eerder in Zeist trok het nietszeggende duel ongeveer 6.000 enthousiastelingen.

Het uitnodi gen van Oranje is voor de amateurs op deze wijze een lucratieve zaak. Het gastoptreden van de vedettes kost zo'n 20.000 gulden, zodat de organisator moeiteloos uit de kosten kan komen. In Zeist liet de KNVB, in verband met het 100-jarige bestaan van de gemeente, zijn keurkorps overigens voor niets opdraven.

Beenhakker koos donderdag tegen de eerste klasser van het zaterdagvoetbal voor een geheel andere samenstelling van zijn elftal dan dinsdag in Zeist. Onder de uitverkorenen bevonden zich Van Aerle, Van Tiggelen (halve wedstrijd) en Bosman, die hun eerste fitheidstest ogenschijnlijk moeiteloos doorstonden.

Van de 23 manschappen die Beenhakker momenteel bijeen heeft, kwamen slechts Erwin Koeman - nog licht geblesseerd - en derde doelman Menzo nog niet binnen de lijnen. Mogelijk dat de oudste Koeman, herstellende van een operatie aan zijn knie, vandaag bij Rijnsburgse Boys zijn opwachting maakt.

HENK DE GRAAF

Bij IJsselmeervogels deed Henk de Graaf, na 21 seizoenen in het eerste elftal te hebben gespeeld, voor de laatste keer mee. Hij was de laatst overgebleven uit het elftal, dat in 1975 doordrong tot de halve finales van de strijd om de KNVB-beker, een van de hoogtepunten uit de clubhistorie.

Misschien mede daarom wilden de Vogels er een echte wedstrijd van maken. Al in het eerste kwartier trokken ze vier keer fors aan de noodrem. Drie keer was Gillhaus, de opvallende spits van Aberdeen, het slachtoffer.

Het weerhield de ex-PSV'er, serieus kandidaat voor de laatste 22, er niet van met een diagonaal schot na een kwartier het eerste doelpunt te maken. Van Tiggelen, die een week eerder de Europa Cup II-finale van Anderlecht tegen Sampdoria wegens een opspelende spier nog miste, maakte met een fraaie kopstoot uit een voorzet van Bosman nummer twee.

Doelman Koopman, die eerder met de Zeisterselectie ook al tegen Oranje speelde, werd na rust nog gepasseerd door Van Aerle, Van Loen en Fräser. Ronald Koeman maakte dat niet meer mee. De aanvoerder liet zich in de rust licht geblesseerd vervangen.

Bond: "Absurd bedrag"

Libregts eist 1,2 miljoen van KNVB

UTRECHT - Thijs Libregts verlangt 1,2 miljoen gulden schadevergoeding van de KNVB. Mr. J. Mentink, de raadsman van de eind maart op non-actief gestelde den bruto voor gederfde inkomsten en 100.000 gulden netto voor immateriële schade. De 49-jarige trainer stelt de KNVB verantwoordelijk voor het feit, dat hij voor het komende seizoen (nog) geen nieuwe werkgever heeft gevonden. Bovendien voelt hij zich door de voetbalbond in eer en goede naam aangetast.



■ *Thijs Libregts: 1,2 miljoen schade-claim*

Over doorbetaling van zijn salaris tot 1 juli, de datum waarop zijn tweejarige contract is beëindigd, en uitkering van de premies die Oranje bij de wereldtitelstrijd verdient, heeft Libregts al zekerheid gekregen. Indien het Nederlands elftal in Italië goed presteert en de rechter de eis van Libregts inwilligt, komt het totale bedrag van de schadeloosstelling boven de 1,2 miljoen gulden uit.

ABSURD BEDRAG

Mr. H. Utermark, de advocaat van de KNVB, vond een schadevergoeding niet op zijn plaats, omdat het contract bijna is afgelopen. Bovendien stelde hij, dat Libregts de schade aan zichzelf te wijten had. Het bedrag van 1,2 miljoen bestempelde utermark als absurd.

"In feite heeft Libregts de KNVB schade berokkend", sprak de KNVB-raadsman. "Door alle publiciteit rond het door hem aangespannen kort geding op 30 maart is een aantal sponsors voor het WK-project afgehaakt. Het door de KNVB ingeschakelde adviesbureau Schraders en Van Seggelen heeft berekend, dat de bond door de affaire-Libregts een bedrag van drie ton misloopt."

Mr. L. Crebolder van de Utrechtse kantonrechtbank doet op vrijdag 1 juni uitspraak.

Op 24 mei uitspraak bekend

Joegoslavische bond twijfelt over straf

ZAGREB - Dinamo Zagreb moet rekening houden met zware sancties na de ernstige ongeregeldheden voor de competitiewedstrijd tegen Rode Ster Belgrado.

De tuchtcommissie van de Joegoslavische voetbalbond vergaderde vrijdag zes uur, maar stelde de strafmaatregelen uit tot 24 mei.

De commissie kon het niet eens worden over de keuze van de straf voor Dinamo Zagreb. Zes punten in mindering bij het begin van het volgende seizoen of terugzetting naar de tweede divisie.

Aanvoerder Boban werd voorlopig tot 24 mei geschorst. Ook hij moet wachten op het definitieve vonnis. Boban nam deel aan de vechtpartijen en verwondde een politie-agent. Rode Ster moet ook rekenen met sancties. De club moet zich schriftelijk verantwoorden voor haar aandeel in de rellen.

De incidenten voor de wedstrijd waren de ergste in het Joegoslavische voetbal. Bij de vechtpartijen tussen de Kroaten (Zagreb) en Serven (Belgrado) raakten 138 mensen gewond. Met waterkanonnen maakten 600 Joegoslavische ME-ers een einde aan het oproer. De niet gespeelde wedstrijd leverde een reglementaire overwinning (0-3) voor Rode Ster op.

Zes-jarig contract

Romario voor jaren bij PSV

EINDHOVEN - Romario heeft zijn contract bij PSV met zes jaar verlengd.

Na maandenlange onderhandelingen werden de Braziliaanse spits, bijgestaan door zijn zaakwaarnemer Branchini, en manager Kees Ploegsma het eens over de nieuwe verbintenis. Tot de zomer van 1996 staat Romario bij de onttroonde landskampioen onder contract.

"Beide partijen zijn tevreden", verklaarde Ploegsma. "We zijn blij dat we voor zo'n lange periode op Romario kunnen rekenen, Romario is ingenomen met de verbetering van zijn contract. In het nieuwe PSV moet hij een vooraanstaande rol gaan spelen."

Romario werd door de medische staf van PSV fit verklaard. De kleine balgoochelaar was maanden uitgeschakeld door een kuitbeenbreuk. Romario vertrekt vrijdag naar Madrid, waar hij met Brazilië in een trainingskamp gaat ter voorbereiding op de wereldtitelstrijd in Italië.

Londen geeft door:

Namen Hooligans in Italië bekend

LONDEN - Engeland stuurt de namen van veroordeelde voetbalvandalen naar Italië in de hoop dat hen de toegang tot de stadions wordt geweigerd.

"We hebben daartoe besloten om de afspraken over de veiligheids-maatregelen tijdens de eindronde van het wereldkampioenschap voetbal te versterken", verklaarde David Waddington, de Engelse minister van binnenlandse zaken.

Hij wilde niet onthullen om hoeveel namen het ging, maar aangenomen wordt dat het om een lijst met ongeveer honderd hooligans gaat. Waddington sprak de hoop uit dat de vandalen de toegang tot het land wordt geweigerd.

Een nieuwe Britse wet stelt de rechters voortaan in staat om hooligans voor maximaal twee jaar te verbieden om wedstrijden op het Europese vasteland te bezoeken. De wet werd vorige maand van kracht.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(Liga Hubenil)
10.00 uur Armendaris vs Pif Paf; 13.00 uur Mr. Baseball vs Gr.Kw. Stars; 16.00 uur A.G.C. vs Blue Hawks - terrein Bonam.

ZONDAG

BASEBALL
10.30 uur Groot Kwartier Stars vs Blue Hawks; 14.30 uur Amstel vs Santa Maria Pirates - Tio Daou Ballpark.

ATLETIEK
(RRCK)
07.00 uur start 10-km Citco-loop bij het Waaigat naar de finish in het stadion dr Antoin Maduro

ZEILEN
(zeilclub Asiento)
10.00 uur eerste start 'Solo' race voor Kajeitzeiljachten en Catamarans op het Spaanse Water waar ook gefinished wordt.

BASEBALL
(Liga Hubenil)
10.00 uur Mr. Baseball vs Sta. Maria; 13.00 Armendaris vs Wild Cats - D.N. Hurtado.

* * * * * * * *

Moskou dreigt met meer sancties tegen Vilnius

Litouwse parlement heroverweegt uitroepen van onafhankelijkheid

MOSKOU - Het Litouwse parlement zal vandaag (zaterdag) moeten beslissen of de onafhankelijkheidsverklaring niet tijdelijk in de kast moet worden gelegd. Dit heeft de Litouwse premier, Kazimiera Prunskiene, vrijdag tijdens een persconferentie in Moskou verklaard. Prunskiene had kort tevoren een gesprek gehad met de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, James Baker.

"Wij zijn bereid vanaf morgen in het parlement concreet te gaan praten over het Sovjet-standpunt en over het voorstel van (Sovjetpresident) Michail Gorbatsjov de uitvoering van de onafhankelijkheidsverklaring zelf uit te stellen", aldus Prunskiene. "Het besluit zal worden genomen na zeer concrete discussies over het probleem", zei zij.



■ *MOSKOU - De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker (links) had in de Sovjet-hoofdstad Moskou een onderhoud met de Litouwse minister president Kazimiera Prunskiene en wel in de residentie van de Amerikaanse ambassade. Bij die gelegenheid werd de situatie in de Baltische landen doorgenomen. Baker toonde zich voldaan over het feit dat president Michail Gorbatsjov de Litouwse premier had ontvangen. De afwijzende houding van Moskou ten opzichte van de Baltische onafhankelijkheidsdrang zet de komende topconferentie van Gorbatsjov met zijn Amerikaanse gastheer George Bush onder druk. (AFP-satellietfoto)*

DREIGEMENT

Het was voor het eerst dat een Litouwse leider de mogelijkheid oppert terug te komen op de verklaring die het parlement in Vilnius op 11 maart aannam, tot grote ergernis van Moskou dat kort daarop economische sancties tegen de Baltische republiek afkondigde. Kort daarvoor had de Litouwse president, Vytautas Landsbergis, echter nog gezegd er niet zeker van te zijn dat het Litouwse parlement een besluit zou nemen over de onafhankelijkheidsverklaring.

"Wij moeten eerst nog nadenken over wat het Kremlin heeft gezegd", zei hij in Vilnius.

Gorbatjsov heeft gedreigd met nog hardere sancties tegen Litouwen. Dit verklaarde Prunskiene ook nog tijdens de persconferentie."Ik kreeg te horen dat tegen ons nog hardere maatregelen zouden worden genomen als wij ons niet intelligent gedragen", aldus Prunskiene.

SU-TROEPEN

Speciale Sovjettroepen gaan in de Oostzeerepublieken Estland en Letland helpen de orde te handhaven na rellen in de hoofdsteden ervan. Dit meldt het persbureau TASS vrijdag. De soldaten dienen ter versterking van de plaatselijke garnizoenen. Ze worden belast met patrouillering en verkeerscontroles. Tass zegt niet om hoeveel man het gaat.

Slachtoffertje (9) van burgeroorlog Mocambique



■ *TONGOGARA - De negen jaar oude Pedro toont zijn lege bord terwijl hij in de rij staat voor de gaarkeuken met andere pas aangekomen vluchtelingen in het kamp Tongogara in het zuidoosten van Zimbabwe. Pedro is een van de vele slachtoffers van de al veertien jaar oude burgeroorlog in Mocambique welke ongekend gruwelijk is. In Zimbabwe verblijven zo'n tweehonderdduizend vluchtelingen uit Mocambique. (AFP-satellietfoto)*

Tientallen miljoenen nodig

FAO gaat ten strijde tegen dodelijk vliegje

ROME - De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) wil de komende twee jaar zo'n tachtig miljoen dollar uittrekken om een "dodelijke vlieg", die vooral in Libie voorkomt, te bestrijden. Dat heeft de directeur-generaal van de FAO, Edouard Saouma, vrijdag op een speciaal belegde vergadering van de VN-organisatie bekendgemaakt.

"De situatie is momenteel alarmerend. Wij moeten direct actie ondernemen om te voorkomen dat de vlieg zich verder vermenigvuldigt. Als wij niets doen valt het beestje wellicht niet meer te bestrijden", aldus Saouma. De opwinding betreft een groen-bruine vlieg met oranje ogen. Het beestje is afkomstig uit Latijns-Amerika en wordt sinds een jaar in Libie aangetrofen.

Voor de voortplanting is het insect afhankelijk van warmbloedige dieren en mensen. Het vrouwtje zoekt bij mens en dier kleine open wondjes uit die als voedingsbodem dienen voor haar eitjes en de daaruit voortkomende larven. De ontstekingen die hierdoor ontstaan zijn op den duur dodelijk.

De FAO vreest een jaarlijkse schade van ruim 225 miljoen dollar onder de veestapel in Noord-Afrika als er niets wordt ondernomen. De VN-organisatie is daarnaast bang dat de vlieg zich verspreidt over een gebied dat naast Noord-Afrika ook het Midden-Oosten en zuid-Europa omvat. De FAO wil met het uitzetten van enkele miljoenen gesteriliseerde mannelijke vliegjes voorkomen dat het "dodelijke" insect zich verder voortplant.

Op monetair, economisch, sociaal gebied

Duitslanden tekenen unie

BONN - Het staatsverdrag over de vorming van een monetaire, economische en sociale unie tussen de Bondsrepubliek Duitsland en de Duitse Demokratische republiek (DDR) is vrijdagmiddag ondertekend door de ministers van Financien van beide staten, Theo Waigel en Walter Romberg. De plechtigheid in Palais Schaumburg in Bonn werd bijgewoond door de Westduitse bondskanselier Helmut Kohl en de Oostduitse premier Lothar de Maiziere.

Daarmee neemt de DDR per 1 juli de belangrijkste economische wetten van de bondsrepubliek over en slaat de weg in naar een sociale markteconomie. De DDR voert de D-mark als enig betaalmiddel in en zet zich aan een snelle economische opbouw van het land. Daarbij verleent Bonn financiele hulp.

Kohl noemde het moment van de ondertekening van het verdrag vrijdag "de geboorte van een vrij en verenigd Duitsland". De Maiziere noemde het verdrag "een beslissende stap op weg naar ons doel: in vrijheid de eenheid van Duitsland in een Europese vredesordening te voltooien". Hier wordt geen samenwerking aangegaan tussen twee volkeren elkaar vreemde staten, maar "tussen landgenoten en vrienden die niet langer buiten elkaar willen", aldus de Oostduitse premier.



■ *BONN - De Oostduitse premier Lothar de Maiziere (links) en de Westduitse bondskanselier Helmut Kohl brengen een toast uit op het ondertekenen van een verdrag over de monetaire, economische en sociale unie tussen de Duitse Democratische republiek en de Duitse bondsrepubliek. (AFP-satellietfoto)*

Volgens Aviation Week and Space technology

Cosmonauten van MIR in moeilijk parket

NEW YORK - Twee kosmonauten aan boord van het Sovjetrussische ruimtestation MIR beschikken al sinds februari niet over een betrouwbare manier om naar de aarde terug te keren. Dit schrijft het Amerikaanse tijdschrift Aviation Week and Space technology in zijn jongste uitgave.

Het blad zegt dit te hebben vernomen van een bezoekende Sovjet-kosmonaut. Het ruimtevaartuig Sojoez, dat de twee mannen naar de Mir bracht, werd beschadigd tijdens de lancering op 11 februari, met als gevolg dat de kosmonauten niet meer terug kunnen. De twee maken zich op voor een ruimtewandeling om gescheurde isolatie aan de Sojoez, die aan de Mir vastgekoppeld is, te repareren. Volgens Aviation Week and Space technology kunnen die herstelwerkzaamheden niet worden uitgevoerd zonder extra materiaal. Dat zou mogelijk omhoog gebracht moeten worden door de lancering in juni van een onbemand ruimtevaartuig.

Anatoli Solojev en Aleksandr Baladin moeten in ieder geval een uitschuifbare ladder krijgen waarmee zij van de uitgang van de Mir naar dat deel van de Sojoez kunnen komen dat gerepareerd moet worden. De beschermende dekens die om het ruimtevaartuig zitten om de Sojoez warm te houden zijn klaarblijkelijk tijdens de lancering gescheurd. Het gescheurde isolatiemateriaal zou belangrijke sensoren op de Sojoez bedekken, die nodig zijn om het ruimtevaartuig op de juiste wijze de atmosfeer binnen te loodsen.

De beschadiging zorgt er ook voor dat de temperatuur in het vaartuig zeer laag is waardoor watercondensatie ontstaat. "Sovjet-technici zijn bezorgd dat de condensatie in de circuits problemen van elektrische aard kunnen veroorzaken tijdens de terugkeer".

Mandela bij Gaddafi



■ *TRIPOLI - De Libische leider Moammar Gaddafi omarmde Nelson Mandela toen deze in Tripoli aankwam voor een officieel bezoek. Bij die gelegenheid bedankte de leider van het African National Congress (ANC) de Libische regeringsleider voor de steun welke het ANC heeft ondervonden van Libie tijdens zijn strijd tegen de apartheid in Zuidafrika. (AFP-satellietfoto)*

Vredesoverleg Salvador in Venezuela

Regering verwijt verzet verbreken zwijgplicht

CARACAS - De regering van El Salvador heeft de linkse guerrillastrijders van het Farabundo Marti Bevrijdingsfront (FMLN) ervan beschuldigd de zwijgplicht over de vredesonderhandelingen te hebben geschonden. Beide partijen hielden woensdag op een geheime plaats in Venezuela vredesbesprekingen onder auspicien van de Verenigde Naties.

De Salvadoraanse president Alfredo Cristiani heeft bij de VN protest aangetekend tegen het feit dat het FMLN een document had laten uitlekken waarin de guerrillastrijders hun onderhandelingspositie hadden beschreven. In het uitgelekte document eist het FMLN algehele demilitarisatie van het land.

De vredesbesprekingen in Venezuela vloeien voort uit een akkoord dat vorige maand onder toezicht van de VN in Geneve is getekend. De speciale VN-afgezant, Alvaro de Soto, heeft gewaarschuwd voor al te groot optimisme over de uitkomsten van deze gespreksronde, aangezien het "conflict zich uiterst moeilijk op korte termijn laat oplossen".

Iliescu:samenwerking met oppositie

Klachten intimidatie bij Roemeense stembus

BUKAREST - Buitenlandse waarnemers in Roemenie, die daar zondag de verkiezingen zullen volgen, zeggen dat alle politieke partijen klagen over intimidatie. "Vrijwel alle mensen waarmee we gesproken hebben hadden het over intimidatie of pesterijen", aldus Roy Hattersley, de leider van Britse Labourparty op een persconferentie.

In de geweldadige campagne noteerden de waarnemers de meeste klachten over intimidaties van het regerende Front van Nationale redding. Opiniepeilingen voorspellen dat het Front de parlements- en presidentverkiezingen zal winnen. In totaal zullen zo'n 430 waarnemers zondag toezien op het verloop van de eerste vrije verkiezingen in 53 jaar.

De Roemeense interim-president Ion Iliescu wil met de oppositie samenwerken na de presidentsverkiezingen van zondag. Hij zei dit vrijdag tegen de pers na een ontmoeting met presidentskandidaat Ion Ratiu van de Nationale boerenpartij. Zijn andere tegenkandidaat, de liberaal Radu Campeanu, was niet van de partij.

Premier van DDR naar VS

OOST-BERLIJN - Premier Lothar de Maiziere van de DDR brengt zeer binnenkort een bezoek aan de Verenigde Staten. Hij is uitgenodigd door het Joods Wereldcongres (JWC). Dit heeft een functionaris van het JWC in Oost-Berlijn gezegd. Er is nog geen datum voor het bezoek vastgesteld. Het wordt het eerste bezoek aan de VS van een Oostduitse premier.

NOORDYEMEN en Zuidyemen vormen een monetaire unie. De omwisselkoers van rials (noord) tegen dinars (zuid) is 26 op 1. Uiterlijk op 30 november vindt de volledige vereniging tussen de twee landen plaats.

In Canada

Joodse graven geschonden

OTTAWA - Op de grootste joodse begraafplaats in Ottawa zijn in de nacht van donderdag op vrijdag dertig graven beschadigd en bedekt met neo-Nazistische graffiti, zo is vernomen in kringen van de Canadese politie. Twee dagen eerder richtten vandalen vernielingen aan op de enige joodse begraafplaats in Quebec. Zestien grafstenen werden omgegooid of verbrijzeld op het oudste gedeelte van de begraafplaats van Gloucester, een voorstad van Ottawa.

In Frankrijk

Supersnelle trein:record

PARIJS - De franse supersnelle trein (TGV) heeft vrijdag zijn eigen record gebroken. De trein raasde op de Atlantische route, van Parijs naar Tours, met een snelheid van 513,4 kilometer per uur over de rails. Het oude record, dat tien dagen geleden werd gevestigd, stond op 510,8. Dit hebben de Franse spoorwegen, de SNCf, vrijdag bekendgemaakt. Het TGV-netwerk verbindt nu reeds Parijs, Lyon, Marseille, Geneve, Bern en Le Mans.

Bejaarde Japanse miljardair:

Uitgelaten over aankoop van Van Gogh en Renoir

TOKYO - Een Japanner die er bepaald warmpjes bijzit, heeft zich gemeld als de nieuwe eigenaar van twee schilderijen die deze week voor recordprijzen in de Verenigde Staten geveild zijn.

"Ik heb geld van de bank moeten lenen, maar dit was de kans om mooie schilderijen naar Japan te halen", zei de 74-jarige Ryoei Saito die gepensioneerd directeur is van de op een na grootste papierfabriek van Japan. Hij had een aantal journalisten naar zijn huis in het centrum van Tokyo uitgenodigd om hun te vertellen dat hij de koper is van de Renoir en de Van Gogh die dezer dagen voor zeer veel geld van eigenaar wisselden.

Koper van de doeken was in naam de Galerie Kobayashi in de Japanse hoofdstad. Saito maakt een uitgelaten indruk. "Een Van Gogh wordt niet vaak aangeboden", aldus de miljardair die tussen neus en lippen door vertelt dat hij voor de twee schilderijen samen maximaal tweehonderd miljoen dollar had willen uitgeven.

RODIN IN RUIN

Uiteindelijk is hij daar nog iets onder gebleven: "Portret van dokter Gachet" van Van Gogh verwierf hij voor 81,5 miljoen dollar en voor "Au moulin de la Galette" van Renoir was hij 78,1 miljoen dollar kwijt. Saito is van plan de Van Gogh op te hangen in een nieuw te bouwen museum waar hij doeken ten toon wil stellen van Ikuo Hiramaya, een van de bekendste levende Japanse schilders. De Renoir krijgt een plaatsje in een museum in zijn geboortestreek Shizuoka, waarvan een jongere broer gouverneur is.

Deze week kocht hij ook nog een beeld van Rodin. Op de vraag wat hij daar mee gaat doen, zegt hij: "Het kostte maar anderhalf miljoen dollar. Ik zet het in mijn tuin".

Ahold optimistisch

ZAANDAM - Het Nederlandse levensmiddelenconcern Ahold heeft de omzet in de eerste zestien weken van dit jaar zien stijgen met 2,4 procent ten opzichte van dezelfde periode in 1989. De geconsolideerde omzet bedroeg Nf 5,3 miljard. De omzet in Nederland steeg met 5,1 procent tot Nf 2,8 miljard, die in de Verenigde Staten was met 1,3 miljard dollar 9,5 procent hoger dan vorig jaar. Dit heeft het bedrijf bekendgemaakt.

Op grond van de gang van zaken tot nu toe verwacht de raad van bestuur dat in 1990 het geconsolideerde resultaat na belastingen in guldens ruim hoger zal zijn dan het vergelijkbare resultaat in 1989 (Nf 195 miljoen). Een voorbehoud wordt gemaakt voor de effecten van een sterk fluctuerende dollarkoers.

BELASTINGVERHOGING ONAANVAARDBAAR *Oppositievoeren wordt opgevijzeld*

Blauwe partij stelt orde op zaken

WILLEMSTAD - De politieke partij MAN die bij de laatste verkiezingen flink in stemmen achteruit ging, is bezig met een interne analyse om deze trend te veranderen. De mogelijke redenen die tot de achteruitgang leidden worden aangepakt: die waren zowel structureel als incidenteel van aard, zei MAN-leider Don Martina gisteren tijdens een persconferentie, zonder nadere details te willen geven. De leerkrachtenactie, meldde hij, heeft de partij parten gespeeld, omdat tegenstanders onterecht de indruk wekten als zou de blauwe partij daarachter schuilen. Martina zei dat zondermeer sprake was van een 'communicatiestoornis' met de 'achterban.' Al deze probleemgebieden worden aangepakt, maar drastische ingrepen als de DP dat gedaan heeft, hoeven bij de MAN niet verwacht te worden, bleek uit Martina's woorden.

De MAN is de afgelopen jaren steeds meer stemmers kwijtgeraakt en bereikte bij de maart-verkiezingen een absoluut dieptepunt met nog enkel twee zetels (circa 9.000 stemmen) in de Staten. Dat de partij niet in het nieuwe kabinet werd opgenomen was helemaal geen verrassing, verklaarde Martina desgevraagd. 'Ik heb mevrouw Maria Liberia en George Hueck direct na de verkiezingen gefeliciteerd en zei dat de MAN deelname zou overwegen als we gevraagd zouden worden dat is niet gebeurd.'

De MAN zal 'constructieve, loyale en aggresieve' oppositie gaan voeren: constructief en loyaal omdat men positief en opbouwend te werk zal gaan en goede projecten zal steunen. Daar waar er verkeerde dingen gebeuren, zal de blauwe partij wel trachten in te grijpen. Vast staat dat de MAN veel meer van zich zal laten horen.

De analyse binnen de partijgelederen betekent ook een analyse van de 'performance' van de MAN-mensen die de afgelopen jaren voor de partij functioneerden: dat deden ze uiteraard niet zoals dat hoorde, anders was het verkiezingsresultaat wel anders uitgevallen, meldde Martina die over dit onderwerp niet meer kwijt wilde en zei dat dit voor 'interne consumptie' is.

De MAN-leider kondigde gisteren aan dat hij als Statenlid met een initiatief- ontwerp zal komen inzake de strafrechtelijke vervolging van bewindslieden die zich aan persoonlijke verrijking schuldig maken. Zo'n ontwerp is al sinds mei '88 rond, maar bereikte de Staten nooit. 'We hebben de minister van Justitie meerdere malen naar dit ontwerp gevraagd, maar hij zei niet te weten waar het precies ligt.' Vandaar dat Martina eind deze maand een initiatiefontwerp indient.

Op maandag zal de eilandsraadsfractie een openbare vergadering aanvragen inzake het beleid op het gebied van de volkshuisvesting: daaraan hapert nogal wat, volgens Martina, die meldde dat de vergadering niet per se zal gaan over de (handelwijze van het BC en het bestuur van de FKP) tegen FKP directeur Herman George (die uit MAN-kringen afkomstig is, RED.) Wat de MAN zorgen baart is dat er achterstand is opgetreden bij de bouw van volkswoningen. Een brief met vragen hierover en met een verzoek voor een vergadering werd niet beantwoord.

Veel meer aandacht verdienen ook landbouwers. Een MAN onderzoek wees uit dat de sfeer onder landbouwers bijzonder gedemotiveerd is en dat men zelfs wanhopig is over de huidige situatie. De MAN zal een 'fact finding mission' beginnen op landbouw en veeteeltgebied en bij de overheid aan de bel trekken.

Een ander punt betreft een wetsontwerp om de commercie rond de verkiezingen tegen te gaan, waarbij stembiljetten te koop worden aangeboden of partijen lijstondersteuners of kiezers 'omkopen.' De MAN zal het vonnis van de PaPu afwachten en direct hierna met het ontwerp komen dat de naam 'een serieuze en eerlijke poging om commercialisering bij de verkiezingen tegen te gaan' zal dragen. Dat ontwerp zal onder meer voorstellen aandragen om het Kiesreglement te wijzigen.

Veel aandacht besteedde Martina gisteren aan de mogelijke belastingverhoging en het regeerakkoord dat onlangs getekend werd: het akkoord blinkt volgens Martina uit in 'vaagheid' en voldoet niet aan de eis van de gouverneur; hij vroeg immers ' een min of meer uitgewerkt akkoord' te bereiken. 'Er is in deze tijden duidelijkheid nodig, duidelijkheid óók over de mogelijke belastingverhoging.' Dat laatste is volgens de MAN trouwens uit den boze: niemand heeft immers in de verkiezingstijd belastingverhoging aangekondigd; integendeel: verschillende (regerings)partijen beloofden juist verlaging van de belastingdruk.

Volgens Martina bleek ook nergens dat de belastingbetaler zou moeten opdraaien voor 'extra uitgaven', die overigens allang geleden (in 1988) bekend waren. Hij haalde ook antwoorden aan van minister Hirsch Ballin van Koninkrijkszaken aan de Tweede Kamer. Hij verklaarde in januari 1990 onder andere: 'De Antilliaanse regering en het Bestuurscollege verwachten op dit moment dat de begrotingstekorten de komende jaren lokaal financierbaar zullen blijken te zijn.'

Don Martina: 'In meerdere bestuursprogramma's werd melding gemaakt van het wegwerken van de discrepanties in ambtenarensalarissen en de periodiekenproblematiek. Niemand mag nu beweren dat die uitgaven onvoorzien waren en dat daardoor de belastingen omhoog moeten,' aldus Martina, die benadrukte dat de MAN tegen dergelijke verhogingen zal stemmen.

Juventus koopt middenvelder

Roberto Baggio duurste voetballer aller tijden

TURIJN - Roberto Baggio heeft een driejarig contract bij Juventus getekend. De Turijnse club betaalde voor de middenvelder van Fiorentina het recordbedrag van 16 biljoen lires (26 miljoen gulden).

Baggio, 23, tekende vrijdag in het Modena-hotel in Milaan. Zijn verbintenis loopt tot juli 1993. De international gaat drie miljoen gulden per jaar verdienen.

Baggio wordt de duurste speler ter wereld. Het bod van Juventus overtreft alle eerdere transfers. Gullit was tot nu toe de duurste speler. Berlusconi betaalde in '87 PSV voor zijn komst naar AC Milan 17 miljoen gulden. In '84 had Napoli 15 miljoen over voor Maradona. In de zomer van '89 trok Olympique Marseille de Engelse international Waddle aan voor 23 miljoen gulden.

In Florence kwam het tot een verkeersopstopping in het centrum. Circa 500 supporters legden het verkeer stil uit protest over de verkoop van de middenvelder. Het huis van de voorzitter werd onder politie-bewaking gesteld. Voor Fiorentina was de verkoop noodzaak. De club gaf in het afgelopen seizoen een kleine tien miljoen gulden uit aan de renovatie van het stadion voor de wereldtiteltstrijd

■WILLEMSTAD—Gezaghebber Elmer Wilsoe had onlangs de Braziliaanse plastisch chirurg dr Fransisco Trentini Filho op bezoek. De specialist uit Sao Paolo was vergezeld van de lokale chirurg dr George Lo-A-Njoe.



■ WILLEMSTAD — Op 2 mei 1935 werd de Hollandse Bank Unie N.V. op Curaçao aangesteld als agent van de verzekeringsmaatschappij FATUM / De Nederlanden van 1845. Er volgde later ok een aanstelling van Nationale-Nederlanden Levensverzekeringsmij.

De naam van de Hollandse Bank Unie N.V., voor velen nog een begrip, werd later veranderd in de Algemene Bank Nederland N.V.

Tijdens een gezellige lunch in het restaurant 'De Taveerne' werd de directie en medewerkers van de assurantie-afdeling van de A.B.N. in verband met dit 55-jarige jubileum een plakkaat overhandigd.

Zowelde A.B.N. als Nationale-Nederlanden zijn inmiddels uitgegroeid tot internationals van aanzienlijke omvang.

De beide bedrijven hier zijn trots al zo lang deel uit te maken van deze gerenomeerde concerns.

Foto: Ronnie Wijngaarde (1), hoofd van o.a. de verzekeringsafdeling van de A.B.N. en Norman Moron (r) chef Buitendienst FATUM / Nationale-Nederlanden.

WARSCHAU - Het is niet uitgesloten dat er aan het eind van dit jaar een miljoen Polen zonder werk zitten, zo heeft het Poolse persbureau PAP woensdag bericht. Half april stonden er in Polen 317.000 werkloze geregistreerd.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:

Overwegend half bewolkt met voornamelijk in de nacht- en ochtenduren kans op een enkele plaatselijke bui. Matige tot krachtige oostelijke wind. (tussen 12 en 28 knopen).

WEEROVERZICHT:

De aangevoerde lucht is voldoende vochtig en onstabiel om in de komende 24 uur af en toe vrij veel bewolking en een plaatselijke bui boven de Benedenwindse eilanden tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	regenbui	31	27	sporen
Bonaire	zwaar bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	31	27	sporen
St Eustatius	zwaar bewolkt	29	27	0.0
St Maarten	zwaar bewolkt	31	26	0.0
Amsterdam	half bewolkt	15	7	0.0
Bogota	half bewolkt	-.-	-.-	-.-
Boston	zwaar bewolkt	14	11	4.0
Caracas	zwaar bewolkt	29	20	0.0
Chicago	geheel bewolkt	23	12	0.0
Detroit	half bewolkt	16	7	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	34	25	0.0
Miami	licht bewolkt	32	24	0.0
New York	licht bewolkt	19	11	0.0
Paramaribo	half bewolkt	33	23	3.0
Philadelphia	half bewolkt	22	9	0.0
Port of Spain	zwaar bewolkt	30	24	7.0
San Juan	zwaar bewolkt	32	25	0.0

Ondanks orkaan Hugo

Ennia Caribe bereikt winst van 3,5 miljoen

WILLEMSTAD — **Het jaarverslag van Ennia Caribe toont aan dat 1989 een positief jaar is geweest voor het verzekeringsbedrijf. Ondanks de schades, veroorzaakt door de orkaan Hugo in september 1989, zijn zowel premie-inkomen van de aandeelhouders als de winst na aftrek van de belasting gestegen.** Tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering Aandeelhouders op 16 mei werd bekend gemaakt dat het premieinkomen met bijna 10 procent is gestegen tot 47,6 miljoen gulden. De winst per aandeel steeg van 3,02 naar 3,57 gulden. Op elk gewoon aandeel B met een nominale waarde van tien gulden wordt een dividend uitgekeerd van 1,80 gulden.

Over het interne functioneren heerst bij Ennia grote tevredenheid. De resultaten in de, sinds kort meer onder de aandacht gebrachte, functie als levensverzekeraar zijn positief. 'We hebben bij de promotie bewust gekozen om over Ennia-life te spreken. Met de mogelijke nieuwe verzekeringswetgeving wordt de verzekeringsmaatschappij verplicht levensverzekeringen te scheiden van de andere verzekeringen. Door deze benaming is de aandacht reeds gevestigd op onze capaciteiten op dit gebied', aldus L.G.Santine.

Een nieuwe verzekeringswetgeving is een verzoek die met name van de buitenlandse bedrijven afkomstig is. Het is aan te bevelen om op die manier een betere risico scheiding aan te brengen die een betere controle mogelijk maakt. Een van de punten waar de directie van Ennia op wees was de concurrentie van grote buitenlandse bedrijven en dan met name uit Europa. 'Mensen hebben geen idee waar ze zich in storten. Ze denken wellicht goedkoper uit te zijn, maar ze weten niks van de service en kwaliteit. De goedkopere premies lokken en de consument probeert de krenten uit de pap te halen.

Goedkoop is echter duurkoop. Mensen kunnen beter naar het totaal pakket kijken van een verzekeringsmaatschappij en de ervaring die het bedrijf binnen een regio heeft', aldus F.C.Croes, algemeen directeur.

Opvolger gezocht voor Ennia-directeur Santine

WILLEMSTAD — **Tijdens de gisteren gehouden persconferentie van Ennia Caribe N.V. werd bekend gemaakt dat L.G.Santine, algemeen directeur bij Ennia, zijn functie zal neerleggen. Algemeen Directeur Santine is reeds 23 jaar als directeur bij Ennia Caribe N.V. werkzaam. Onlangs heeft de Raad van Commissarissen zijn verzoek om met vervroegd pensioen te gaan ingewilligd.**

Vanwege zijn kennis en contacten binnen de zakenwereld is Santine gevraagd om toch in contact te blijven met de verzekeringsmaatschappij. Daartoe heeft hij de functie van gedelegeerd commissaris geaccepteerd en blijft hij actief als consultant. 'Op deze manier zijn wij verzekerd dat de uitstekende kwaliteiten van de heer Santine voor Ennia Caribe behouden blijven', aldus E.L.Joubert, president-commissaris.

In de loop van volgende week zullen advertenties verschijnen om de beschikbare functie op te vullen. De verzekeringsmaatschappij richt zich daarbij niet alleen op de zittende magistratuur zagen arbeidsmarkt van Curaçao maar ook op die van Nederland. 'Hoewel alle functies momenteel uitstekend vervuld worden door 'eigen' mensen, moeten we rekening houden met de toekomstige ontwikkelingen in met name de offshore industrie. Om de capaciteit, continuïteit en activiteit te waarborgen, kijken wij rond in een groter gebied', aldus E.L.Joubert, die nogmaals benadrukte content te zijn dat Santine niet alle banden met Ennia doorsnijdt.



■ *WILLEMSTAD — Het jaarverslag van Ennia Caribe N.V. werd gisteren tijdens een persconferentie nader toegelicht. Foto: (vlnr) E.L.Joubert (voorzitter raad van commissarissen), F.C.Croes (algemeen directeur) L.G.Santine (algemeen directeur en gedelegeerd commissaris in spé), F.R.M.Beaujon (adjunct directeur), C.Gomes Casseres (lid raad van commissarissen)*

Bezoldigingsstelsel onder juridische loep



■ *WILLEMSTAD — Het bezoldigingssysteem voor ambtenaren, onderwijzers en andere overheidswerknemers zit allesbehalve eenvoudig in elkaar. Ambtenaren en met name leerkrachten die hun recht kwamen halen bij de zittende magistratuur zagen zich geconfronteerd met een jurisprudentie aangaande het bezoldigingsysteem die geenzins eenduidig is. Bepaalde zaken wachten bovendien op een definitieve rechterlijke beoordeling in een bodemprocedure.*

De indruk bij sommigen is dat hoe meer uitspraken de rechter doet over gelijke betaling van mannen en vrouwen voor gelijk werk, hoe meer vragen erbij komen. De redevoeringen en discussie tijdens een symposium belegd door de Antilliaanse Juristen Vereniging onderstreepten nogmaals de complexiteit van het salarissenstelsel.

Van landszijde is gepleit voor gefaseerde gelijke betaling. Sitek stond echter op het standpunt dat de (volledige) uitbetaling misschien gefaseerd mocht worden maar dat het van kracht worden van het recht niet gefaseerd kon worden. Men stond op een hier en nu gelijke-berechtiging. Op grond van artikel 26 van het internationaal verdrag inzake burger- en politieke rechten.

De Amigoe zal in een komende editie ingaan op enkele kanttekeningen bij het bezoldiginsstelsel dat de overheid hanteert.

Foto: juriste mr A. De Groot-Martijn van het land en mr G. Essink van het advocatenkantoor Zielinski & Halley die gisteravond in de UNA samen samen de jurisprudentie in onder meer ambtenaren zaken uitzochten en toelichtten. De derde spreker, de Arubaanse mr A.J. Swaen, kon de overtocht niet maken. De inhoud van zijn bijdrage werd verwoord door moderator mr Frank Stüger.

GENEVE - **De reorganisatie van de Wereldraad van Kerken is voorlopig van de baan. Met 51 tegen veertig stemmen besloot het Centrale comite het besbetreffende voorstel over te dragen aan het volgende Centrale comite dat eind volgend jaar bijeenkomt.**

Contra's stoppen met ontwapening

MANAGUA - **De contra's in Nicaragua zullen zich voorlopig niet ontwapenen, omdat de regering van president Violeta Chamorro zich niet aan de afspraken houdt. Dat is vrijdag in een verklaring, ondertekend door contraleider Israel Galeano, in Managua naar buiten gebracht.**

"Voorlopig schorsen wij de ontwapening en demobilisatie van de verzetstroepen van Nicaragua", zo heet het in de verklaring. Galeano beschuldigt de regering van Chamorro er van de economische en fysieke veiligheid van contra's, die hun wapens hebben afgegeven, niet te waarborgen. Volgens schattingen zijn ongeveer zeventienduizend contra's na de verkiezingsnederlaag van de Sandinisten in februari naar Nicaragua teruggekeerd. Ongeveer duizend rebellen hebben tot nu toe afstand gedaan van hun wapens. De ontwapening moet volgens afspraak tussen Chamorro en de contra-leiding voor 10 juni voltooid zijn.

Zuidafrikaan

DEN HAAG - **Een werknemer van Shell Zuidafrika spreekt donderdag in Den Haag de aandeelhouders van Shell toe. Dat heeft het Komitee Zuidelijk Afrika bekendgemaakt.** Het is voor het eerst dat een werknemer van Shell Zuidafrika tijdens de aandeelhoudersvergadering zijn grieven over de activiteiten van Shell aldaar zal uiten. P.S. Nkwanyana is actief kaderlid van CWTU.

Ingezonden

'Zakken vullen' is beledigend

HIERBIJ zou ondergetekende namens cliënt Elvis Margarita, Uw aandacht willen vragen voor het volgende: In Uw zaterdag bijlage Napa d.d. 5 mei 1990 verscheen een artikel op de voorpagina door Peter Stuivenberg en Mooniek Seebregts getiteld 'Antilliaans rijbewijs blijkt een beste zwendel.' Dit artikel bevat met betrekking tot de persoon van cliënt en zijn bedrijfsvoering enkele feitelijke onwaarheden die zowel materiële als immateriële schade heeft veroorzaakt voor cliënt en dit ook nog zal blijven doen.

Met name op pagina 9 van bedoelde bijlage onder de zeer compromitterende sub kop 'Zakken vullen' wordt cliënt ernstig beledigd en benadeeld.

1. Waar gesteld wordt dat de Auto Rijschool Curaçao (ARC) Nederlanders naar Curaçao haalt met de verlokking binnen 17 dagen een rijbewijs op zak. Waar cliënt Nederlanders naar de N.A. haalt met de bedoeling om binnen 17 dagen een rijbewijs te behalen wordt gerefereerd aan St. Eustatius, alwaar dit nog steeds mogelijk is. Nergens adverteert cliënt een rijbewijs binnen 17 dagen op Curaçao.

2. Het relaas van de anonieme 'Jan van den Berg' is voor ons onherkenbaar en niet te traceren in onze administratie. Mocht 'dhr. Van den Berg' uit de duisternis van de anonimiteit willen stappen dan is cliënt bereid op basis van zijn administratie te reageren op de verschillende beschuldigingen in zijn richting.

3. Als gevolg van de hernieuwde regelgeving van het Bureau Rijbewijzen op Curaçao die hebben geleid tot aanzienlijke langere wachttijden heeft cliënt in de maanden maart en april 1990 aanzienlijke verliezen moeten incasseren die uit de reserves gedekt dienden te worden. Voor ruim 100 (honderd) klanten heeft ARC moeten bijspringen bij o.a. het betalen van additionele hogere hotelkosten.

4. Nimmer garandeert cliënt iedere Nederlander die hier komt minimaal twintig of dertig rijlessen. ARC tracht haar cliëntele gereed te maken voor het rijexamen.

Wat de ARC wel heeft gezegd aan scribenten van het artikel in de Napa is dat wel veel Nederlanders die naar de N.A. komen om te trachten hun rijbewijs te halen reeds meerdere rijlessen achter de rug hebben.

De meeste kandidaten hebben dus al enige ervaring en hun wordt hier additioneel (rij) les gegeven tot zij naar de mening van de ARC gereed zijn voor het examen.

Zoals bij een gezonde bedrijfsvoering gebruikelijk is het pakket gebaseerd op de gemiddelde klant, de een heeft meer les nodig dan de andere. Om een Nederlandse uitdrukking te gebruiken zij is gebaseerd op Jan Modaal.

5. Over het 'onder elkaar schuiven van de jongens hier' deze zinsnede is niet alleen beledigend voor cliënt maar voor onze gemeenschap als geheel. In elke zakenrelatie waar ook ter wereld, dus ook in de Lage Landen bij de Zee, krijgen vaste en grote cliënten kortingen.

'Jan van den Berg' als individu krijgt de normale prijs, de reisorganisatie Carrousel uit Canada die duizenden toeristen voor hetzelfde hotel, voor diezelfde kamer brengt, betaalt daar een schijntje voor.

ARC die dit hotel enkele honderden boekingen per jaar bezorgt betaalt minder dan 'Jan van den Berg' maar wel meer dan Carrousel. Ja zelfs per individu verschilt de prijs hier en daar, denk bijv. aan de zgn. bussiness rate, de Antillean rate, etc. etc.

6. Het zou de Amigoe gesierd hebben indien haar 'reporters' enig objectief onderzoek gedaan zouden hebben om hun artikel te staven. Zo zou bijv. nagegaan dienen te worden hoeveel procent van de autochtone bevolking een of meermalen zakt voor het rijexamen en hoe deze percentages zijn voor de Nederlanders die uit een ander deel van het Koninkrijk komen.

7. In deze analyse zou verwerkt moeten worden het feit dat onder de Nederlanders uit Europa die hier naar toe komen met dit doel toch een belangrijk aantal zit die problemen hebben met examen doen uberhaupt.

Zoals bij elk examen moet je het tenslotte zelf doen. Bovendien onderschatten veel cliënten uit Nederland de verkeersintensiteit op Curaçao.

8. Tenslotte verzoekt ondergetekende U het daarheen te leiden dat dit schrijven ook onder de aandacht wordt gebracht van het Nederlandse dagblad Trouw met het verzoek om rectificatie.

Ondergetekende vertrouwt erop dat U de nodige stappen zult ondernemen in het belang van cliënt in het bijzonder maar ook van onze gemeenschap om het een en ander recht te trekken middels rectificatie in de lijn van de hier naar voren gebrachte feiten.

Inmiddels verblijft hij met de meeste hoogachting.
Namens cliënt,

MR. IR. IRVING F. MOENIR-ALAM
Curaçao

NASCHRIFT: De interpretatie van de inhoud van dit geschrift laten wij aan de lezers van de Amigoe over.

Wél willen wij mr ir Irving F. Moenir-Alam erop wijzen, dat deze krant niet over een speciale afdeling beschikt, die zorg draagt voor rectificaties in andere kranten, zoals Trouw, De Volkskrant, NRC/Handelsblad, De Telegraaf enzovoorts. Hij zal dus zelf al die kranten moeten aanschrijven.

Argentijnse betoging tegen antisemitisme

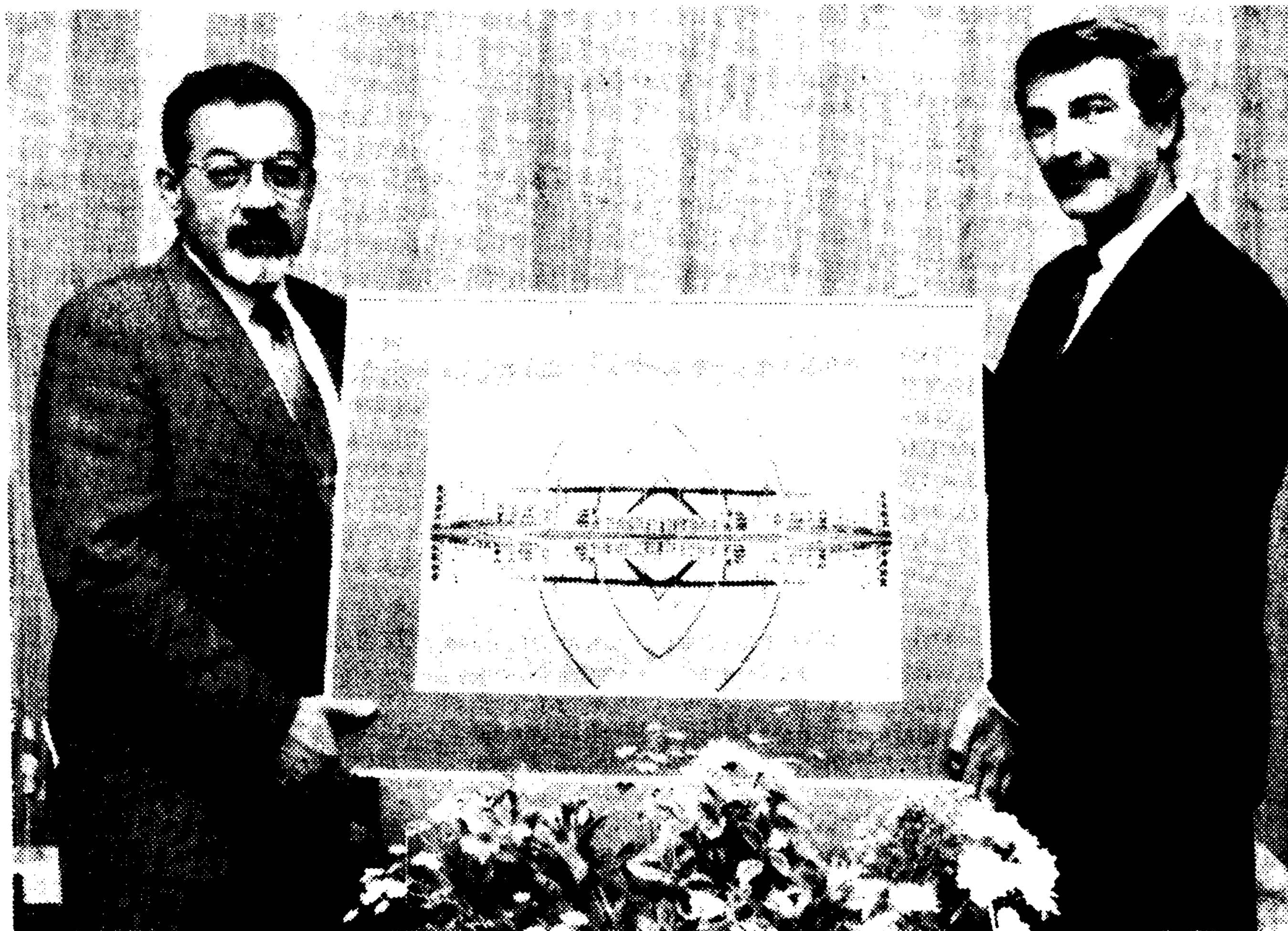
President en nuntius voorop

BUENOS AIRES - President Menem en pauselijk nuntius mgr Ubaldo Calabressi liepen vrijdag in de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires aan het hoofd van een massale demonstratie tegen het antisemitisme. De demonstratie, die eindigde bij de hoofdsynagoge, was georganiseerd door joodse organisaties en werd ondersteund door mensenrechtenorganisaties, vakbonden en andere maatschappelijke groeperingen.

In een korte toespraak in de synagoge keerde Menem zich fel tegen de grafschennis in Europa. "Dit wordt gedaan door mensen die het niet waard zijn deel uit te maken van een wereld die vrede wil."

De joodse gemeenschap zal krachtig reageren als iemand zou proberen de harmonie in de Argentijnse samenleving te verstoren, zo zei voorzitter David Goldberg van de raad van joodse organisaties in Argentinie. Met vijfhonderdduizend leden is de joodse gemeenschap in Argentinie de grootste in Latijns-Amerika. Enkele jaren geleden hebben kleine, extreem-rechtse groepen met antisemitische opvattingen bommen in synagoges en joodse scholen geplaatst.

Fotomontage voor HIW-directeur



Voetgangers, let in Godsnaam op

MOSKOU - Omdat waarschuwingen en straffen niet helpen, heeft de verkeerspolitie van Vitebsk in Wit-Rusland de kerk ingeschakeld. Dat meldt het weekblad 'Moskou nieuws' in een artikel onder de kop 'In Godsnaam, overtreedt de verkeersregels niet'.

De verkeerspolitie heeft de priesters en predikanten verzocht na de preek een toespraak te houden over 'de voorbeeldige voetganger'. "Wij hebben nu begrepen, dat godsdienst en leven nauwer met elkaar samenhangen dan het geval leek", aldus 'Moskou nieuws'. Vader Matheus, die de eerste preek over het verkeer heeft gehouden, rijdt zelf auto en kan naar eigen zeggen wel een boek schrijven over de onvoorzichtigheid van de voetgangers in Vitebsk. Voetgangers veroorzaakten vorig jaar meer dan de helft van alle verkeersongelukken in de Witrussische stad.

Tafelronde-stappers



WILLEMSTAD — Zaterdag 5 mei stapten dertien leden van de Tafelronde 176 Curaçao van Hato naar Westpunt, een afstand van ruim 40 kilometer. Niet voor de lol maar met als doel fondraising. Elke deelnemer werd namelijk gesponsord voor een bepaald bedrag per kilometer, vermenigvuldigd met het aantal kilometers dat hij zou lopen.

De Tafelronde bestaat uit jonge mannen van onder de 40 jaar die zich tot doel stellen het dienstig maken voor de Curaçaose samenleving, onder het motto van 'Adapt, Adopt and Improve'.

In totaal werd een bedrag van 8000 gulden bij elkaar gewandeld. Dit bedrag zal onder meer gebruikt worden voor een campagne tegen Aids.

Foto: staand van links naar rechts: Edgar Nunes, Johan Stevens, Frank Liqui-Ling, Jeroen van Dijk, Henkie Odor, Arthur Liqui-Ling, Michiel Gorsira, Willem da Costa Gomez, Henk Marsman, Jan-Arie Oudshoorn, Donald Bakhuis. Gehurkt: Tom van Duren, Patrick Newton, Rob van den Bergh en Guus Amman.

Skinheads in Frankrijk opgepakt

Wegens grafschennis christelijk kerkhof

RENNES - In de Franse stad Rennes zijn drie Skinheads vrijdag aangeklaagd wegens de schending van een christelijke begraafplaats in Saint-Herblain. Zij lieten daar anti-rechtse leuzen achter om de schuld in de schoenen van joodse en anti-racistische activisten te schuiven.

De drie hebben woensdagnacht negentig graven vernield en met verfspuitbussen leuzen op de stenen gekalkt. In een leuze werd opgeroepen de grafschennis van Carpentras te wreken. De gruwelijke schending van de joodse begraafplaats in deze Zuidfranse plaats eerder deze maand heeft de gemoederen in Frankrijk danig opgehitst en tot vernielingen op andere kerkhoven in Frankrijk en daarbuiten geleid.

De politie arresteerde de drie Skins bij hun ouders, waar zij uitrusting voor straatgevechten en allerhande Nazi-voorwerpen in beslag nam. De rechtbank heeft de drie Skins aangeklaagd wegens het aanzetten tot rassenhaat, vernieling van publiek eigendom en grafschennis. Daarvoor kunnen zij tot twee twee jaar cel veroordeeld worden.

Poppen van Judith Huijsman in het Curaçaosch Museum

JUDITH HUIJSMAN heeft al veel mensen enthousiast gekregen voor haar poppen en dat aantal breidt ze nu uit met haar expositie in het Curaçaosch Museum. Gisteravond werd daar een tentoonstelling van haar poppen geopend door Johan van Eenennaam.

Die poppen maakt Huijsman helemaal zelf. Daarvoor gebruikt zij verschillende technieken. De poppen die nu in het museum te zien zijn, hebben een lappen lijf en ook hun gezicht is van stof gemaakt, maar die stof is om een eerst vormgegeven onderdeel gespannen. De ogen en de rest van het gezicht tekent Judith Huijsman er later op. Om aan te geven hoe dat in zijn werk gaat en hoeveel zo'n gelaatsuitdrukking betekent voor een pop, heeft zij gisteren ter plekke enkele gezichten afgemaakt.

Het maken van poppen is in de eerste plaats een hobby van Huijsman en die hobby wil zij graag uitdragen. Daarom liet zij ook zien hoe zij met naald en draad aan de vormeloze voetjes keurig netjes teen en vorm geeft.

Huijsman is bij velen bekend van de radio waar ze een programma had, waarin ze de mensen stimuleerde meer aan handenarbeid te doen. Zij geeft ook cursussen in het maken van poppen bij Obra di Man. Nu zijn dan de poppen die zij zelf maakt, voor een ieder te zien.

FLESSEN

Als kind al begon Huijsman met het maken van poppen, grappige flessepoppetjes, waarbij het haar (=touw) met een steentje in de flessehals werd vastgezet. Natuurlijk zijn er veel flessen op die manier gesneuveld, maar haar jongere zusjes waren erg blij met de flessepoppen die het overleefden. Later vonden haar lappenpoppen ook gretig aftrek bij haar zussen.

Zelf was zij zeven jaar toen zij haar eerste echte pop kreeg. Een pop die mama kon zeggen en slaapogen had. Die pop was echter zo mooi dat ze er alleen op zondag heel even mee mocht spelen. Dan mochten ook de zusjes en buurmeisjes haar heel even op schoot houden. Natuurlijk werd dat na verloop van tijd anders en een van haar kleinere zusjes heeft de mooie pop tenslotte kapot gemaakt.

De liefde van Judith Huijsman voor poppen is echter nooit verdwenen. Het is een soort verslaving, zegt ze zelf: *'Als ik een hele week niet met poppen gewerkt heb, moet ik gewoon weer. Ik kan niet anders'.*

TWEE GROEPEN

De poppen die zij in het Curaçaosch Museum heeft geëxposeerd, zijn te verdelen in twee groepen. Er is een aantal modepoppen, in chique kleren, met deftig kapsel en nylonkousen, maar de grootste groep poppen wordt gevormd door poppen in ouderwetse Curaçaose klederdracht, waarbij de vrouwen een 'lensu' om het hoofd hebben geknoopt. Om te laten zien dat de hoofddoeken op verschillende manieren zijn omgeknoopt, heeft Huijsman op een apart tafeltje slechts hoofddoeken gelegd, op allerlei verschillende wijzen gevouwen.

Het is wel jammer dat er geen kaartje bij ligt met de betekenis van de verschillende knoopwijzen. Ze is niet altijd in de buurt om uitleg te geven!

Enkele van de poppen zijn te koop, maar het is ook mogelijk een pop van Judith Huijsman te winnen. Zij heeft namelijk een wedstrijd aan deze expositie verbonden.

EXPOSITIE

Het is de bedoeling dat men thuis een pop maakt en die pop - voorzien van naam, adres en telefoonnummer - inlevert bij het museum gedurende deze tentoonstelling, d.w.z. tot en met 17 juni. De winnende inzending krijgt de prijs: een pop. De ingezonden poppen blijven eigendom van Judith, die deze poppen voor een permanente tentoonstelling gaat gebruiken, zodat een ieder later kan zien welke mogelijkheden er zoal zijn met poppen.

Hoewel de poppen van Judith Huijsman de moeite van het bekijken zeker waard zijn, was de officiële opening van haar expositie maar matig bezocht. Degenen die niet gekomen zijn, hebben ongelijk.

NEL CASIMIRI

OOST-BERLIJN - De regering van de DDR heeft vrijdag een dam opgeworpen tegen de immigratie van bepaalde groepen buitenlanders. Zo mogen Roemenen voortaan alleen nog de DDR in als ze een uitnodiging kunnen overleggen.

Dit heeft de contactambtenaar voor Buitenlanders bij het stadsbestuur van Oost-Berlijn meegedeeld. De beslissing heeft "een zeer verreikend politiek effect", aldus Anetta Kahane. Deze week hebben leden van de Oostduitse regering een reeks opvangkampen voor buitenlanders bezocht en een indruk gekregen van de gespannen toestand.

MENSEN

In regeling arts-patiënt:
Patiëntenrechten vastgelegd

De **modelregeling arts-patiënt**, die de koninklijke Nederlandse maatschappij tot bevordering der geneeskunst en het landelijk patiënten/consumenten platform zijn overeengekomen, is in Utrecht officieel getekend door de voorzitters, W.H. Cense (KNMG) en Y. Koster-Dreese (LPCP). De besprekingen over de regeling, die inmiddels door de achterban van beide organisaties is goedgekeurd, hebben ruim vijf jaar geduurd.

In de regeling is een groot aantal patiëntenrechten vastgelegd, zoals het recht op informatie, inzage en privacy en de vereiste toestemming van de patiënt voor een onderzoek of behandeling. Ook staan er bepalingen in over de vrije artsenkeuze, de rechtspositie van minderjarigen en de praktijkvoering door de arts.

De twee organisaties vinden duidelijkheid over wederzijdse rechten en plichten van groot belang. Ze verwachten dat de Nederlandse rechter met de gemaakte afspraken rekening zal houden, zeker zolang een wettelijke regeling voor de relatie hulpverlener-patiënt ontbreekt. Het is de bedoeling dat er soortgelijke regelingen komen voor hulpverlening door onder meer tandartsen en psychotherapeuten.

KNMG en LPCP beschouwen onderling vertrouwen en gelijkwaardigheid als de belangrijkste basis voor goede hulpverlening. Maar omdat de patiënt in feite vaak afhankelijk is van de arts moet de nieuwe regeling met name zijn positie versterken. Anderzijds wordt van de patiënt gevraagd dat hij zo goed mogelijk meewerkt aan de behandeling. Als hij bepaalde adviezen van de arts niet wil volgen moet hij hem dat meedelen.

■*Moeder zebra Lies (l) weet precies wat haar taak is. Op moederdag, afgelopen zondag, bracht zij in de Amsterdamse dierentuin Artis een dochter ter wereld. Trots toonde zij de kleine Elizabeth eerder deze week aan de persfotograaf.*



25 jaar straf voor "aidsbeet"

Een Amerikaanse rechter heeft vrijdag een gevangene die aan AIDS lijdt tot **25 jaar gevangenisstraf** veroordeeld wegens poging tot moord omdat hij een bewaker heeft gebeten.

Gregory Smith (26) zat in de gevangenis van Camden een straf van vijf jaar uit wegens diefstal toen hij tijdens een ruzie een bewaker in de ziekenafdeling drie keer in de hand beet. Smith werd op 11 april schuldig bevonden aan een poging tot moord.

De rechter gaf bij het uitspreken van de straf aan dat hij erop staat dat Smith ten minste twaalf en een half jaar uitzit voor hij eventueel wegens goed gedrag kan vrijkomen. Hij voerde daarvoor aan dat "zijn enige doel was de bewaker een langzame dood te bezorgen, dat geeft de perversiteit van zijn actie aan".

In VS:
Strenge regels voor kunstenaars

De Franse minister van Cultuur, Jack Lang, heeft vrijdag tijdens overleg met zijn EG-collega's bezwaar gemaakt tegen de onlangs aangescherpte **Amerikaanse immigratieregels** voor buitenlandse kunstenaars. Die krijgen sinds eind februari geen werkvergunning meer tenzij ze in de VS al bekend zijn. Voor beginnende artiesten is dat begrijpelijkerwijs onbegonnen werk. Andersom wordt Amerikaanse kunstenaars die naar Europa komen, in de regel niets in de weg gelegd.

Volgens minister d'Ancona dreigen ook Nederlandse artiesten in de problemen te komen als zij een tijdelijke werkvergunning voor de VS aanvragen. De stichting popmuziek Nederland (SPN) heeft daarover al bij haar aan de bel getrokken. EG-commissaris voor Cultuur Jean Dondelinger zei vrijdag dat hij de gewijzigde opstelling van de VS betreurt maar voorlopig weinig mogelijkheden ziet om op te treden. De Amerikaanse maatregel zou zijn genomen onder druk van de vakbonden die vrezen dat Amerikaanse artiesten anders werk verliezen.

Herseninfarct groeiend probleem

Het **herseninfarct** is in de westerse wereld een groeiend probleem. Het is de belangrijkste oorzaak van blijvende invaliditeit en op twee na de meest voorkomende doodsoorzaak. Medische onderzoekers zoeken naarstig naar middelen om de schade na een herseninfarct zoveel mogelijk te beperken. Dat kan de maatschappij een hoop geld schelen.

Dat bleek vrijdag op een symposium van de Nederlands-Belgische vereniging voor experimentele en klinische neurochemie in Utrecht. Deskundigen uit diverse landen spraken daar met elkaar over de mogelijkheden direct na een herseninfarct in te grijpen, zodat de invaliditeit van een patiënt tot een minimum beperkt kan blijven.

De bij een herseninfarct getroffen cellen zijn dood. Daar valt niets meer aan te doen. Daarom moet gezocht worden naar mogelijkheden het gebied rondom het aangetaste centrum te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van een reeks reacties die zich na een infarct voordoen, zeggen dr. P. Bar, drs. P. Van Rijen en dr. J. Wokke van het academisch ziekenhuis in Utrecht. Op die manier kan de invaliditeit van een patiënt beperkt blijven. Maar voor het zover is valt nog een lange weg te gaan.

Een infarct, ofwel ischaemie, is een toestand van te geringe aanvoer van bloed, zodat de voorziening van hersenweefsel met zuurstof in het betreffende gebied tekort schiet. Daardoor functioneren de hersencellen niet meer en gaan ze zelfs dood.

Begrafenis van Sammy Davis Jr



■*HOLLYWOOD - Actrice Madeline Rhue, in rolstoel, was samen met de actrice Loretta Swift aanwezig bij de begrafenis van Sammy Davis Jr. Achter de rolstoel ziet men de acteur Robert Wagner. Voor de begrafenis van Sammy Davis Jr bestond grote belangstelling, ook vanuit de wereld van acteurs en actrices.* (AFP-satellietfoto)

Papegaaien onderschept

De douane op Schiphol heeft donderdag 100 grijze **roodstaart-papegaaien onderschept.** De vogels waren op weg naar Tokyo en hebben een waarde van in totaal ongeveer 28.000 gulden. Een woordvoerder van de douane heeft dit vrijdag meegedeeld.

De diertjes, afkomstig uit Ivoorkust, werden vergezeld van valse vergunningen. Grijze roodstaart-papegaaien zijn een beschermde diersoort. Dat wil zeggen dat ze onder zeer stringente voorwaarden vervoerd (of uitgevoerd) mogen worden. De vogels zijn in beslag genomen.

Jill Ireland overleden

Jill Ireland, de in Groot-Brittannië geboren actrice, die twee boeken - Life wish, over haar zes jaar durende strijd tegen kanker en Life lines, over het (verloren) gevecht van haar zoon tegen zijn drugsverslaving -, is vrijdag op 53-jarige leeftijd overleden. Dit hebben vrienden bekendgemaakt.

Ireland, die vastbesloten was het huwelijk van haar zoon Paul Mccallum bij te wonen, leefde aanzienlijk langer dan haar artsen hadden voorspeld. Ondersteund door haar tweede echtgenoot, de acteur Charles Bronson, en haar broer John woonde zij de ceremonie bij.

Jill Ireland hield ook lezingen over haar ziekte. Zij speelde in totaal in meer dan 35 films, waaronder Rider on the train (1970), the Valachi papers (1973), Breakheart pass (1976) en Death wish II (1982) allemaal met haar echtgenoot. In de jaren 80 was zij mede-producent van drie films van Bronson.

TBS

ZATERDAG

16.45 Wrestling's Greatest Hits
17.05 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishing with Orlando Wilson
18.05 World Championship Wrestling
19.05 Baseball: Atlanta Braves vs Pittsburgh Pirates
21.50 U.S. Olympic Gold
22.50 Night Tracks - Chartbusters
23.50 Grand Theft Auto

ZONDAG

17.05 Good Times
17.35 The Jeffersons
18.05 NWA Main Event
19.00 Last of the Mohicans
21.00 Nat'l. Geo. Explorer: Life & Legend of Jane Goodall
22.00 Nat'l. Geo. Explorer: Woo: Elephants Seals
22.40 Nat'l. Geo. Explorer: Peruvian Canals
23.00 Future Watch
23.30 Please help me lose weight

HBO

ZATERDAG

16.00 Jeremiah Johnson (PG)
18.00 Stealing Home (PG13)
20.00 By dawn's early light
22.00 Boxing: Whitaker vs Nelson
24.00 See no Evil, hear no evil (R)

ZONDAG

16.30 Big trouble in little China (PG13)
18.15 Bad Medicine (PG13)
20.00 Pet Sematary (R)
21.45 Loverboy (PG13)
23.30 Freeway (R)

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Going great;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Wings of an Eagle;
21.30 Estreno: Something about Amelia;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

14.30 Raggedy Ann & Andy;
15.00 Bingo-show;
16.20 Sena di Señor;
17.00 Sala di konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 Wil di suerte;
19.30 Moda ku Mylene;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: Liberty part III;
22.00 Starting from scratch;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.

(wijzigingen voorbehouden)

******

Wega di Number Kòrsou

8 5 7 3 9 6 10 1 4 2

6819
5290
8271

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maduro-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moenirdam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issalt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbre Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger

Door Martin Toonder



5216 — Op deze zaterdagavond had de markies de Cantecler zich teruggetrokken in zijn studeervertrek. Hier drong het rumoer van de buitenwereld niet door, zodat de edelman zich geheel kon overgeven aan zijn kunstzinnige gedachten. Met een glimlach wierp hij sierlijk gekrulde woorden op het papier, die hij zichzelf van tijd tot tijd met heldere stem voorlas.

'Plat is het leven, dat tiert en raast', sprak hij. 'Dat haast en jakkert naar een vormloos doel. Dat boldert over 's dichters teer besnaard gevoel; Een ieder is zichzelf het naast...' Hij knikte en leunde terug in zijn zetel.

'Eerste strofe', prevelde hij. 'De spanning is gewekt, het onheil loert reeds. Nu verder'.

'Zacht zeeft de maan haar licht door 't gebladert', Stil is mijn hart en stil is de nacht..' Op dat moment scheurde een gillend gepiep door de nacht en een klagelijk geloei deed de ramen trillen.

'Fi donc!' mompelde de dichter verblekend. 'Daar drijft een kinkel zijn vee op mijn gazon! Deze onbeschaamdheid gaat te ver!' Hij stond op en opende grimmig het venster om een blik naar buiten te werpen. Daar naderde een gezette gedaante met opgewekte tred over het grasveld. Het was burgemeester Dickerdack, die, op weg naar huis, even langs kwam om een praatje te maken.

'Hallo, amice!' riep hij reeds van verre. 'Een mooie avond, wat?' 'Inderdaad', zei de markies koel. 'Maar dat is nog geen reden om uw kudde uit te weiden'.

'Kudde?' herhaalde de magistraat verbaasd. 'O, haha! Dat is mijn nieuwe claxon. Van Brekel gekregen. Ik dacht; ik toeter even...' 'Parbleu!' sprak de edelman. 'Spaar me uw platte gedachte. Ge hebt mijn sonnet ermee beschadigd'.

HENRY ® **By Dick Hodgins**



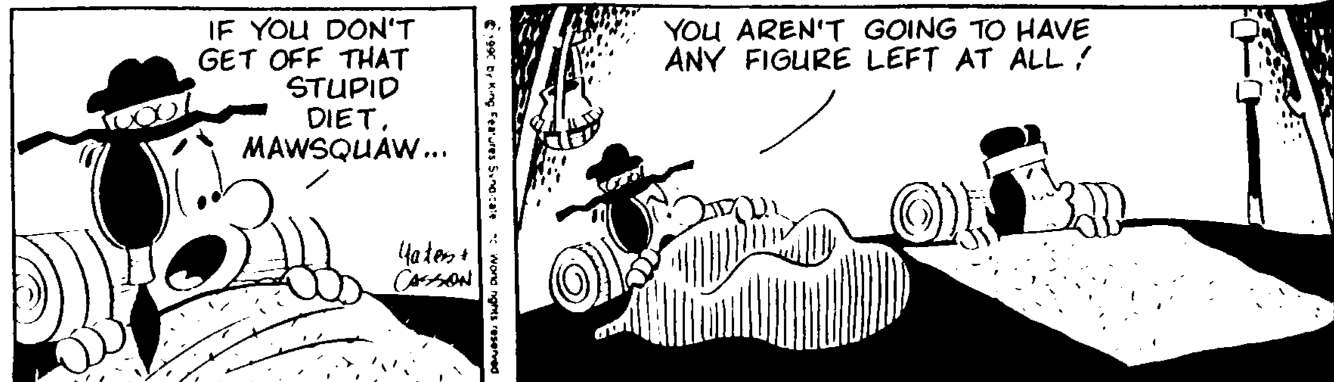
BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**



BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**



REDEYE **By Bill Yates & Mel Casson**



AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

In één jaar één erbij

Nauwelijks toename prostituees Bonaire

KRALENDIJK—De gestadige ontwikkeling op Bonaire is kennelijk niet weggelegd voor de op Bonaire opererende prostituees. Het aantal dames is het afgelopen jaar slechts met één toegenomen. Dat brengt dan het totaal op 273 binnenlandse prostituees. Voor het dunbevolkte Bonaire altijd nog een redelijk aanvaardbaar aantal. Bovendien zijn er ook nog 34 buitenlandse prostituees beschikbaar.

Bonaire onderscheidt buitenlandse en binnenlandse prostituees. Dat is geen freudiaanse verspreking, want de politie kent de binnenlandse prostituees die als woonachtig op de Nederlandse Antillen ingeschreven staan. Daarnaast kent de politie ook de buitenlandse prostituees en dat zijn 'vreemdelingen die hier de prostitutie komen bedrijven'.

REGISTRATIE

Het totale aantal dames van lichte zeden bedraagt derhalve 307 en dat zijn een binnenlandse en een buitenlandse meer dan vorig jaar. De dames staan verplicht geregistreerd en worden regelmatig gekeurd. Dat laatste is mogelijk omdat sedert 1 maart 1976 de betreffende bepalingen van de Besmettelijke Ziekteverordening (P.B. 1921 no.66) van toepassing zijn. De prostitutie wordt echter op Bonaire volgens de politie wel bestreden. Dat geschiedt in samenwerking met de op Bonaire praktiserende artsen.

Volgens de gegevens van de heren dokters waren het afgelopen jaar een dertigtal binnenlandse prostituees actief. De meeste blijken namelijk vertrokken te zijn naar financieel betere plaatsen of oefenen inmiddels een ander beroep uit.

MALA FIDE

Overigens wil dat niet zeggen, dat de situatie daardoor verbeterde. Door de uitbreiding in de industrie-en bouwsector gepaard gaande met het aantrekken van buitenlandse werknemers werd het afgelopen jaar een duidelijke toename geconstateerd van 'mala fide vrouwelijke toeristen' wier oogmerk gericht was op het verschaffen van vertier en geslachtsgemeenschap tegen betaling, aldus de officiele politiemededeling (verschaffen van vertier tegen betaling behoeft geenszins mala fide te zijn natuurlijk, tenzij je zo moet lachen dat je op je rug valt misschien-red).

Gezien echter het feit dat het hier voornamelijk om vrouwen ging die in het verleden werden aangemerkt als zogenaamde koopvrouw was het noodzakelijk om deze vrouwen binnenkomst op Bonaire te weigeren. Door het hoofd van de Gezondheidsdienst (de huisarts Henk Welvaart-red) werden brieven geschreven over de situatie bij enkele plaatsen, waar het bevorderen van ontucht van anderen met derden het onderwerp was. 'Een geval dus van oneerlijke concurrentie' aldus het politierapport. Ook de chef justitiële en vreemdelingendienst onderinspecteur E.A. Josepha maakte een rapport over de geschetste situatie.

1989: 251 aanrijdingen

Kaya Korona blijft gevaarlijke weg

KRALENDIJK — Volgens het hoofd van de Verkeersafdeling op Bonaire staat de Kaya Korona — de voormalige Koninginneweg — te boek als een zeer gevaarlijke weg.

Onderinspecteur Dolfi Davelaar vertrouwde de Amigoe toe dat 15 procent van de verkeersongevallen op Bonaire, juist op die weg gebeuren. De meeste ongevallen, aldus Davelaar, vanwege het te hard en vooral te roekeloos rijden, De bevolking is reeds lang op de hoogte van de gevaren van deze weg, waar het aantal dodelijke ongelukken relatief groot was.

Het afgelopen jaar deden zich 251 verkeersongevallen voor, waarvan 210 met materiële schade, 5 met zeer zwaar lichamelijk letsel, 35 met lichte letsels en gelukkig slechts één met dodelijke afloop. Dat betrof een negenjarig jongetje die op de fiets werd aangereden op de Papa Cornesweg. Later bleek de chauffeur van de auto daaraan geen schuld te hebben.

BC moet beloften 'deze eeuw' nakomen

Janga vraagt aandacht voor dringende renovatie wegen

KRALENDIJK — In zijn functie als raadslid voor de oppositiepartij Partido Obrero Bonairiano (POB) heeft Broertje Janga enkele vragen gesteld over het onderhoud van wegen en het kappen van struiken langs de wegen. Janga licht zijn bezorgdheid ook toe en zegt dat het hem opgevallen is, dat reeds jarenlang de overheid nauwelijks enige aandacht schenkt aan het onderhoud van de wegen op Bonaire.

Janga attendeert er op, dat naar zijn mening de kiezers een betere behandeling verdienen van het bestuur. Janga: 'We praten wel over het aantrekken van toeristen voor Bonaire, maar met mijn oren heb ik ze horen klagen over de toestand van onze wegen'. De POB-leider wijst bijvoorbeeld op de weg van Barcadera naar Bopec waar aanzienlijke scheuren te constateren zijn in het wegdek. Hij vermoedt dat het BC het te voeren beleid totaal uit het oog verloren heeft. De weg Kralendijk naar Rincon noemt Janga nog slechter. Ook de oprit naar Magasina di Rey is gevaarlijk, want Janga heeft geconstateerd, dat de rooi naast de weg gevuld is met hoogopgroeiend onkruid, dat het berijden van de weg zelfs overdag gevaarlijk maakt.

WELKE EEUW

Met gebruikmaking van artikel 26 van de ERNA wil Janga nu van het Bestuurscollege weten wat men van plan is te doen aan deze rooien en de verwilderde struiken. In één adem wil de POB-leider tevens weten in welke 'eeuw' het BC van plan is om de weg Kralendijk naar Bopec te renoveren.

Janga herinnert eveneens aan de belofte dat het BC spoedig opdracht zou geven voor de officiële opening van de weg Barcadera naar Rincon. Hij vindt dat het BC nu na de verkiezingen is vergeten dat de knoekeigenaren een behoorlijke weg moeten hebben om hun knoek te kunnen bereiken en tenslotte vraagt Janga hoe het BC denkt over het zware materieel dat het asfalt van Bolivia heeft geruïneerd en wanneer een nieuwe asfaltlaag gelegd zal worden.

Janga hoopt op een spoedig antwoord, zodat hij dat kan mededelen aan de — zoals hij zegt — eerlijk en stevig in zijn schoenen staande kiezers die niet gekocht zijn.

Amstel-cheque voor KAP



■ KRALENDIJK — In het kader van de viering van het dertig-jarig bestaan van de Amstel Brouwerij, heeft de vertegenwoordiger van Amstel op Bonaire de heer José Marchena van J.C. Herrera een donatie overhandigd aan de Komishon Aktividat Positivo (KAP). Marchena bood een cheque aan ten bedrage van fl.1000,-. Deze bijdrage zal door KAP gebruikt worden om een bus aan te schaffen voor de Fundashon pa Kuido di Personanan Desabilitá na Bonaire.

Komishon Aktividat Positivo is een van de organisaties op Bonaire die zich heeft ingezet voor de genoemde Stichting Gehandicaptenzorg. Afgelopen week werden er al twee succesvolle evenementen georganiseerd zoals de sponsorloop en de culturele avond met eigen en buitenlandse artisten aan boord van de Freewind. Ook de inkomsten die verkregen worden door de verkoop van de bingo-deelnameformulieren zullen ten goede komen aan KAP en dus aan de Stichting Gehandicaptenzorg.

Bij de foto José Marchena die aan de secretaresse van KAP Iris Jeserun de Amstelcheque aanbiedt.

Opening

KRALENDIJK — Zaterdag 26 mei zal het bestuur van de zr Maria Höppner-stichting het onlangs gereedgekomen multi-functionele houten huisje bij het kindertehuis in Rincon in gebruik nemen.

De officiële handeling om het gebouw in gebruik te nemen zal worden verricht door de heer R.H. Pietersz, voorzitter van de kring Bonaire van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ). Deze organisatie heeft het leeuwenaandeel geleverd van de benodigde gelden en derhalve zal nu Richi Pietersz de (eenvoudige) symbolische handeling mogen verrichten waardoor het houten gebouwtje officieel in gebruik genomen kan worden.

Slechts het bestuur van de stichting, de kring Bonaire van de FAJ en de pers zijn uitgenodigd. Het kindertehuis staat in Rincon aan de Kaya Anasa.

Bonaire staakt verstrekking van voorlopige vergunningen

KRALENDIJK — De gezaghebber van het eilandgebied Bonaire brengt het navolgende onder de aandacht van het publiek.

De toename van aanvragen voor verblijfsvergunningen op Bonaire, met name voor buitenlandse werknemers, is de laatste jaren zo stormachtig gegroeid, dat het thans imperatief is om op zo kort mogelijke termijn nieuwe richtlijnen en procedures voor de behandeling van deze aanvragen in te voeren.

Met name de aanvankelijk als hoge uitzondering beschouwde procedure van de zogenaamde 'voorlopige vergunning', in afwachting van de definitieve beslissing op de aanvraag, is in de praktijk regel geworden in plaats van uitzondering.

Beleids- en procedurevoorschriften voor de verlening van verblijfsvergunningen, met name voor buitenlandse werknemers, zullen binnenkort worden bekendgemaakt. Deze procedurevoorschriften zullen mede bevatten een classificatie van beroepen waarvoor buitenlandse werknemers kunnen worden toegelaten naar gelang van hun belang voor de economische ontwikkeling van Bonaire. Hierbij zal met verschillende behandelingsduren worden gewerkt.

Vooruitlopende op deze nieuwe voorschriften zal met **onmiddellijke ingang geen enkele zogenaamde voorlopige vergunning meer worden verleend.**

De gezaghebber, verzoekt vooral de werkgevers die doorgaans om voorlopige vergunningen vragen, goede nota van deze bekendmaking te nemen. Want, uitzonderingen hierop zullen niet worden gemaakt.

DE STAATS-hoofden van Nigeria en Burkina Faso hebben de landen in west-Afrika opgeroepen hun handelsbetrekkingen te verstevigen. De regio moet opgewassen zijn tegen "Europa 1992", aldus de presidenten Ibrahim Babangida van Nigeria en Blaise Compaore van Burkina Faso.

COSTA RICA verkoopt aan buitenlandse banken 64 procent van zijn schuld van 1,8 miljard dollar met een korting van 84 procent. De transactie scheelt het land 110 miljoen dollar per jaar aan schuldverplichtingen. Voorwaarde is wel dat Costa Rica voor 21 mei 253 miljoen aan oude schuldverplichtingen nakomt. Het Middenamerikaanse land heeft een totale schuld van 4,5 miljard dollar.

LVV-jubileum op Bonaire



■ KRALENDIJK — Tijdens een kleine bijeenkomst werd op de dienst Landbouw Veeteelt en Visserij (LVV) het 35 jarige dienst jubileum gevierd van Vicioriano Martis. Na de toespraken van gedeputeerde Cai Marsera en diensthoofd ing Edward Berben werd de gebruikelijke enveloppe overhandigd.

Bij de foto Martis (vierde van rechts) te midden van zijn collega's.

COMMENTAAR

Late blokvorming

DE NIET bevredigende uitslag voor de Statenverkiezingen betekent dat de Union Patriotico Bonairiano (UPB) met 53 procent van de stemmen over de drie beschikbare Statenzetels kan beschikken. De overige 47 procent van de kiezers die op een van de andere partijen heeft gestemd, wordt wel vertegenwoordigd, maar uiteraard niet door de partij waarin zij kennelijk hun vertrouwen hadden gesteld.

Interne problemen in de PAN, de POB en de PDB hebben tot gevolg dat ná — en enigszins ook vóór de verkiezingen —nauwelijks iets zinnigs is gezegd over de Statenverkiezingen en dat een partij toch wel vergaande beslissingen met een zeer geringe meerderheid over de staatkundige structuur kan gaan nemen. In feite zonder dat enige andere partij daarin zeggenschap heeft.

De enige partij die daarover een duidelijke mening heeft laten horen was de Partido Boneriano Sosial (Paboso). Bij monde van voorzitter en lijsttrekker Norwin Willem wees deze niet alleen na, maar vooral ook vóór de verkiezingen op de noodzaak gehoord te worden. De partij belegde zelfs een bijeenkomst voor de politieke partijen, inclusis de UPB, om over het Bonaireaanse standpunt te praten. Uiteraard gaf de UPB geen gehoor aan de verzoeken van de Paboso, omdat vermoed werd dat Willem slechts politiek voordeel beoogde.

Dat betekent dat de andere partijen — indien de UPB dat niet wil — geen enkele inspraak, laat staan enige invloed hebben op hetgeen gaat gebeuren. In een rechtsstaat een nauwelijks aanvaardbare situatie, waar Paboso-leider Willem dan ook danig over te keer gaat. 'Er zal één blok gevormd moeten worden tegen de UPB om te voorkomen, dat de andere partijen overal buitenstaan en buitengehouden worden' aldus Norwin Willem.

Een opvallende koersverandering van Willem, die tegen beter weten en elk advies in vóór de verkiezingen elke blokvorming tegen de UPB van de hand wees. Met het gevolg, dat zijn afsplitsing de PDB verzwakte en er de oorzaak van was, dat de oppositiepartijen de kiesdeler en derhalve ook geen zetel in de Staten behaalde. Duizend reststemmen van de UPB waren goed voor twee testzetels terwijl de overige partijen met 2400 stemmen achter het net visten.

Merkwaardig is dus de ommezwaai van Willem om juist nú te praten over blokvorming. Nu het te laat is en alle pogingen van Willem alleen maar zijn gericht om deuken te slaan in het schild van de UPB.

Vóór de verkiezingen heeft het eigenbelang van Willem volledig geprevaleerd boven het algemeen belang. Dat is eigenlijk na de verkiezingen geenszins veranderd. Willem heeft zo zijn eigen ideeën over de staatkundige structuur.

Dat is dan ook het enige positieve dat er gezegd kan worden over de Paboso-leider.

Met grote droefheid maken wij het overlijden bekend van onze direkteur:

Donald Llewellyn

Moge hij in vrede rusten.

Personeel Le Recif Restaurant.

Na nòmber di su esposa, yunan, rumannan i demas famia nos kier a anunsia fayesimentu di:

Armando Zacharias Veeris

Mihö konosí komo Kleintje òf Mooi, èkstrahadö di Postkantoor i Ennia.

Akto di entiero lo wordu anunsiá despwes.

Kritiek op kiesstelsel, maar wie verandert het.....?

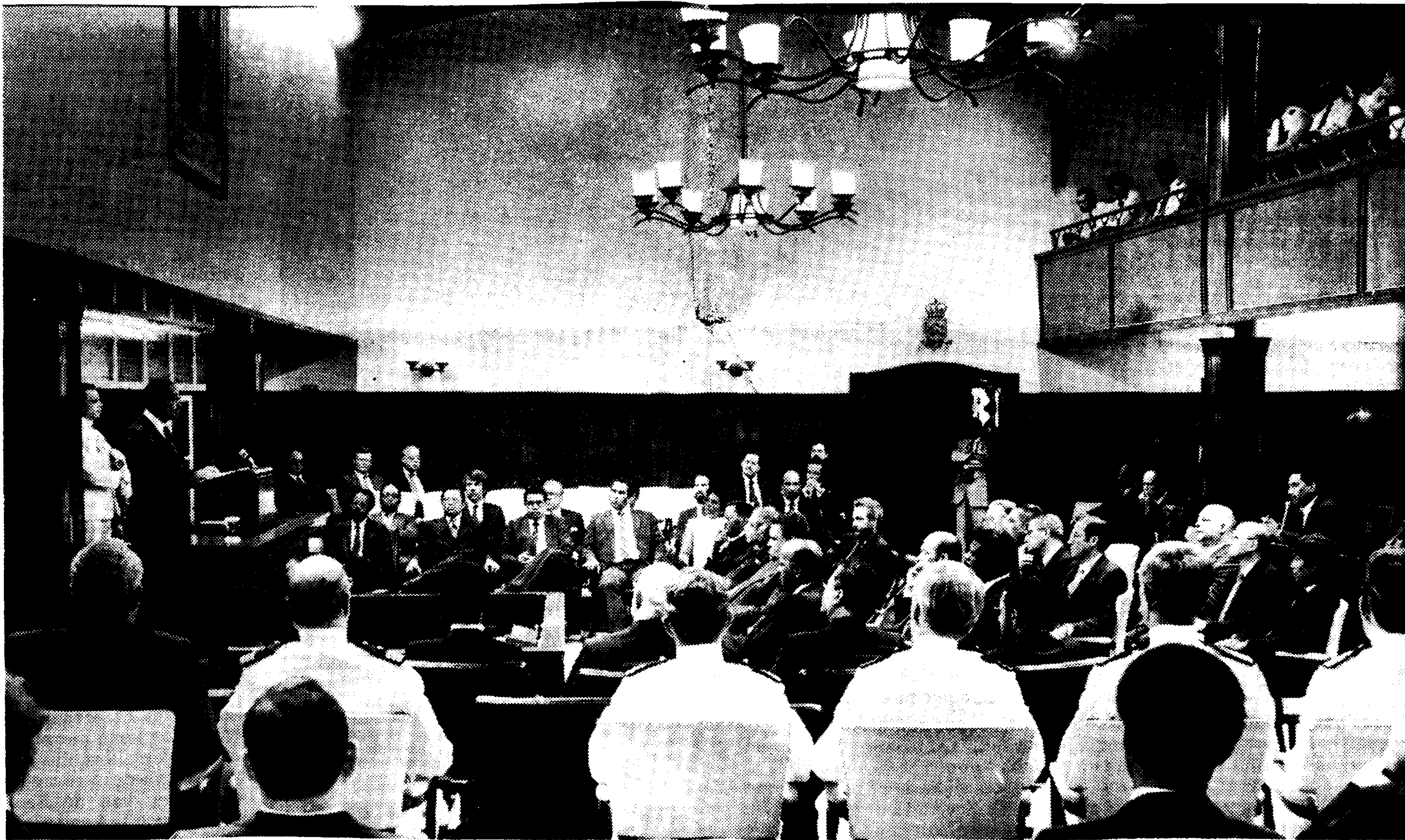
Regeren met coalitie: rekening houden met Jan en alleman

HET IS ZOVER. De Antillen hebben een nieuwe regering. Ruim twee maanden na de Statenverkiezingen die zo'n ruime winst opleverden voor de regerende partijen, dat gedacht werd dat de formatie slechts een formaliteit zou zijn. Zowel informateur De Paula als Maria Liberia Peters, premier en partijleider van de grootste partij PNP, waarschuwden echter dat het niet zo eenvoudig was als het er uitzag.

Regeren met een coalitie blijft een ingewikkelde zaak, waarbij rekening moet gehouden met de wensen en gevoeligheden van alle deelnemende partijen, zelfs en juist met de kleinste.

En omdat de gouverneur in zijn formatie-opdracht te kennen had gegeven dat er gestreefd moest worden naar een zo breed mogelijke basis, met minstens een tweederde meerderheid en een samenstelling waarbij de inbreng van alle eilanden waarneembaar moest zijn, moest er geschipperd worden om alle toekomstige partners tevreden te stellen.

Eerst om het eens te worden over een regeerprogram, waarbij de toekomstige staatkundige structuur en de financiële situatie met het spook van een eventuele belastingverhoging, de hete hangijzers waren.Daarna om het de kleine eilanden Saba en St.Eustatius, die een ministerzetel opeisten, naar de zin te maken.



Op deze archieffoto de Staten van de Nederlandse Antillen bijeen in plechtige zitting t.g.v. de opening van het nieuwe zittingsjaar.

Maar het is dan eindelijk zover. Wij hebben een kabinet met 9 ministers en een heuse 'Staatssecretaris'. Een regering die kan rekenen op de steun van maar liefst 17 van de 22 statenleden (blijft er dan wel een oppositie over?) en waarin zes politieke partijen zijn vertegenwoordigd. Dit alles als gevolg van het coalitiesysteem dat van Nederland is overgenomen en waarover vooral de laatste jaren druk wordt gediscussieerd.

Over het onderwerp verkiezingen, formatie en kabinet, heeft mr.J.A.B.Janus een interessante bijdrage gewijd in de bundel 'Het oog van de meester', welke werd aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van mr.Carlos Dip, als Raadsadviseur belast met de leiding van het Centraal Bureau voor Jurdische en Algemene Zaken.

KRITIEK

Ook Janus merkt daarin op dat de laatste jaren van verschillende zijden aandacht wordt gevraagd voor en kritiek uitgeoefend op twee aspecten die alleszins de aandacht verdienen.

Aan de ene kant wordt betoogd dat de kiezers niet of nauwelijks invloed kunnen uitoefenen op de politieke samenstelling van het te vormen kabinet (en ook niet op de kandidaten die door de partijen worden aangewezen voor de diverse ministersportefeuilles), terwijl aan de andere kant het uiteindelijke resultaat van de formatie onder vuur wordt genomen, waarbij erop wordt gewezen dat de Nederlandse Antillen geconfronteerd worden met instabiele en weinig daadkrachtige kabinetten.

Janus acht die kritiek juist, in het midden latend of deze altijd in een even gelukkige vorm is gegoten en soms nogal ongenuanceerd overkomt.

Mr.Janus: 'Niet ontkend kan worden dat de uitslag van de verkiezingen vaak weinig beslissend is voor het uiteindelijke formatieresultaat en de politieke samenstelling van het gevormde kabinet. (bij de huidige formatie kan dat niet worden gesteld, daar de samenstelling van het nieuwe kabinet toch wel duidelijk de wens van de kiezers representeert red.)

De verkiezingen van 1985 en de daarop volgende kabinetsformatie zijn daarvan een goed voorbeeld. Zou men op grond van de uitslag verwachten dat de twee Curacaose partijen PNP en DP, die de basis van het kabinet Liberia-Peters vormden, de belangrijkste partijen voor een nieuw kabinet zouden zijn, de werkelijkheid was anders. De winnaar van de verkiezingen, de PNP, werd de verliezer van de formatie en mocht in de oppositiebanken zitting nemen. Dat dit voor velen als onbevredigend werd ervaren is begrijpelijk.'

DUIVENTIL

'Sedert het begin van de jaren zeventig is ieder kabinet geconfronteerd met een of meer serieuze crises die, indien zij al werden overleefd, in ieder geval tot gevolg hadden dat bepaalde partijen het kabinet verlieten en andere toetraden. De laatste tien jaren heeft geen enkel kabinet de volle rit van vier jaren uitgezeten. Premier Don Martina mag dan wel betoogd hebben dat zijn kabinet geen duiventil is, vele kabinetten- en het zijne vormde hierop geen uitzondering- lijken daar verdacht veel op.

Het zal duidelijk zijn dat dit soort zaken de regeerkracht van een kabinet in ernstige mate aantast. Ook zal de daadkracht niet groter worden naarmate een kabinet steunt op een groter aantal-vaak kleine- fracties. Men zal immers met velerlei verlangens rekening dienen te houden. (de grote invloed van Claude Wathey van de DP-Bovenwinden in de regeringen van de laatste jaren, spreekt boekdelen red.). Het is niet verwonderlijk dat juist in de laatste jaren, nu de Nederlandse Antillen in het algemeen en Curacao in het bijzonder, met vele en ernstige problemen te kampen hebben, de kritiek op dit aspect toeneemt'.

'Zowel de gebrekkige invloed van de kiezer op de politieke samenstelling van het kabinet, als de noodzaak tot vorming van uit vele partijen bestaande coalitie-kabinetten, is terug te voeren op het hier bestaande kiesstelsel. Terecht richten de meeste tegenstanders van het bestaande politieke systeem dan ook hun pijlen hierop.

De leden van de Staten worden in de kiesdistrichten Curacao (14), Bonaire (3) en St.Maarten (3) op basis van evenredigheid gekozen. In de kiesdistricten Saba en St.Eustatius, waar maar één zetel te vergeven is, gaat deze naar de partij die de meeste stemmen heeft behaald (met een paar honderd stemmen kan een vertegenwoordiger van deze eilanden in de Staten komen, terwijl er op Curacao daarvoor een kleine 5000 nodig zijn red.). Een op basis van evenredigheid gekozen volksvertegenwoordiging geeft een zo getrouw mogelijke afspiegeling van de verschillende stromingen binnen het kiezerscorps. In het algemeen heeft dit tot gevolg dat er nogal wat politieke partijen in de politieke arena optreden. De Nederlandse Antillen vormen hierop geen uitzondering. Het effect wordt hier nog versterkt door de omstandigheid dat de politiek eilandelijk is georganiseerd en -ook bij de Statenverkiezingen- de eilandgebieden gesloten kiesdistricten vormen'.

PARTIJEN

'Het resultaat is er naar: momenteel zijn er 10 verschillende partijen in de Staten vertegenwoordigd (11 zelfs als men FOL en SI als afzonderlijke partijen beschouwt) Dat zijn er meer dan op dit ogenblik in de Nederlandse Tweede Kamer vertegenwoordigd zijn en dan te bedenken dat de Staten 22 leden tellen)'.

Landelijke verkiezingen voor eilandelijke partijen

Mr.Janus merkt verder op dat ons kiesstelsel minderheden creëert die na de verkiezingen door middel van onderhandelingen een meerderheid moeten zien te vormen. Hoe deze meerderheid tot stand komt is aan het vrije spel der politieke krachten overgelaten. De kiezer blijft in ieder geval daarbuiten. Hem is de rol van toeschouwer toebedeeld.

'Een daadwerkelijke aanpak van dit probleem houdt in dat afgestapt moet worden van het bestaande kiesstelsel en dat gezocht moet worden naar een stelsel dat meerderheden i.p.v. minderheden creëert.

Hierbij doet zich in de Nederlandse Antillen op landelijk vlak het probleem voor dat de politiek ook op dit niveau eilandelijk is georganiseerd en de verkiezingen per eilandgebied plaatsvinden'.

LANDELIJK

'Het lijkt vooralsnog niet reëel om bij het zoeken naar alternatieven de diepgewortelde praktijk plaats zou moeten maken 20voor landelijk georganiseerde verkiezingen met landelijke opererende partijen.(d.w.z. dat de politieke partijen met één lijst op alle eilanden zouden moeten deelnemen aan de verkiezingen. Bepaalde Curacaose partijen en met name de DP hebben in het verleden een poging hiertoe gedaan, maar verder dan zuiver eilandelijke partijen met dezelfde naam is het niet gekomen red.)

Dit brengt met zich mee dat het nagenoeg uitgesloten geacht moet worden een kiessysteem te vinden dat een absolute meerderheid in de Staten voor één partij oplevert, c.q. dit garandeert', aldus mr.Janus.

Mr.Janus zegt verder in zijn artikel dat hij de invoering van verkiezingen in twee rondes, zoals naar voren gebracht door Oscar Castillo van Kousa Komun, de moeite van het overwegen waard vindt. Zijn voorstel, een gemengd kiesstelsel, komt op het volgende neer: aan de eerste verkiezingsronde nemen alle partijen deel, aan de tweede slechts de twee grootste partijen. De winnaar van de tweede ronde krijgt de helft van het aantal zetels plus twee binnen het parlement toegewezen en zal zo kunnen regeren zonder dat een coalitiekabinet gevormd hoeft te worden.

KLEINE EILANDEN

De resterende zetels worden op basis van evenredigheid overeenkomstig de resultaten van de eerste ronde onder de overige partijen verdeeld.

Mr.Janus plaatst hierbij de volgende kanttekeningen:

Oscar Castillo gaat uit van Statenverkiezingen op landelijke basis met landelijk opererende partijen. Dit zou met zich meebrengen dat de stem van de kleinere eilanden niet of nauwelijks in de Staten zal doorklinken (Saba en Statius zouden dan ook zeker geen minister en zelfs geen Staatssecretaris kunnen opeisen red.). Op basis van de laatste verkiezingsuitslag zou geen enkele partij buiten Curacao een statenzetel veroveren en Janus acht dit in strijd met het tot nu toe algemeen aanvaard uitgangspunt dat elk eiland in de Staten vertegenwoordigd moet zijn (en volgens de formatie-instructie van de gouverneur liefst ook in de regering)

Volgens Oscar Castillo moet zijn voorstel coalitie-kabinetten elimineren, maar mr.Janus denkt niet dat dit zonder meer het geval is. Wel zal het tot gevolg hebben dat de coalities smaller en -mede in verband daarmee- hechter zullen zijn.

'Blijft bij Statenverkiezing per eiland enige coalitievorming een vereiste, ook bij ongewijzigde navolging van het voorstel-Castillo zal daarin in de praktijk nauwelijks zijn te ontkomen.

Ook twee kiesrondes lijkt niet afdoende

Immers, ook al gaat de tweede kiesronde tussen de twee grootste partijen en nemen daaraan de overige partijen geen deel, hun rol is niet uitgespeeld en met name niet die van de partij die zich op de derde plaats heeft genesteld. Beslissend voor het resultaat in de tweede ronde zijn de stemmen van de kiezers die tijdens de eerste ronde hebben gestemd op een van de andere partijen'.

STEMADVIES

'Schat ik de praktijk goed in, dan zal zich tussen de eerste en de tweede ronde een politiek onderhandelingsproces voltrekken, met als resultaat dat in ruil voor een stemadvies een gedeelde regeermacht wordt toegezegd. Dit valt noch tegen te gaan, noch te veroordelen. De coalities zullen in ieder geval kleiner en hechter worden. Overigens moet het ook niet uitgesloten worden geacht dat bepaalde partijen ertoe overgaan voor de eerste kiesronde met een gecombineerde lijst uit te komen (zoals de FOL en SI hebben gedaan bij de laatste Statenverkiezingen red.) om te bereiken dat zij reeds bij de eerste ronde de meerderheid behalen. Bovenal worden stembusafspraken en combinaties aan het oordeel van de kiezers voorgelegd en kunnen deze, anders dan nu het geval is, uitmaken aan welke partij(en) de regeermacht dient toe te vallen', aldus mr.Janus die hierbij aantekent dat voor de gelijktijdig te houden verkiezingen voor de eilandsraden, hetzelfde systeem zou moeten worden gevolgd.

GEEN VERANDERING

Kritiek op het bestaande kies- en formatiesysteem en voorstellen om dit te veranderen heeft men zoals gezegd de afgelopen jaren geregeld kunnen horen. Maar of er daadwerkelijk op korte termijn iets aan gedaan zal worden valt te betwijfelen. Onze politici hebben het kennelijk te druk met andere zaken om zich serieus bezig te houden met staatsrechtelijke aangelegenheden. De afschaffing van een van de twee bestuurslagen, waar ook al jaren over wordt gepraat en de toekomstige staatkundige structuur van de Nederlandse Antillen, zijn onderwerpen die moeten wijken voor onderwerpen die meer politieke 'juice' opleveren. En de kiezers? Die wachten gelaten af en gaan om de zoveel tijd weer braaf naar de stembus om hun burgerplicht te vervullen. Wat moeten zij anders? Uit onbehagen stemmen op een nieuwe partij en met een beetje geluk ervoor zorgen dat er de volgende keer 12 i.p.v. 11 partijen in de Staten vertegenwoordigd zijn ?

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt



Ho Chi Minh tijdens het bezoek aan een school in Hanoi (archieffoto Amigoe).

Vietnam geteisterd door economische malaise

Geboortedag "Oom Ho" moet Vietnamezen bijeen brengen

DEN HAAG .- Het dorpje Lang Sen in centraal-Vietnam staat de laatste weken in een verhevigde belangstelling. Bussen, volgeladen met scholieren, stoppen midden in het dorp. De jongeren betreden vervolgens een huisje, ontsteken wierookstokjes en knielen voor een bronzen buste van een bebaarde oude man. Zij bevinden zich in het geboortehuis van de "Oom des vaderlands", Ho Chi Minh, wiens honderste geboortedag vandaag wordt herdacht.
De communistische machthebbers grijpen die dag aan om Nguyen That Than, zoals de officiële naam van Ho luidt, uitgebreid te eren. Zo hebben zij vanuit Hanoi verordonneerd dat het gehele land zijn steentje moet bijdragen aan een waardige herdenking.

Of Ho zelf zou hebben ingestemd met al die speciale aandacht valt te betwijfelen. Tijdens zijn leven stond hij bekend om zijn sobere levensstijl en zijn afkeer van persoonsverheerlijking. Het verhaal doet de ronde dat Ho in 1959 plannen om ter ere van hem een tempel op te richten wist te doorkruisen. Het ministerie van Toerisme had de benodigde bouwmaterialen al naar de plaats van bestemming gezonden. Maar Ho kreeg juist op tijd lucht van de plannen en gaf de arbeiders vervolgens opdracht in plaats van de tempel een school te bouwen.

De partij- en regeringsleiders in Hanoi willen op dit moment niet aan dergelijke verhalen herinnerd worden. In Ho Chi Minhstad - het voormalige Saigon - legt de beroemdste beeldhouwer van Vietnam de laatste hand aan een acht meter hoge witmarmeren buste. In de hoofdstad Hanoi ronden bouwvakkers uit de Sovjetunie de bouw van een nieuw museum af waarin het leven van Ho centraal staat. Zo zullen de beroemde van autobanden vervaardigde sandalen van de leider worden tentoongesteld. Via de herdenking van Ho Chi Minh's honderdste geboortedag willen de autoriteiten het wat ingezakte revolutionaire elan van de bevolking opkrikken.

EENHEID

Ho Chi Minh staat voor praktisch alle Vietnamezen gelijk aan de begrippen eenheid, onafhankelijkheid en vrijheid. Voor hen is Ho de man die achtereenvolgens het Franse kolonialisme en het Amerikaanse imperialisme heeft weten te weerstaan en zo de basis heeft gelegd voor de huidige Vietnamese eenheidsstaat.
Een groot deel van zijn leven heeft ho gewijd aan het ideaal van een onafhankelijk Vietnam. Frankrijk had vanaf 1883 het hele Indochinese gebied - Vietnam, Kampuchea en Laos - gekoloniseerd. De Vietnamezen konden echter bogen op een rijke historie waardoor al spoedig nationalistische bewegingen de kop opstaken. Ook Ho werd in zijn jonge jaren door zijn vader warm gemaakt voor het ideaal van een vrij en onafhankelijk Vietnam.
Toch werd Ho pas werkelijk politiek actief toen hij in 1917 na een periode van "twaalf ambachten en dertien ongelukken" als 27-jarige in Parijs arriveerde. Hij kreeg contact met andere nationalisten en in 1919 stuurde hij de afvaardigingen van de grote mogendheden - in Versailles bijeen om tot een vredesverdrag ter beeindiging van de Eerste wereldoorlog te komen - een petitie waarin hij om gelijke rechten vroeg voor de Vietnamezen. Ho kreeg geen enkele reactie waarna hij tot de conclusie kwam dat de Franse overheerser alleen met geweld uit zijn land kon worden verdreven.
Vervolgens heeft Ho zich alleen met de onafhankelijkheidsstrijd beziggehouden, eerst vechtend tegen de Fransen (tot 1954) en daarna aan het hoofd van het onafhankelijke en communistische Noord-Vietnam tegen de Amerikanen en hun Zuidvietnamese bondgenoten. Ho stierf op 3 september 1969 waardoor hij het einde van de oorlog en de hereniging van Noord- en Zuid-Vietnam in 1975 niet meer heeft kunnen meemaken.

COMMUNIST

Ho was naast nationalist een overtuigd communist, die grote bewondering had voor Lenin en Mao. In tegenstelling tot deze revolutionairen hield Ho zich veel minder bezig met theorievorming. Van zijn hand zijn dan ook geen boekwerken verschenen waarin hij een strak kader voor de Vietnamese samenleving neerlegt. Ho richtte zich vooral op de internationale contacten ten behoeve van de Vietnamese eenheid en onafhankelijkheid. Ho waakte er daarbij voor niet te veel onder invloed van een van de communistische supermachten (China en de Sovjetunie) te komen.
In de binnenlandse politiek speelde Ho vanaf 1959, toen hij terugtrad als leider van de communistische partij, alleen achter de schermen nog een rol. Als president bemiddelde hij vooral tussen de verschillende facties binnen de partij.
Door die positie in de luwte groeide ho in de daaropvolgende tien jaar uit tot een nationaal symbool dat boven de politiek stond. Dat beeld werd nog verder versterkt toen na zijn dood zijn testament bekend raakte. Ho beschouwde daarin het Vietnamese volk als zijn "neven en nichten" waarvoor hij als een vaderlijke "oom" had willen zorgen. Na die posthume liefdesverklaring heeft het Vietnamese volk Ho Chi Minh definitief in zijn hart gesloten.

PROBLEEM

De huidige machthebbers kampen dan ook slechts met een probleem. Zij zoeken naarstig naar een manier om net zo geliefd te worden als hun grote voorganger. De bevolking keert zich steeds meer van haar leiders af omdat hun luxueuze levensstijl zich niet laat verenigen met de eenvoud die Ho altijd voorstond. Daarnaast gaan de Vietnamezen gebukt onder een ernstige economische crisis.
Partijleider Nguyen Van Linh is bereid economische hervormingen door te voeren. Maar zolang de totale economische boycot van de Verenigde Staten gehandhaafd blijft zal het voor Hanoi moeilijk zijn om zich aan de economische malaise te onttrekken.
Verder weerklinkt in Vietnam, in navolging van Oost-Europa, steeds luider de roep om meer democratische vrijheden. Hanoi is echter vooralsnog niet van plan het dogma van de leidende rol van de communistische partij op te geven. De honderdste geboortedag komt de machthebbers dan ook bijzonder gelegen. Door de verdiensten van de volksheld Ho Chi Minh voor de communistische partij te benadrukken hoopt de leiding de bevolking weer voor zich te winnen.

Kritiek op luxe leventje leiders

'Na 72 jaar moet alles worden afgebroken'

Verenigde oppositie kan Sovjet-imperium redden

MOSKOU.- Het Sovjet-imperium stort hoe dan ook in elkaar. De taak van de democratische oppositie is te voorkomen dat dit gepaard gaat met "bloedvergieten en chaos". Zij is echter te verdeeld en ongeorganiseerd om brede steun te krijgen onder de bevolking, en daarom is een bundeling van de "democratische krachten" in het hele land onontbeerlijk.
Dit zei de radicale afgevaardigde en oppositieleider professor Joeri Afanasjev vorige week tijdens een bezoek aan Amsterdam, waar hij eerder het 8ste Sacharov congres toesprak. Afanasjev, die tevens hoofd is van het instituut voor historische archieven in Moskou, besloot vorige maand zijn partijlidmaatschap op te zeggen.
Na vijf jaar Perestrojka is het hem duidelijk dat "alles wat in de afgelopen 72 jaar in de Sovjetunie is gedaan, moet worden afgebroken". "Van restauratie kan geen sprake zijn. Je kunt niet het oude gebouw in stand houden door alleen maar een nieuw laagje verf aan te brengen", aldus Afanasjev. "De essentiële vraag is echter niet of het Sovjet-imperium sterft, maar hoe dat gebeurt".

Terwijl het communisme in de wereld afbrokkelt, tracht de Sovjet-leiding nog steeds het "oude koloniale beleid voort te zetten", zei de oppositieleider. Hij verwijt president Michail Gorbatsjov in de loop van de afgelopen vijf jaar te zijn afgegleden naar het rechtse conservatieve kamp. De ontwikkelingen van de afgelopen maanden bewijzen dit eens te meer.
"Kijk hoe hij optreedt jegens Litouwen en de andere Baltische republieken". Afanasjev verwees daarmee naar de Sovjet-blokkade tegen Litouwen, die het Kremlin instelde na de onafhankelijkheidsverklaring van de Baltische republiek, op 11 maart dit jaar.
Het beleid van Gorbatsjov is volgens hem geen beleid. Het is een politiek van "niet toestaan, dreigen, intimideren en vasthouden aan het oude". Zijn voorstel voor een nieuwe Sovjetfederatie noemde hij "zuivere retoriek". Het leiderschap van Gorbatsjov is slechts een "inleiding tot de Perestrojka", zei Afanasjev tijdens zijn toespraak.

ERNSTIGE FOUT

Gorbatsjov maakt de ernstige fout de oppositiebewegingen als negatieve en extremistische krachten te zien. Daarom doet de Sovjetleiding er alles aan om de oppositie "zo veel mogelijk te verdelen en te zorgen dat de communistische partij haar machtsmonopolie handhaaft", aldus Afanasjev.
"Dat is onrealistisch en gevaarlijk. Gorbatsjov en de Sovjetregering hebben nog steeds niet door dat het Sovjet-imperium geen toekomst heeft". De poging het imperium te redden is volgens hem de voornaamste bron van spanningen in de Sovjetunie.

Afanasjev is mede-oprichter van het democratisch platform, een hervormingsgezinde groep binnen de communistische partij. Hij besloot vorige maand echter op te stappen uit de partij, "om de illusie onder de bevolking niet te blijven wekken" dat de partij zichzelf van binnenuit kan hervormen. Verder is hij aanvoerder van de radicale interregionale groep in het congres van afgevaardigen.
"Democratisch links", zoals Afanasjev alle radicale oppositiegroepen aanduidde, is te verdeeld om een alternatief te bieden voor de communistische partij. Dit komt omdat de oppositie te veel is gebaseerd op "verwerping van het systeem" en een "onvoldoende constructieve basis heeft". Zij kan ook niet steunen op een sterke basis in de maatschappij.

ALLIANTIE

De oppositie kan volgens Afanasjev dan ook alleen haar naam waardig zijn als zij gaat samenwerken in een "alliantie van democratische krachten", die niet tot doel heeft "de Sovjetunie als macht de handhaven, maar om chaos en zelfvernietiging te voorkomen".

Een politieke partij op landelijke schaal kan niet meer ontstaan. Alleen op het niveau van de republieken kan de oppositie zich organiseren. Hij wijst daarbij naar de volksfronten in Estland en Letland, Sajudis in Litouwen en Roech in de Oekraine. Deze bewegingen moeten worden gecoördineerd op landelijk niveau, zodat zij samen gericht kunnen werken aan de wezenlijke hervorming van de Sovjetstaat en een alternatief kunnen vormen voor de communistische partij. Deze coördinerende taak is toegevallen aan een raadgevend comité onder leiding van Afanasjev, dat parlementaire groepen en oppositiebewegingen uit verscheidene republieken onlangs Kiev hebben opgericht.

De Sovjetunie moet een verdragsorganisatie van onafhankelijke en bevriende staten worden. Er dient een einde te komen aan de zogenaamde glasnost dat als "substituut voor de vrijheid van meningsuiting" geldt. Voorts moet het idee van geplande markteconomie, zoals deze week weer eens werd geopperd door het conservatieve Politburolid Jegor Ligatsjov, overboord worden gegooid. "Alleen als de oppositiekrachten dit aanvaarden zal de Sovjetunie de overgang kunnen maken van totalitaire staat naar democratie".
Het leger vormt geen reële bedreiging voor Gorbatsjov. Een militaire coup acht Afanasjev uitgesloten. Het leger is zozeer met de samenleving vervlochten, dat de verdeeldheid onder de burgers zou overslaan naar de strijdkrachten, die van top tot teen in tweeen zouden splijten. Noch de linkse, noch de rechtse oppositie wil dit, te meer omdat de militairen over kernwapens beschikken.



Protesten tijdens de 1-mei viering in Moskou. Een oorlogsveteraan beschuldigt de Communistische partij ervan degene te zijn die het volk martelt.

Afscheiding van Papua Guinea

Bougainville: onafhankelijk

SYDNEY - Opstandelingenleiders hebben het eiland Bougainville, dat deel uitmaakt van Papua-Nieuw-Guinea, donderdag met onmiddellijke ingang onafhankelijk verklaard. Dat hebben de opstandelingen laten weten aan diplomaten in Port Moresby en aan het Britse persbureau Reuters.
Het eiland wordt omgedoopt tot "republiek van Bougainville", zo staat in de verklaring die is ondertekend door Francis Ona, de leider van het Revolutionaire leger van Bougainville (RLB). Het RLB controleert het eiland sinds april, toen soldaten van Papua-Nieuw-Guinea, die vergeefs geprobeerd hadden de onafhankelijkheidsbeweging op andere gedachten te brengen, Bougainville verlieten.
De nieuwe republiek zal de principes van vrijheid en gerechtigheid eerbiedigen, aldus Ona. Kranten in Papua-Nieuw-Guinea kondigden aan dat de onafhankelijkheid vandaag (donderdag) in Awara, de hoofdstad van Bougainville, gevierd zal worden.
Australie, de zuiderbuur van Papua-Nieuw-Guinea, verwierp de verklaring direct. "Australie erkent de verklaring niet en zal de democratisch gekozen regering van Papua-Nieuw-Guinea blijven steunen", deelde een woordvoerder van de Australische regering in Canberra mee. De regering van Papua-Nieuw-Guinea heeft de onafhankelijkheidsverklaring ook verworpen.

De nu achttien maanden durende strijd van het separatistische RLB heeft aan ten minste honderd mensen het leven gekost.

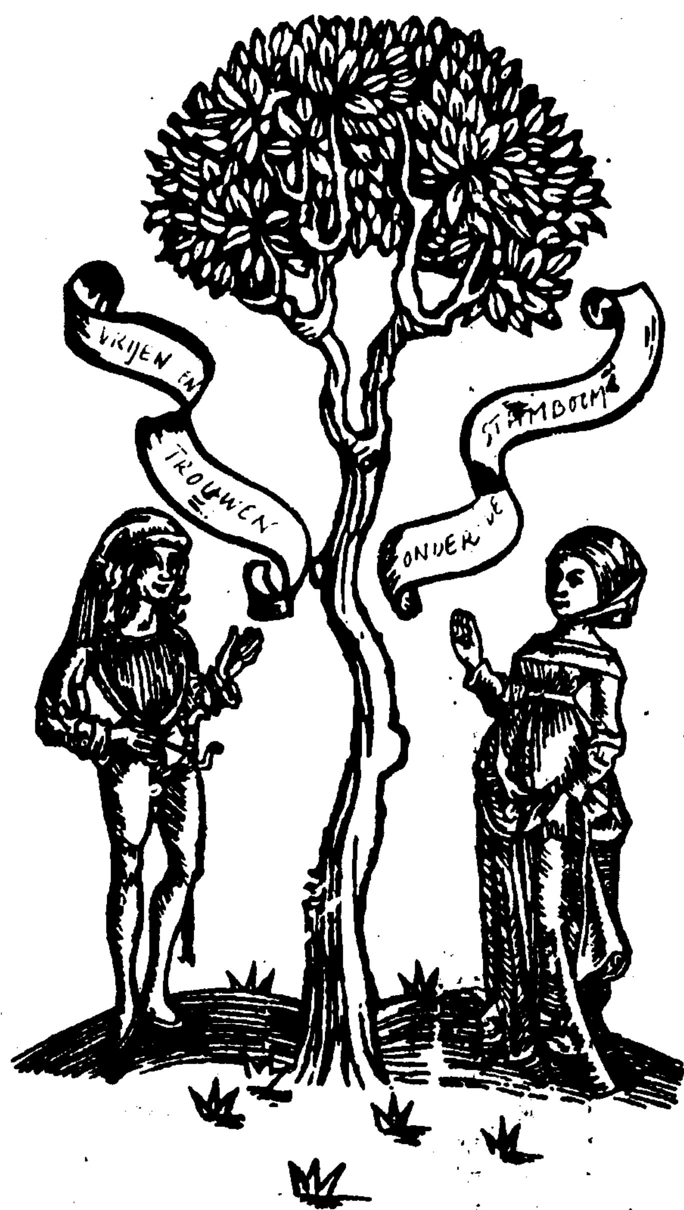
Bols

NIEUW-VENNEP - Lucas Bols neemt via haar Franse dochter bedrijf CVBG van Esch... nauer de wijngaarden en voorraden over van Chateau la Garde (Graves, Pessac-Leognan, A.O.C.) en Chateau de la Tour (Bordeaux, A.O.C.). De gezamenlijke oppervlakte van deze wijngaarden bedraagt 82 hectare., de jaarproduktie is vijfhonderdduizend flessen.

Alle dertien personeelsleden werkzaam bij deze wijngaarden, zullen in dienst van het Bolsconcern treden. De overneming zal uit eigen middelen worden gefinancierd en is nog afhankelijk van benodigde overheidstoestemmingen.
Een belangrijke afzetmarkt voor Bols in het algemeen ligt in Latijns-Amerika. Het afzetvolume is aanzienlijk maar door de hyperinflatie het resultaat laag. In Argentinie opereerde Bols met verlies en in Brazilie werd winst gemaakt. Deze twee landen leverden een koersverlies van Nf 9,5 miljoen door omrekening in guldens en verschillen tussen kwartaal gemiddelden en eindejaar koersen. Verder liep Bols tegen een koersverlies van Nf 6,3 miljoen in Italie en Zwitserland.

Graven in het verleden: leuke bezigheid

'Wie zou niet willen weten wie zijn voorouders waren?'



= door Nel Casimiri =

ENEALOGIE of geslachtskunde. Dat is de officiële aam van een leuke en boeiende liefhebberij. Er zijn p de wereld vele amateur-genealogen, mensen van llerlei leeftijden die zich interesseren voor hun amiliegeschiedenis en deze graag in beeld willen rengen. Iedereen weet wel wat een stamboom is. Het best aardig om er mee bezig te zijn. Maar ook niet eer dan dat. Wie de genealogie goed wil doen, gaat ok werken aan de aankleding van de boom. Door eeds een stukje van het familieverleden in te vullen. aarbij moet men eeuwen en eeuwen graven. Maar an komen die voorouders ook echt tot leven. Wie aren ze? Hoe leefden ze? Wat deden ze voor de kost? at voor rol speelden ze in het openbare leven? aren het eerbiedwaardige burgers? Waren er ook warte schapen of losbollen bij?

Wil je de namen en data n andere gegevens van je amilie verzamelen, dan oet je veel archieven doorpeken, niet alleen op Curaao, maar ook in andere lanen. Immers de meeste inwoers en uiteindelijk de famie van ons allemaal, zijn in et verre verleden of pas eden maar dit eiland toe komen vanuit een ander nd.

ver de genealogie heeft arel de Haseth in de laatste erstkrant van de Amigoe en interessant artikel eschreven waarin hij aanf hoe je te werk kunt gaan waar voor de Nederlandse ntillen en Aruba de beste onnen te vinden zijn.

GEGEVENS THUIS

zijn ongetwijfeld al veel ensen bezig met een onderek naar hun familie. Bijna tijd zijn de eerste gegevens or een onderzoek thuis of de naaste familieleden te nden. Trouwboekjes, bijbeantekeningen, bidprentjes, boortekaartjes, huwelijkaankondigingen, rouwbrieen, diploma's en dergelijke jn vast wel ergens ewaard. Dat zijn de familiepapieren. Maar pas op. Geboortekaartjes, rouwbrieen, bidprentjes e.d. worden drukt aan de hand van pgaven van familieleden, die ch wel eens kunnen vergisn. Een trouwboekje daartegen, een paspoort, een treksel uit het geboorteregter bevatten de officiële gevens. Deze kan men als trouwbaar beschouwen. En fs dan is het oppassen als papieren betreft van ge tijd geleden. Bij een mboom-onderzoek kom je vlug aan de jaren dat lang t iedereen lezen en schrijkon. Als in die tijd een by werd aangegeven bij de rgerlijke stand, moest de ambte vaak afgaan op de nk. En dan kan een naam het geboorteregister heel ders gespeld worden dan een huwelijksakte of in n overlijdensregister. lfs de data kloppen niet tijd precies. Tot in de rige eeuw werden baby's ak door de vroedvrouw aangeven, als ze toevallig in de stad was. En dan had ze een hele rits namen. En ze wist ook nog wel wanneer ze geboren werden, zo ongeveer. Want ook vroedvrouwen vergissen zich wel eens in de datum al zijn ze vroed(=wijs). En dan blijk je officieel een andere geboortedatum te hebben dan je moeder altijd gezegd heeft.

MEER PROBLEMEN

Er kunnen nog meer problemen optreden. Op een geboortekaartje verkondigt men de geboorte van b.v. Liesje. Officieel werd Liesje ingeschreven als Louise Johanna Maria. En in het doopregister van de kerk kan het dan worden: Ludovica Joanna Maria, de Latijnse versie. Ook mondelinge mededelingen en (soms sterke) verhalen van vaders, moeders, ooms, tantes of grootouders kunnen voor een onderzoek van groot belang zijn. Maar erg nauwkeurig zijn die verhalen meestal niet. Ze kunnen ook variëren naar gelang de avond gezelliger of het publiek belangstellender is.

En als je daarna de werkelijke namen van Gran, van Juchi, of Chichi of Papy moet zoeken, kun je vaak heel lang werk hebben. Wonen de familieleden niet in de buurt, dan zullen er vele brieven geschreven moeten worden en dan is het zaak de vragen zo duidelijk mogelijk te stellen.

GEGEVENS

Welke gegevens legt men vast? Het beste is met een raamwerk te beginnen, met de namen en voornamen van ouders en kinderen, zoals die zijn ingeschreven bij de burgerlijke stand. Roepnamen en eventuele doopnamen kan men tussen haakjes toevoegen. Verder natuurlijk alle levensdata, dat wil zeggen, plaats en datum van geboorte, desgewenst doop, huwelijk, echtscheiding en overlijden.

Daarnaast noteert men bijzonderheden over opleiding, militaire dienst, beroepen, functies, hobbies, bezit van huizen of land, woonadressen, kortom alle feiten en gebeurtenissen die in een leven een rol spelen zijn van belang.

En tenslotte noteert men de bronnen waaraan de gegevens zijn ontleend. Als alle gegevens die thuis en bij de familie verzameld zijn en zijn opgeschreven, is het moment aangebroken echt op onderzoek uit te gaan. Wie op Curacao geboren is en wiens ouders en grootouders ook hier geboren zijn, moet naar het Centraal Historisch Archief op Scharloo om daar verdere gegevens te zoeken.

De Burgelijke Stand is op Curacao in 1831 ingesteld. Het bevolkingsregister werkt hier tegenwoordig net als in Nederland met persoonskaarten waarop alle gegevens van de man of vrouw waarop de kaart betrekking heeft, staan vermeld. Ook de namen van ouders en van de kinderen. Na het overlijden gaat die kaart naar het archief. En hier is niet alleen de geschiedenis, maar ook de aardrijkskunde van belang. Het is goed te weten waar b.v. precies het vijfde district ophoudt en het zesde [illegible]. Want niet alleen het bevolkingsregister moet onderzocht maar sommige gegevens kun je beter uit de doopregisters halen.

Data van registers kloppen niet altijd

DOOPREGISTERS

Die doopregisters zijn trouwens ook op microfiche gezet en te bestuderen bij het Centraal Historisch Archief op Curacao en bij het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag. Zij gaan terug tot ongeveer 1822.

In Den Haag is een studiezaal met een genealogische bibliotheek, er zijn copieën van de persoonskaarten van overledenen (in Nederland), verzamelingen van familieannonces uit de kranten, handschriften, gedenkboeken, familiearchieven en een verzameling over heraldiek.

Zoals in het begin al opgemerkt, er zijn vele mensen bezig met een onderzoek naar hun familiegeschiedenis en een van hen, de heer A.Hoeben uit Brabant, brengt momenteel een bezoek aan Curacao. Niet om hier zijn onderzoek voort te zetten, maar gewoon als vakantie, gecombineerd met familiebezoek (dus toch).

Hij is een zeer enthousiast lid van de in 1946 opgerichte Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV), de grootste vereniging op dit gebied in Nederland, en hij kon het niet laten ook hier op Curacao over zijn vereniging te praten en ook hier mensen enthousiast te maken voor zijn hobby.

VERENIGING

Hoeben: 'Onze vereniging telt nu 8000 leden en die zijn echt allemaal driftig bezig met hun familiegeschiedenis. Maar ook buiten de vereniging zijn er velen die de rijksarchieven bezoeken. En dat neemt elk jaar sterk toe. Ik denk dat er wel zo'n 20 à 30.000 mensen in Nederland doende zijn met archiefonderzoek. Er zitten voordelen aan om lid te zijn van de vereniging. Allereerst krijg je dan het tijdschrift NOS GENS (Ons Geslacht). Daarin worden allerlei gegevens gepubliceerd. Ook wel de geschiedenis van een bepaalde familie. Men streeft ernaar zoveel mogelijk handgrepen aan te geven en oplossingen aan de hand te doen bij zo'n beschrijving. Dus hoe moeilijk het was, waar men de gegevens vond, e.d. Ook wordt in het tijdschrift praktisch elke maand een overzicht gegeven van wat in buitenlandse tijdschriften verschijnt en wat voor ons van belang zou kunnen zijn.

En naast het tijdschrift heeft de vereniging een dienstencentrum in Naarden. Voor degenen die verder weg wonen is het belangrijkste van dat dienstencentrum de contactdienst. Je vraagt via de contactdienst aan andere leden wat die verzameld hebben'.

'Ik ben bijvoorbeeld met de geschiedenis van mijn familie gekomen tot ongeveer 1650. Het zijn allemaal lieden die in bepaalde dorpen wonen. Toen heb ik via de contactdienst wel vijftig namen ingezonden, die ik was tegengekomen, om te vragen wie al onderzoek had gedaan naar die namen, in dat deel van het land. Die uitwisseling spaart veel zoekwerk. Er is al heel veel uitgezocht, maar lang niet alles is gepubliceerd en zo kun je toch over die gegevens beschikken.'

RUILDIENST

Een andere dienst die de vereniging organiseert, is de ruildienst. Als je in Arnhem woont en iets moet opzoeken in Friesland, vraag je of iemand in Friesland dat voor je wil opzoeken. Als tegenprestatie zoek jij weer iets op voor hem in de omgeving van Arnhem. Dat spaart ook energie en kosten.

De vereniging heeft ook een heraldisch archief. Hoeben: 'Veel mensen zijn op zoek naar een familiewapen. Men wil graag een wapen hebben. Een van de bronnen daarvoor is Rietstap's 'Armorial General'. Daarin worden familiewapens beschreven. Maar als er bijvoorbeeld het wapen in staat van een bepaalde familie in Utrecht, neemt men maar al te vlug aan dat dat wapen ook hun eigen familiewapen is. Als de naam maar klopt. Maar er kunnen verschillende families met die naam in Utrecht geweest zijn.

Nederlandse vereniging kan een handje helpen

Men zou eerst de genealogische samenhang moeten vinden van die bepaalde familie of documenten van de familie waarop bijvoorbeeld dat wapen gebruikt wordt. Meestal is men te vlug tevreden. Ook bij het Centraal Bureau voor de Genealogie zijn twee belangrijke collecties over heraldiek te vinden, de collectie Muschaert en de collectie Steenkamp.'

Wisselen de Vereniging en het Centraal Bureau ook gegevens met elkaar uit?

'Die collecties worden nu niet met elkaar vergeleken. Het zou een vreselijk karwei zijn. Alleen al de verzameling bidprentjes en advertenties is enorm en als je dat ook nog zou moeten vergelijken, dat lukt niet. Het is een enorme opgave om dat elke maand bij te houden, het zijn vele kilo's papier per maand. Maar het zou natuurlijk wel mooi zijn als het wel kon gebeuren. Het Centraal archief heeft ook handschrift collecties aangekocht of verkregen door schenking van mensen die bezig zijn geweest met hun eigen familiegeschiedenis of die onderzoeken voor anderen deden.

Als je start is de moderne tijd heel belangrijk. Sinds 1939 krijgt het Centraal Bureau uit de gemeente archieven van heel Nederland de persoonskaarten toegestuurd van iedereen die overlijdt. Je kunt op het Centraal Bureau een copie vragen van zo'n kaart. Voor een kaart zijn de kosten vijf gulden, maar vraag je er meerdere tegelijk, dan zakt de prijs naar 3,50 per kaart. Dat is dus alleen mogelijk voor personen die na 1939 zijn overleden.'

Maar als je op Curacao woont en je wilt met een onderzoek beginnen, hoe pak je het aan?

'Van Curacao weet ik het niet, Ik denk aan mensen die uit Nederland komen of Nederlandse voorouders hebben. Er zijn enkele goede handleidingen: J.C.Okkema, Handleiding voor genealogisch onderzoek in Nederland. A.van der Tang, Stamboomonderzoek. Wijnaedts en Van der Sandt, Op zoek naar onze voorouders.

Als je die boekjes leest en weer herleest, want er staat veel informatie in, weet je hoe je het aan moet pakken, althans in Nederland. Ik zag dat ze hier in de Openbare bibliotheek deze boeken ook hebben staan. Maar wat niet aanwezig is en wat ik wel een gemis vind is Jhr. Beresteyn en dhr. Kruimel(vervolg), 'Genealogisch Repertorium'. Daarin vindt men per familienaam de boeken en tijdschriften die over minstens drie generaties van een bepaalde familie publiceerden. Deze boeken zouden zonder meer in de bibliotheek moeten staan.'

EIGEN KRING

De heer Hoeben stelt zich voor hoe men op Curacao tot een eigen kring van hobbyisten zou kunnen komen, die bijeenkomsten en gesprekken organiseert over het genealogisch onderzoek: 'Op de kwartierstaten moeten op Curacao vaak dezelfde namen voorkomen, want als men zich eenmaal hier vestigde, raakte men snel 'vermaagschapt' en onstaat een overlapping aan voorouders. En als er dan iemand naar Nederland reist en naar Den Haag of Naarden kan gaan, zou hij gegevens voor een heel stel leden kunnen opzoeken, want samenwerking is de grote kracht. Onze vereniging kent ook verschillende werkgroepen van mensen met dezelfde interesses. Bijvoorbeeld een werkgroep die zich bezig houdt met Duitse families, en een werkgroep die onderzoek doet naar Hugenoten families, enz.'

Hoe bent u zelf tot deze hobby gekomen?

'Ik heb altijd interesse gehad in de geschiedenis. Daarom ben ik ook gaan lezen in verschillende boeken over Eindhoven en omgeving, waar ik woon. En toen kwam ik in een boek over Deurne, in de Peel, een Aart Hoeben tegen, die lid was van de schutterij. Daarmee was mijn belangstelling gewekt en ben ik begonnen de weg te gaan. Eerst door mijn ouders vragen te stellen over de familie en zo probeerde ik verder te komen. Dat is nu al 35 jaar geleden. Tot mijn spijt is mijn familie niet kleurrijk gebleken. Er bestaan twee of drie akten waarin men land koopt of verkoopt. Het waren allemaal kleine boeren. Pas na de invoering van de Burgerlijke Stand (in Nederland in 1811) werd het iets meer en komt er een keer een wethouder en een herbergier voor.

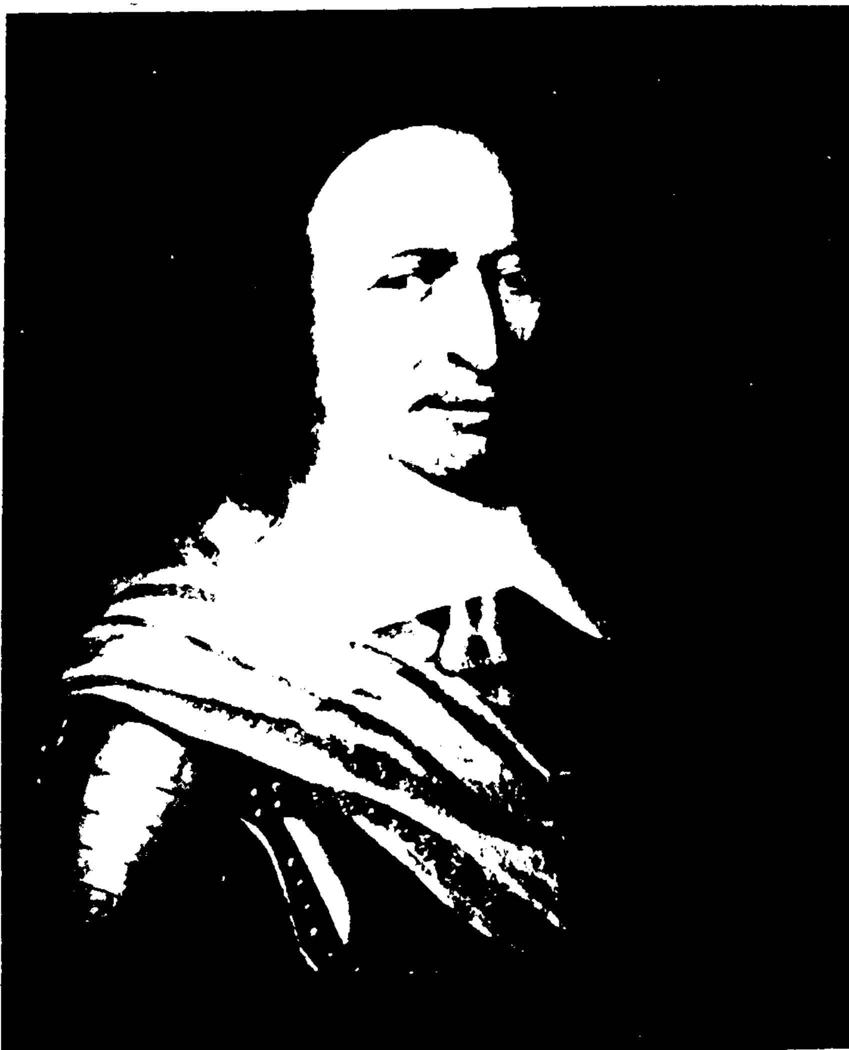
In feite ben ik in rechte lijn gekomen tot 1680. Maar het zijn vooral droge gegevens, ik heb bijna geen aankleding voor een verhaal. Er zijn geen boze lieden bij, geen grote uitschieters. Daarom heb ik ook nog niets gepubliceerd.

Nu is mijn grootste interesse de heraldiek. Ik ben bezig met een boek en ik hoop voldoende inschrijvingen te krijgen om het uit te geven. De folders zijn de deur uit. En ik voel nu al weer de drang om me te gaan richten op de genealogie van de adellijke geslachten van Brabant. Als mijn boek klaar is ga ik me daarop richten.'

Er bestaan in Nederland ook beroepagenealogen. Zij zoeken, tegen vergoeding de familiegeschiedenis van iemand uit. A.Hoeben: 'De Nederlandse Vereniging van Genealogen heeft een lijst van genealogen die tegen bepaalde tarieven dat doen. Ze bemiddelt niet, maar stuurt wel die namen door. Onze hele vereniging drijft op vrijwilligers. Tot nu toe hebben wij geen kracht in vaste dienst.

Daarom is onze dienstverlening maar beperkt. Iedereen die schrijft en graag antwoord wil, stuurt een gefrankeerde antwoordenveloppe mee. En als we fotocopieën willen hebben, betalen we vooruit. Dat is vanuit Curacao natuurlijk moeilijk, maar misschien kun je bij de posterijen terecht met internationale antwoordcoupons. Het adres van onze vereniging is Postbus 976, 1000AZ in Amsterdam. Het dienstencentrum is voor leden. Het lidmaatschap kost voor Nederland 50,-Voor het buitenland en daar valt ook Curacao onder i.v.m. de porti, kost het 55,-.'





PETER STUYVESANT

Heel simplistisch weergegeven is, voor de discussie over het ontstaan van het Papiaments, het belangrijkste verschil tussen beide theorieën dat de poligenetische theorie uitgaat van een Spaanse en de monogenetische van een Portugese basis voor het Papiaments.
Enkele jaren geleden publiceerde ik in Kristóf het artikel *Een poging tot rekonstruktie van de gemeenschap waarbinnen zich het papiamentu vormde*. Ik nam als uitgangspunt de samenstelling van de gemeenschap waarbinnen het Papiaments zich moet hebben gevormd. In zekere zin was dit een nieuwe aanpak, omdat de meeste onderzoekers zich vooral met de taal bezig houden en weinig aandacht besteden aan sociologische en historische aspekten van de gemeenschap waarin die taal wordt gesproken.
Sindsdien zijn er naast de getuigenverklaring en de standpunten van Gomes Casseres en Habibe ook andere gegevens bekend geworden en het is misschien interessant het destijds door mij naar voren gebrachte uit te werken en aan te vullen.
Ik wil hier opmerken dat ik slechts een belangstellende leek ben, zodat ik wellicht voorbij ga aan belangrijke taalkundige aspekten, waar ik geen weet van heb. In dit artikel zal ik enkele stellingen poneren die moeilijk te bewijzen zijn. Ik hoop daarmee - enigzins provocerend materiaal aan te dragen, dat anderen ofwel op goede gronden kunnen ontkrachten of wie weet verder kunnen uitwerken. In ieder geval wordt zo hopelijk de discussie over het ontstaan van het Papiaments op gang gehouden.

ZEVENTIENDE EEUW

Al is niets met zekerheid te stellen over wanneer het Papiaments precies ontstond, ligt het voor de hand ervan uit te gaan dat een lingua franca als het Papiaments gevormd wordt vanaf het moment dat sprekers van verschillende talen met elkaar in kontakt komen en de behoefte ontstaat aan een gemeenschappelijke taal. In ons geval dus zou een dergelijk proces rond het midden van de zeventiende eeuw moeten zijn begonnen. Als pater Schnabel in 1704 schrijft dat er op Curaçao een gebroken of verbasterd Spaans wordt gesproken, nemen wij aan dat hij op het Papiaments doelt. (Het is opvallend dat hij spreekt van Spaans en niet van Portugees, maar dit terzijde!).
Een onomstotelijk bewijs voor het bestaan van het Papiaments krijgen we voor Curaçao pas met de brief van Abraham da Costa Andrade aan Sarah de Isaac Pardo y Vaz Farro uit 1775 en voor Aruba met de al genoemde getuigenverklaring uit 1803.
Toen de Nederlanders Curaçao in 1634 innamen, bestond de bevolking uit 32 Spanjaarden en 420 Indianen. De Spanjaarden en de Indianen, op zeventig na, werden naar de vaste kust overgebracht.
Het Nederlandse garnizoen bestond uit circa 400 man en spoedig daarna begon al de diversificatie van de bevolking: kolonisten, waaronder Sefardische joden, vestigden zich op het eiland en bestuurende het bewind van Peter Stuyvesant werd een aanvang gemaakt met de handel in Afrikaanse slaven.
Over deze periode bestaan er een aantal - wat je zou noemen -mythen, die de kennis van de geschiedenis en ook de studie over het ontstaan van het Papiaments, zeker geen goed hebben gedaan. Deze mythen hebben geleid tot een simplistisch, zwartwit beeld en komen ongeveer op het volgende neer: 1) er was een te verwaarlozen aantal Indianen, dat geen kontakt had met de Nederlanders, snel uitstierf en dus geen invloed heeft gehad op het ontstaan van het Papiaments;
2) de Nederlanders vormden een homogene groep militairen en zeelieden; kolonisten kwamen pas veel later. Belangstelling in taal of godsdienst van de Indianen en slaven hadden ze niet;
3) vanaf 1642 werden grote aantallen slaven aangevoerd.

Bestudering van het historisch bronnenmateriaal leert al gauw dat deze stellingen onhoudbaar zijn of in ieder geval genuanceerd moeten worden.

BEVOLKING

We zagen dat in 1634 de bevolking van Curaçao bestond uit 70 Indianen en 400 Nederlanders. Een jaar later is er sprake van 32 matrozen, 350 soldaten, 20 non-militanten en 10 civiele en militaire autoriteiten tegen 50 Indianen (waaronder de enige zes vrouwen op het eiland). Van 1665 weten we dat er 600 blanken op het eiland wonen. Wanneer in 1704 Jacob Beck als direkteur wordt geïnstalleerd wordt gesproken van een Indiaans ruiterkorps.
De eerste melding van negers dateert uit 1637: het zijn er dan drie. In 1638 zijn het er 8-9 geworden. In 1660 koopt direkteur Matthias Beck 62 slaven van particulieren en van een Spaanse slavenhaler van slaven te voorzien: de West Indische Compagnie kon toen zelf niet aan de vraag voldoen. In 1697 bezit de Compagnie 671 slaven op plantages, 216 in het Fort en andere plaatsen en 954 als huisbedienden.
In 1657 wordt een commandeur met 3 soldaten, 4 Indianen met vrouwen en kinderen en 22 negers (10 mannen, 10 vrouwen en 2 kleine meisjes) naar Bonaire gezonden. In 1681 woonden er een commandeur met 7-8 soldaten en 10 Indiaanse gezinnen. Tenslotte bestond de bevolking in 1806 uit 945 inwoners: 72 blanken, 284 Indianen, 225 vrijlieden en 364 slaven.
Wat Aruba betreft zijn er weinig gegevens uit de 17-de eeuw. In 1648 bestond het garnizoen uit 5-8 man, in 1668 uit 15 man en in 1701 uit een commandeur met twee soldaten en twee ruiters.
Pas uit 1806 zijn er bruikbare cijfers. Dan zijn er 1546 zielen op het eiland, waarvan 194 slaven. Van de gezinshoofden zijn er 60 blank, 141 Indiaans en 55 van Afrikaanse herkomst.
Halverwege de 17-de eeuw was dus 10 - 20 % van de Curaçaose bevolking van Indiaanse afkomst en 2 - 10 % slaaf. Op Bonaire was nog aan het begin van de 19-de eeuw 30 % Indiaans en op Aruba zelfs 55 %. Tenzij de Indianen in een volledig isolement leefden, moeten zij in zulke aantallen wel degelijk invloed hebben gehad op het ontstaan van het Papiaments: zij moeten op de één of andere manier gecommuniceerd hebben met de Europeanen.

SPAANS

Toen de Nederlanders arriveerden spraken de Indianen op onze eilanden Spaans. Bewijzen daarvoor zijn er genoeg. Om te beginnen hadden zij Spaanse namen: Alonso Diaz, Juan Martin, Balthazar de Montero, Pedro Ortiz, Francisco Sanchez, Jeronimo de Avila, Hernando Tuerto, Juan Correa, Francisco Sedeño, enz. Slechts een enkeling, zoals Alonso Cabuqui had een Indiaanse naam.
Omstreeks 1660 lezen we dat bij de doop van Indiaanse kinderen de doopformulieren in het Spaans werden voorgelezen door de neger Johannes, die tevens zondagsschool hield voor Indianen. In 1663 vraagt de direkteur om uitzending van een dominee die Spaans spreekt t.b.v. de Indianen en in 1664 schrijft dominee Volckring aan de classis in Amsterdam dat hij Spaans aan het leren is voor zijn werk onder de Indianen.
Van Aruba weten we dat de zeerover Exquemelin daar in 1668 is geweest en schrijft Ruba (!),'t welck een Eylandt is ... bewoont van Indianen die Spaensch spreecken ende die van wegens de Religie onder de Spaenschen staan.



Het kappen van verfhout

NEDERLANDERS

De Nederlandse bevolkingsgroep bestond uit een gemêleerd gezelschap. We komen mensen tegen uit Kopenhagen, Maagdenburg, Amiens, Hamburg en Essen. Ook vinden we veel niet Nederlandse namen, zoals Pierre le Grand, Pierre Armengout, Jems Callender en Jan Standby. Later, in 1673 wordt een Francisco Maria Compian genoemd als kapitein van het garnizoen.
Onder de Nederlanders bevinden zich trouwens ook katholieken. In de zgn. Curaçao Papers bevindt zich een stuk uit 1643 over een gevangen genomen Spaanse kapitein die wilde vluchten en aan de roermaker vroeg of hij ende andere die rooms catholycken waeren niet souden willen over coomen.
Het feit dat Van Walbeeck, Samuel Cohen als tolk bij zich had bij de verovering van Curaçao, wordt gezien als bewijs dat de Nederlanders geen Spaans verstonden. Ik geloof dat dit standpunt herzien moet worden. Wellicht beheerste Cohen het Spaans vloeiend, terwijl anderen zich slechts ten dele in die taal verstaanbaar konden maken. Ik denk hierbij aan Jan Otzen, de gids van de expeditie, die lange tijd in Spaanse gevangenschap doorbracht en aan de vele Nederlanders die voor hun komst naar Curaçao in Brazilië of Afrika dienden: Johan van Walbeeck, Pierre Le Grand, Fredericus Vitteus, en uit

Curaçao telde in 1634 amper 500 inwoners

later tijd Peter Stuyvesant, de gebroeders Beck en de anonieme vluchtelingen uit Brazilië, etc.
Van Stuyvesant is in ieder geval bekend dat hij Latijn kende. In één van zijn gedichten schreef hij:
Farret, mijn waerde vrindt, ghij weet dat ick mijn hant / Niet wen, omt' rijck Latijn of deftich Frans te schrijven, / Maer dat ick die bedwingh, bij ons slecht duijts te blijven / Uijt enckle liefde, tot mijn eijgen tael en lant.
Er bestaat ook een brief van 16 oktober 1642 van Stuyvesant aan Ruy Fernandez de Fuenmayor, gouverneur van Venezuela. Deze brief is in het Latijn en begint met de prachtige zin lectis et intellectis vestris literis (uw brief gelezen en begrepen).
Als kort daarna Stuyvesant een wraak-expeditie naar het vasteland onderneemt, schrijft zijn Spaanse tegenstander hem: 'la respuesta espero en español que no ai latino' (ik verwacht het antwoord in het Spaans, want er is hier niemand die Latijn verstaat). En inderdaad antwoordt Stuyvesant dan in het Spaans. (In deze brief wordt voor het eerst de uitdrukking yxos de Curasao, yu di Kòrsou, gebruikt!)
Mocht er nog twijfel zijn, dan is er de verklaring van Andrés Rodrigues van 27 oktober 1642. Rodrigues was door Fuenmayor naar Curaçao gestuurd. Toen hij de haven binnenvoer, zag hij aan wal een officier en riep hem toe dat hij een brief voor de generaal (d.w.z. Stuyvesant) bij zich had. De officier antwoordde daarop Saltar en tierra, español! Yo soy el general. Uit deze verklaring blijkt verder dat Rodrigues bij Stuyvesant te gast is geweest in het huis que cae sobre la puerta prinçipal van het Fort en dat zij uitgebreid met elkaar hebben gesproken. (Wat het Latijn betreft: in 1665 stuurde Stuyvesant zijn zoon uit Nieuw-Amsterdam naar Curaçao om er onderwijs te krijgen. De dominee zegde toe hem Latijn te leren, al was de jonge Stuyvesant daertoe niet seer geinclineerdt...).
Niet alleen Stuyvesant verstond Spaans. Aan de verklaring van de roermaker kunnen we zien dat ook de gewone man de taal verstond. Zo zijn er nog wel enkele voorbeelden aan te halen.
Op zich is dit niet verwonderlijk gezien de kontakten die er toen waren tussen Spanjaarden en Nederlanders. Vóór 1648 waren deze uiteraard niet bepaald vriendschappelijk, maar daarna is er sprake van een bloeiende handel met het vasteland.
Behalve dienaren van de W.I.C. waren er al vroeg ook kolonisten die zich op Curaçao vestigden. Zo wordt enkele oudgedienden toegestaan plantages te beginnen. In eerste instantie gaat het niet om groots opgezette plantages met slaven. Rond 1660 stelt de Compagnie aan wie een plantage wilde beginnen acht slaven ter beschikking.
Een belangrijke groep kolonisten is de groep Sefardische Joden van Joao de Yllan en Joseph Nunes de Fonseca, die o.a. via Brazilië naar Curaçao kwamen.

SLAVEN

In de beginperiode werden op de Spanjaarden buit gemaakte slaven naar Curaçao gevoerd. De eerste pogingen om het eiland tot een centrum van slavenhandel te maken dateren echter van latere tijd. Het idee zou van Stuyvesant afkomstig zijn, maar de meeste schrijvers zijn uitermate vaag over wanneer precies er sprake is van een bloeiende handel.
In de Curaçao Papers is er een brief van direkteur Beck uit 1656, waarin hij verslag



uitbrengt van een bezoek aan Caracas. Een zekere Joan d'Aguira wil dat hem slaven geleverd worden. Om het verbod op de handel met niet-Spaanse gebieden te ontduiken stelt d'Aguira voor de slaven aan de noordkust van Cuba, waar er geen kontrole is, te verhandelen. Later is er een ontmoeting op een eilandje in de buurt van Bonaire: d'Aguira koopt een kleine slaaf en een Frey Francisco twee slavinnen.
In 1659 meldt Beck de aankomst van een schip met 331 slaven, waarvan 300 worden verkocht aan Spanjaarden en 7 naar Nieuw-Nederland worden gezonden. Een ander schip met 81 slaven aan boord loopt vast op de Aves eilanden; de slaven worden door een Engelse kaper buitgemaakt.
Een jaar later ziet Beck zich genoodzaakt 62 slaven van partikulieren en compagniedienaren te kopen om de Spaanse kopers niet onverrichter zake van Curaçao te laten vertrekken. Zo te zien is er in deze periode geen sprake van een grootscheepse slavenhandel; ook Beck zelf verzucht verschillende keren dat hij hoopt dat eens de handel van de grond zal komen.
Het jaar 1642 is dus niet te beschouwen als het begin een uitgebreide slavenhandel. Als er al handel was, dan was die beperkt. Van een slavendepot is nog geen sprake: de kopers liggen in de haven te wachten op de aankomst van de slaven en het komt zelfs voor dat een beroep moet worden gedaan op slaveneigenaren om hun slaven af te staan om de kopers niet met lege ruimen te laten weggaan.
Pas later zal de slavenhandel een grotere omvang krijgen, worden er depots opgericht en zal de bevolking van Curaçao voor een wezenlijk deel uit slaven bestaan. Maar dan is het eiland al dertig jaar (of langer) in Nederlandse handen.

KONTAKTEN

In eerste instantie wantrouwden de Nederlanders de Spaansgezinde Indianen en was de onderlinge verhouding gespannen. Maar al snel komt hierin verandering: de Indianen helpen bij het slachten van vee en het kappen van verfhout (en krijgen hiervoor levensmiddelen, kleding en schoeisel).
Ook juridisch is er dan aandacht voor de Indianen: op diefstal van fruit uit Indiaanse tuinen staat de doodstraf en het wordt een ieder verboden onkuis met de vrouwen te converseren.
De stelling dat de Nederlanders niet geïnteresseerd waren in het geestelijk wel en wee van de Indianen is niet vol te houden. Zowel Van Walbeeck als later Beck schrijven dat een oude Indiaan hen de geschiedenis van het eiland vertelde.
Instructies voor de direkteur uit 1636 en 1638 spreken over bekering van de Indianen en er is sprake van dopen van Indiaanse kinderen en inzegenen van huwelijken. Dopen vinden we in 1642 bij ds. Backer, in 1649 bij ds. Charles de Rochefort, in 1659 bij ds. Van Beaumont en in 1664 bij ds. Volckring, die - zoals we al zagen - Spaans leerde en de Indianen 'van redelijken goeden aard' vindt.
Het probleem was dat de dominee instructie had om enkel te dopen wanneer hij er zeker van was dat de betrokkene bewust was van wat hij deed en kennis droeg van het Evangelie. Dit gold niet alleen voor de Indianen, maar ook voor de soldaten en matrozen!
Wat dat betreft waren de katholieke priesters mogelijk minder strikt en we vinden talloze dopen van Indianen door Spaanse priesters.

Een niet onbelangrijke rol zal ook de kerktaal hebben gespeeld: het voor de Indianen begrijpelijke Spaans van de priesters tegenover het onbekende Nederlands dat in de protestantse kerk werd gesproken.

DOCUMENT

V.w.b. de bekering van slaven is er een interessant document bewaard gebleven. In 1665 beantwoordt Beck een brief van Stuyvesant en heeft het over *den grooten misslagh soo hier is gecommitteert in't verhandelen van U E.E. slaaven voornaamentlijcken weegen de cleene kinderen, vermits met een goet insicht door mevrouw Stuyvesant U E.E. beminde, ten doop gepresenteert sijn.*
Stuyvesant beklaagt zich dat zijn slaven zonder zijn toestemming zijn verkocht en Beck zegt toe met het eerste schip dat naar Porto Bello en Cartagena gaat te proberen de kinderen terug te halen, al zou hij hen moeten ruilen voor twee volwassen slaven of meer.
Juist Stuyvesant wordt vaak aangehaald als voorbeeld van de 'slechte' Nederlandse koloniaal: zeerover, slavenhandelaar en zakenman, zonder enige interesse voor kulturele zaken. Aan de hand van historische documenten kan dus aangetoond worden dat dit een voorbeeld is van het eerder al genoemde ongenuanceerde zwart-wit waaraan sommigen zich schuldig maken.
Ook op heel andere plaatsen komen we Indianen tegen. In de lijst van passagiers, die met *Den Eyckenboom* in 1660 naar Nieuw-Nederland reizen, vinden we drie Indianen, waaronder een zekere Frans Kiet. In 1665 schrijft Beck aan Stuyvesant dat een Engelse kaper het schip *De Musch* nam en den Indiaen Fransquiet hier van Curacao, die aan boord was, meenam om hem als gids te dienen.

PROTO CRIOLLO

Als het geschetste beeld van de Curaçaose gemeenschap gedurende de eerste decennia na de inname van het eiland door de Nederlanders juist is, dan is het aannemelijk dat het Spaans, de taal van de Indianen, van invloed moet zijn geweest op het ontstaan van een lingua franca. In het kontakt met de Indianen moesten de Nederlanders zich van het Spaans bedienen. Daarna arriveerden de Sefardische joden met waarschijnlijk beperkte kennis van het Nederlands, maar met een eigen, aan het Spaans verwante, taal (het Portugees of het Judeo-Español). Los daarvan was het Spaans ook nog de taal van de handel met het vasteland.
Gezien het relatief kleine aantal slaven, kan niet verwacht worden dat zij in de beginperiode een determinerende invloed hebben gehad op het ontstaan van een lingua franca. We zagen al dat de neger Johannes Spaans

De door Amerigo Vespucci beschreven ontdekking van Curacao, waar men reuzen van mensen aantrof. Uit:'Eerste Zeetogt van Alonso d'Ojeda en Amerikus Vesputius', te Leyden by Pieter van de Aa.

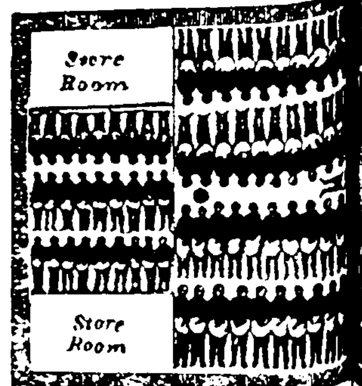


sprak en godsdienstles gaf aan Indiaanse kinderen.
Aanhangers van de monogenetische theorie gaan uit van het bestaan van het proto-criollo, een Portugees-Afrikaanse taal. Deze taal zou aan de Afrikaanse kust uit het Portugees zijn ontstaan. Slaven die uit de binnenlanden werden gehaald (en ieder hun eigen taal spraken) leerden deze taal aan in de slavendepots voordat zij vervoerd werden naar het Caribisch gebied. Een bewijs dat een dergelijke taal heeft bestaan ontbreekt echter.
Bij het lezen van verslagen van slavenhalers of van Willem Bosman, die opperkoop-

= doo

BEGIN DIT JAAR v
publikatie van een ge
Indianen uit 1803 d
artikelen over het o
Charles Gomes Cas
Casseres hangt de z
volgens welke het P
zelf ontstond uit de t
lende bevolkingsgro
zich af of dit vroege
Indianen niet gezien
bestaan van een v
Papiaments, dat niet
ook op het schiereil
Habibe daarentegen
genetische' theorie,
creoolse talen, waar
voeren zijn tot een A
dat door de slaven m
het bestaan van de
westkust van Afrika,
sten tussen de creoo

Laadplan

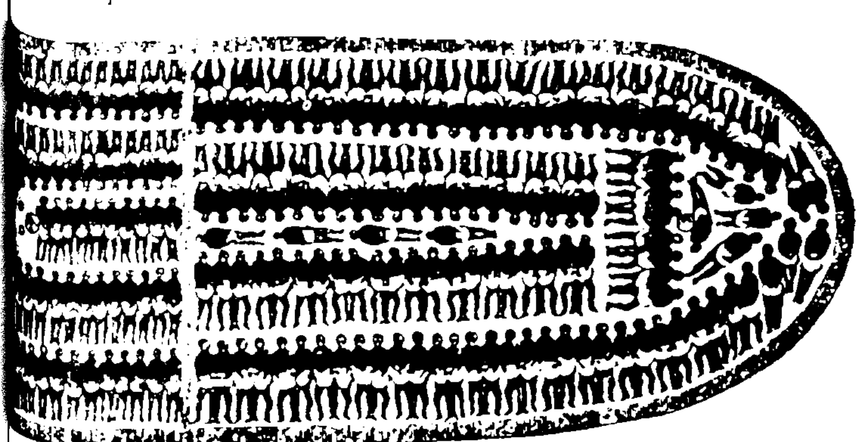


Indianen op onze ei

Alles wijs
herkomst v

...aseth =
...de Napa, n.a.v. de
...ring van Arubaanse
...tgers, interessante
...het Papiaments van
...ry Habibe. Gomes
...tische' theorie aan,
...onze gemeenschap
...en door de verschil-
...n artikel vraagt hij
...n Papiaments door
...als bewijs voor het
...ns afgeleid vroeg-
...nze eilanden, maar
...na werd gesproken.
...nger van de 'mono-
...alle (of de meeste)
...apiaments, terug te
...tugese proto-criollo
...oken. Aanname van
...gesproken aan de
...llende overeenkom-
...laren.

...venschip



...n sprakeh verbasterd Spaans

...p poligenetische ...Papiaments

...man voor de W.I.C. in Afrika was in de 17-de eeuw, vraagt men zich af of de slaven wel lange tijd in depots verbleven. Meestal kostte het nogal wat tijd en moeite om een scheepslading slaven bijeen te krijgen en moesten verschillende plaatsen langs de kust worden aangedaan waar steeds (kleine of grotere) hoeveelheden slaven werden gekocht, die meestal kort tevoren uit het achterland waren aangevoerd.
Het was de kunst net voldoende slaven in voorraad te houden: teveel slaven bracht kosten voor voeding, te weinig betekende tijdverlies voor de slavenschepen.

KONTAKT-TIJD

Indien er sprake was van een langere 'kontakt-tijd' dan moeten we eerder denken aan de tijd die de slaven aan boord van de schepen doorbrachten, dan aan de tijd in de depots. Of zich echter



onder omstandigheden, zoals die aan boord heersten, een taal ontwikkelde is zeer de vraag. De behoefte aan communicatie moet uiterst beperkt zijn geweest en een dergelijke taal zou eerder op de taal van de bemanning zijn geënt (dus in ons geval het Nederlands) dan op het Portugees.

Er bestond overigens een interessante instructie voor de kapiteins van slavenschepen *om twee negros trommels te bekomen, om te dienen tot vermaeck ende divertissement van de slaven, ingevoegen naer tijdsgelegenheijt oorbaar en dienstlijck geoordeelt sal werden.*)

Het lijkt niet erg logisch ervan uit te gaan dat de slaven in de depots in enkele maanden tijd een proto-criollo aanleerden en te ontkennen dat er in een periode van enkele tientallen jaren zich elders een lingua franca op basis van het Spaans kan hebben gevormd. Zelfs al zou er een proto-criollo hebben bestaan, dan nog is het onwaarschijnlijk dat het in korte tijd zo grondig was aangeleerd dat het in staat was een bestaande én bovendien verwante taal rigoureus te verdringen.
Eerder moet gedacht worden aan een aanvulling van de bestaande taal en een vergroting van de gebruikswaarde ervan.
De monogenetici baseren zich vooral op grammaticale overeenkomsten tussen de diverse creoolse talen. Maar wanneer twee volken met elkaar in aanraking komen, zal het eerste taalkontakt weinig grammaticale structuur vertonen. Om elkaar te begrijpen gebruikt men woorden: de zinsbouw is van latere zorg. In ons geval is het niet verwonderlijk dat de grammatica Afrikaanse trekken vertoont; uiteindelijk zou het Afrikaanse bevolkingsdeel kwantitatief overheersen zodat het een blijvend stempel kon drukken op de grammatikale struktuur van het Papiaments.
Maar deze invloed op de grammatica houdt geen ontkenning in van het ontstaan van het Papiaments uit het Spaans: de beïnvloeding van de grammatica kan heel wel van iets latere tijd zijn, bijvoorbeeld van het laatste kwart van de 17-de eeuw.
Naar mijn weten is nimmer onderzoek gedaan naar de herkomst van Papiamentse woorden om aan de hand daarvan het ontstaan van de taal te dateren. Wel hebben voor- en tegenstanders van de beide theorieën getracht de invloeden uit het Spaans (en talen als het Galicisch) dan wel het Portugees aan te geven.
Misschien is het niet eens zo gek om te na te gaan waar Nederlandse en Indiaanse invloeden op het Papiaments kunnen worden ingepast in de bestaande taaltheorieën.

INDIAANS

Op het eerste gezicht lijkt het aantal Indiaanse woorden beperkt tot namen van planten en vruchten (dividivi, watapana, wayaka, kadushi, pita, mangel, datu, tuna, tabaku, papaya, maishi, guyaba, papaya, hoba), dieren (komehein, chuchubi, kinikini, trupial, tribon, kiwa, yuana, warawara, totolika) en woorden als kunuku, makutu, hamaka, sabana, maraka, kanoa, tapushi en ñapa. Op zich is het interessant om te zien dat dergelijke streekgebonden woorden van Indiaanse herkomst zijn. Dat wijst er immers op dat er inderdaad kontakten zijn geweest tussen de Indianen en degenen die later kwamen en kan op een continuïteit in de taal duiden.
Een ander bewijs voor kontakt is misschien het kindervers dori mako, si mi muri, ken ta dera, waarop prof. Martin in 1885 wees. De kikker, die omstreeks 1920 op Curaçao werd ingevoerd heet hier sapu en op Aruba, waar hij inheems was, dori. Het merkwaardige is nu dat niet dori, maar juist het mako uit het vers staat voor especie de sapo o rana, pero mas pequeña que ésta (soort kikker of pad, maar kleiner dan de laatste).
Er zijn meer aanwijzingen dat de invloed van het Indiaans verder reikt dan enkel een paar woorden. Zo zou het woordje na als plaats- en tijdsaanduiding Indiaans kunnen zijn. Heel spekulatief is de herkomst van de uitdrukking baha na katuna (verdwijnen), waarvan het katuna dan niet slaat op katoen maar op zwemmen (dus in feite zoiets als wegzwemmen). Veel Indiaanse woorden eindigen op -shi (verg. kadushi). Tot nog toe wordt deze uitgang in het Papiaments (evenals -chi) gezien als een verbastering van het Nederlandse verkleinwoord -tje. In veel gevallen lijkt dit wel te kunnen kloppen, maar in andere (nanishi, redashi) weer niet.

TAALHERKENNING

Met dit laatste komen we op het punt dat ik taalherkenning noem: het toeval dat twee verschillende talen eenzelfde betekenis aan een woord geven (een voorbeeld is teo in het Nahua, de Azteekse taal, en teos, in het Grieks, voor God), of een bepaalde konstruktie gemeen hebben. Waar zo'n overeenkomst bestaat tussen talen waaruit een lingua franca ontstaat, is het aannemelijk dat hij zal voortbestaan in de nieuw gevormde taal.
Over het Taino, een Arawakse taal, lezen we dat *una a aguda al final de un vocablo, parece ser, aunque no en todos los casos, indicativa de una acción, o sea forma del verbo* (een scherpe a aan het

Peter Stuyvesant sprak ook een woordje Spaans

eind van een woord lijkt, alhoewel niet altijd, te duiden op een handeling, ofwel een vorm van het werkwoord). Iets dergelijks vinden we in het Papiaments: duná ta keda duná, un halá di sota, marká, etc. Slechts een aantal van deze slot a's zijn te herleiden tot het Spaans of Portugees.
Een als typisch Afrikaans beschouwd verschijnsel in het Papiaments is de reduplikatie: duru-duru, kòrá-kòrá, etc. Dit fenomeen vinden we echter ook bij woorden van Indiaanse herkomst: dividivi, kinikini, warawara, lòkilòki, korokoro en zou dus een voorbeeld kunnen zijn van taalherkenning.
Iets dergelijks zou mogelijk ook kunnen gelden voor de tonaliteit in het Papiaments. Het lijkt erop dat in de onomatopeïsche woorden van Indiaanse herkomst een toonverschil zit. Ook voor bijv. yuana kan dit gelden. Terwijl het Spaans iguana overnam, kent het Papiaments de variant yuana, waarvan Oviedo (een van de oudste kroniekschrijvers van Amerika) schreef: *i pronúnciase y, e con poquísima intervalo u, e después las tres posteras ana, juntos o dichas presto; assí que, en el nombre todo se hayan dos pausas de la forma que es dicho* (men zegt eerst y, en met een heel kort interval u, en daarna ana, aaneen of snel uitgesproken, zodat in het gehele woord twee pauzes voorkomen zoals uitgelegd).
Misschien kan een vergelijking van de verschillen in klank en toon tussen het Papiaments van Aruba en dat van Curaçao hierover meer gegevens opleveren. Immers, als de Indiaanse taal, evenals Afrikaanse talen, het tonaliteitsaspekt kende, dan zou het verschil tussen het Indiaans beïnvloedde Arubaanse en het Afrikaans beïnvloede Curaçaose Papiaments zo misschien verklaard kunnen worden.
Ik besef dat het bovenstaande zeer speculatief is, maar ik meende op deze mogelijkheid van wederzijdse herkenning te moeten wijzen, omdat -- als zij aantoonbaar zou zijn -- we een heel nieuw beeld van de ontstaansgeschiedenis van het Papiaments kunnen krijgen.

NEDERLANDS

Wanneer we het over het Nederlands hebben, denken we onbewust aan een taal, die geen overeenkomst van belang heeft met de Iberische talen. Maar bij het lezen van Curaçaose documenten uit de 17-de eeuw valt het op hoeveel woorden, die toen in het Nederlands werden gebruikt, weinig verschillen met de Spaanse en Papiamentse equivalenten. Het aantal voorbeelden is legio. Niet alleen talloze werkwoorden zoals (in de oude spelling geschreven) disponneren, resolveren, causeren, remarcqueren, attaqueren, ordonneren, mainteneren, delibereren, imbarqueren, balanceren, adsisteren, considereren, recobreren, approberen, passeren (gebeuren) en mentioneren, maar ook woorden als ordre, cost (kust), fafeur, presis, remedie, conversatie, troubelen, bastant, passagie, faulte, occasie, discoersen, in troco, abondantie, propositien, copia, durabel, de novo, abuysen, negotie, conqueste, ordre, aparentie, segeur, disguste komen we tegen. Ook is er sprake van contrary winden, een hant lenen, sout dat smelt, grote miserie, langh tarderen, capade geyten en regalossen (kado's). Dit laatste woord zou mogelijk zelfs het oudste 'papiamentisme'in een Nederlandse brief kunnen zijn!
Een opvallend aspekt in het Papiaments is, dat er geen logica lijkt te zitten in de keuze van woorden uit de ene of de andere taal. Een voorbeeld dat wel gegeven wordt is wanneer iemand aan tafel zit. Het ene woord komt uit het Spaans, het andere uit het Nederlands: mesa versus stul, kuchú versus fòrki, tayó tegenover kòpi, enz. Misschien kan een

Theorie van proto-criollo niet houdbaar gebleken

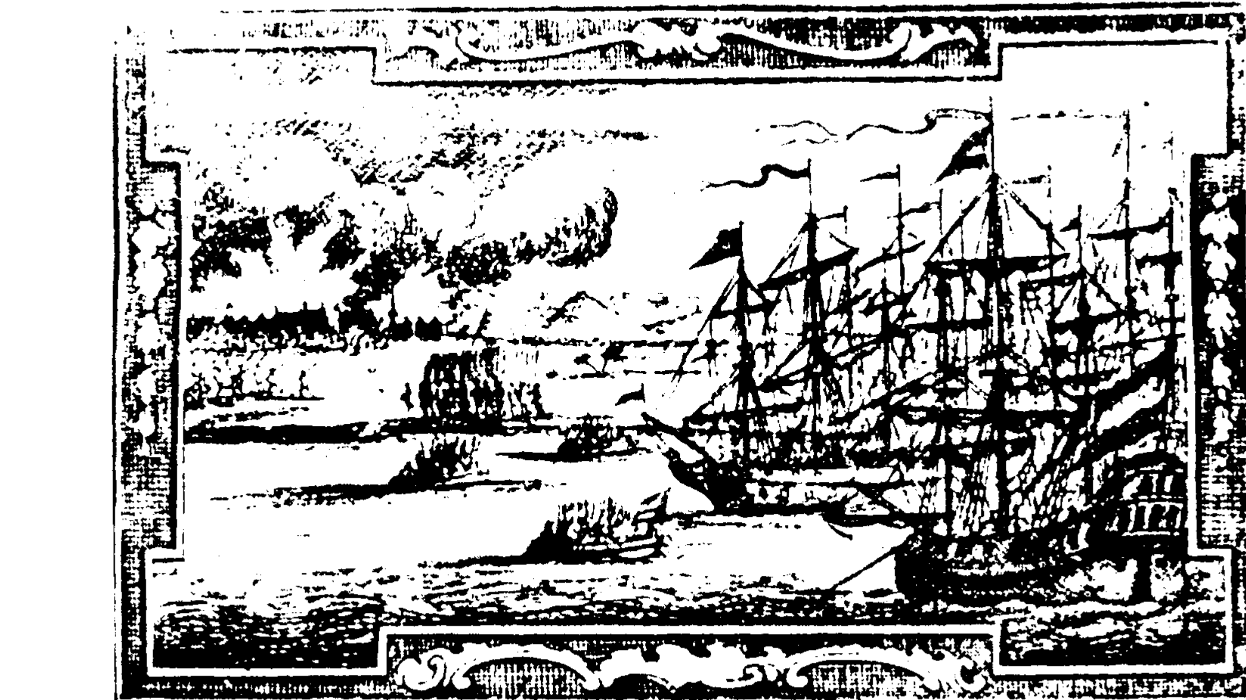
studie van dit verschijnsel ons meer inzicht geven in de wijze waarop en de tijd waarin het Papiaments ontstond. Met name inzicht in de herkomst van woorden waarvan is aan te tonen dat zij pas na een bepaald jaar gebruikt werden, is van belang.
Bij een zeer voorlopig en oppervlakkig onderzoek aan de hand van de Curaçao Papers (dus documenten uit 1640-1660) viel het op, dat een aantal woorden uit de basis woordenschat zo misschien gedateerd kan worden. Woorden voor zaken, die vóór de komst van de Nederlanders al bekend waren, komen als regel uit het Spaans, voor zaken die pas in de Nederlandse tijd spelen echter uit het Nederlands.
Om enkele voorbeelden te geven: in de documenten is er sprake van vlees, brood, geiten, schapen, meel, boter en olie, waarvoor het Papiaments van het Spaans afgeleide woorden heeft. Maar woorden als erwten, speck, bonen, bacceljouw, maccreel, mutsje, rantsoen voor zaken die met de Nederlandse voeding te maken hadden, zijn (al dan niet verbasterd) uit het Nederlands overgenomen.
Iets dergelijks lijkt ook op te gaan voor gereedschap, fortenbouw, aanleg van plantages, e.d.: cruywagen, plancken, ancker, balcken (van twee duymen dik), schoppen, ploeg, fort, kalck, houwers, plantagie, pompen, cappen, enz.
Als deze lijn inderdaad doorgetrokken kan worden, zou het mogelijk zijn de ontstaansgeschiedenis van het Papiaments te rekonstrueren en de verschillende invloeden min of meer te dateren.

PLAATS

Tot nog toe wordt algemeen gesteld dat het Papiaments oorspronkelijk vooral door de slaven werd gesproken en dat het gebruik van deze taal

Verboden om onkuis met vrouwen te praten

zo niet werd bemoeilijkt, toch wel werd ontraden. Pas bij de komst van de oliemaatschappij zouden dan de blanke protestanten Papiaments zijn gaan spreken om zich daardoor te onderscheiden van de werknemers van in de olie.
Ik geloof echter dat hier sprake is van het projecteren van een relatief jong gegeven naar het verleden en dat het gebruik van het Papiaments in vroeger tijd veel algemener was dan wij nu menen. Immers, de aard van het Papiaments alleen al (communicatiemiddel tussen de verschillende groepen binnen onze gemeenschap) maakte kennis ervan onontbeerlijk: Portugese joden, blanke protestanten, slaven en in het begin ook Indianen spraken het met elkaar. In een(kleine!) slavenmaatschappij komt bovendien iedereen, ongeacht of hij nu man, vrouw of kind is, in kontakt met 'de ander', in tegenstelling tot de situatie in de handel, waar alleen de handelaar 'de ander' ontmoet.
Daarnaast zal de eigen taal binnen de eigen groep gesproken zijn om zich van de anderen te onderscheiden alsook bij de godsdienstoefening of bij niet voor buitenstaanders bestemde gesprekken: het Portugees bij de joden, het Nederlands bij de protestanten en het Guene bij de slaven. Omdat echter bij het Portugees en het Guene nieuwe impulsen vanuit het betreffende taalgebied ontbraken, verdwenen deze talen uiteindelijk.
Het Nederlands wist zich te handhaven vanwege het Nederlandse bestuur van de eilanden en omdat kennis van het Nederlands mogelijk een zekere status met zich meebracht.
Toch zijn er de hele geschiedenis door klachten over de beheersing van het Nederlands, hetgeen erop duidt dat in de dagelijkse omgang het Nederlands niet die plaats innam, die wij nu vermoeden.
Los hiervan is het aantoonbaar onjuist dat de komst van de Isla het gebruik van het Papiaments zou hebben gestimuleerd. Al in de vorige eeuw was het Papiaments algemeen in gebruik, getuige o.a. de kranten in deze taal uit die tijd.
Wellicht moeten we een algemeen gebruik van Papiaments veel verder terugvoeren. Wat de joden betreft hebben we de brief uit 1775: het feit dat een brief van de ene jood aan de ander niet in het Portugees is geschreven, laat zien dat niet alleen tussen de verschillende bevolkingsgroepen, maar ook tussen vertegenwoordigers van eenzelfde groep Papiaments werd gesproken.
Van het eind van de 18-de eeuw dateert ook een briefwisseling in het Nederlands tussen het echtpaar Coerman, waarin Papiamentse woorden voorkomen.
Hier wil ik opmerken dat Habibe een denkfout maakt als hij stelt dat de Arubaanse verklaring uit 1803 inzicht verschaft in het Papiaments van de Nederlandse groep (omdat hij is opgesteld door Pieter Specht) en niet in wat de Indianen spraken. Als het Specht's bedoeling was een rapport in het Papiaments te schrijven, dan zou het hele rapport in het Papiaments moeten zijn, wat niet het geval is. Maar alleen de (letterlijke?) verklaring van de Indianen is in het Papiaments. Dit betekent dus dat het hier weldegelijk gaat om het Papiaments van de Indianen en niet dat van Specht (die deze taal ongetwijfeld wel zal hebben gesproken)!




Inname van Curacao door Nederlanders

SAMENVATTING

Samengevat komt het bovenstaande erop neer dat ik de mening van Gomes Casseres deel dat de Arubaanse verklaring beslist van groot belang isvoor de studie van het Papiaments. Er zijn inderdaad goede gronden om aan te nemen dat de Indianen op onze eilanden (en het vasteland) een (verbasterd) Spaans hebben gesproken.
Ik geloof echter niet dat het juist is om te stellen dat het Papiaments niet op onze eilanden is ontstaan, want voor de vorming van het Papiaments zijn tenslotte de Afrikaanse, Joodse en Nederlandse invloeden in grote mate bepalend geweest. Als basis zal ongetwijfeld het door Gomes Casseres genoemde oer-Papiaments hebben gediend; een taal, die ook aan de kust werd gesproken en die afgeleid was van het Spaans.
Dit komt neer op een bevestiging van de poligenetische theorie v.w.b. het ontstaan van het Papiaments, zoals al jarenlang o.a. door Antoine Maduro is gesteld.
Naar mijn mening moet het rigide en mogelijk door emotionele factoren bepaalde beeld dat we nu hebben van de vroeg-koloniale samenleving worden verlaten en vervangen door een nieuw model ingegeven door de historische documenten uit die tijd zelf. Aan de hand van dit beeld en doelgericht onderzoek aan het Papiaments zelf zal gezocht moeten worden naar antwoord op de vraag wannneer en uit welke talen het Papiaments werd beïnvloed.
Ik ben ervan overtuigd dat dan zal blijken dat in een droevige tijd waarin één bevolkingsgroep geheel verdween en een ander zijn rechten werden ontnomen de zo menselijke behoefte aan kontakt met de medemens iets heeft doen ontstaan, waar wij allen trots op kunnen zijn: een taal van ons allen, voor ons allen.

Literatuur: 1) Andel, M.A.van Geneeskunde en hygiene op de slavenschepen in de Compagniestijd, N.T.v.G. 75, I, 6, 614-37 2) Ghering, C.T. Schiltkamp, J.A. New Netherlands Documents Vol. XVII, Curaçao Papers 1640 - 1665, New York 1987 3) Grol, G.J.van De grondpolitiek in het West-Indische domein der generaliteit, Amsterdam 1980 4) Hamelberg, J.H.J. De Nederlanders op de West Indische Eilanden, Amsterdam, 1901-1909 5) Hartog, J. Curaçao van kolonie tot autonomie, Aruba 1961 6) Hartog, J. Aruba, zoals het was, zoals het werd, van de tijd der Indianen tot op heden, Aruba, 1961 7) Hartog, J. Bonaire, van Indianen tot toeristen, Aruba 1961 8) Hartog, J. Mogen de eilanden zich verheugen: geschiedenis van het Protestantisme op de Nederlandse Antillen, 1969 9) Haseth, C.P. de Een poging tot rekonstruktie van de gemeenschap waarbinnen zich het papiamentu vormde, Kristòf, VI, 2 10) Heuvel, A.v.d. Willem Bosman in goud en slaven, Amsterdam 1981 11) Hoetink, H. Het patroon van de oude Curaçaose samenleving, Aruba 12) Nooyen, R.H. Het volk van de grote Manaure, Curaçao 1979 13) Oliver, J.R. The archeological, lingustic and enthohistorical evidence for the expansion of Arawakan into Northwestern Venezuela and Northern Colombia, Illinois, 1989 14) Schoute, D. Scheepschirurgijnsjournaal van een slavenschip der Middelburgsche commercie compagnie, N.T.v.G. 92, IV, 45, 3645-62 15) Spruit, R. Zout en Slaven, Houten 1988 16) Tejera, E. Indigenismos, Sto.Domingo 1977 17) Wright, I.A. Nederlandsche zeevaarders op de eilanden in de Caraïbische Zee en aan de kust van Columbia en Venezuela gedurende de jaren 1621 -1648(9), Utrecht 1934

De illustraties zijn ontleend aan Hartog, Heuvel en Spruit.


Vreugde bij het afbreken van de Berlijnse Muur.

Hoofd Episcopaalse Kerk Browning:

President Bush luistert eerder dan Ronald Reagan

GENEVE - In tegenstelling tot zijn voorganger Ronald Reagan is de huidige Amerikaanse president George Bush bereid te luisteren naar de kerken. Reagan beperkte zich tot de 'moral majority' van tv-predikant Jerry Falwell, zijn opvolger Bush streeft ernaar zich door zovele mogelijk godsdienstige leiders te laten informeren.

Dit zegt het hoofd van de Episcopaalse (Anglicaanse) kerk in de Verenigde Staten, aartsbisschop Edward Lee Browning van New York. 'Ik heb geen enkele twijfel aan de openheid en bereidheid van Bush', aldus Browning. Bush is in dit opzicht een totaal andere president dan Reagan, die zelfs met de Rooms katholieke kerk contacten meed.

ZIN

Bush, zelf een belijdend lid van de Episcopaalse kerk, gaat regelmatig naar de kerk. Om niet door de strenge veiligheidsvoorschriften te worden gehinderd is hij wel eens overwacht bij een kerkdienst. Kort geleden had Browning de president nog onder zijn gehoor in een kleine gemeente in Louisville, Kentucky.

Belangrijker echter is volgens Browning, dat het overleg met Bush zin heeft. Tijdens de eerste ontmoeting met Bush als president had hij de president erop gewezen dat in een nabij verleden de kerken wel eens met het Witte Huis overhoop lagen over hun activiteiten. 'Wij willen U echter van onze inzichten op de hoogte stellen'. Daar stemde Bush mee in maar hij voegde er meteen aan toe: 'Ik ben het niet altijd eens geweest met wat de kerken zeiden'. Waarop Browning antwoordde: 'Mijnheer de president, daarra zal geen verandering in komen. Maar we kunen niettemin contact onderhouden'.

VERBETERING

De kerken hebben de laatste tijd onder meer aangedrongen op stopzetting van het geweld van de regering in El Salvador tegen onschuldige burgers. 'Veel kerken in ons land waren geschokt dat het leger zonder enige reden priesters en burgers arresteerde. De leiders van de grootste kerken in de VS hebben toen tweemaal het ministerie van Buitenlandse Zaken bezocht, waar ze onder anderen met minister James Baker en de voorzitter van het Huis van afgevaardigden Tom Foley hebben gesproken. Baker heeft toen inderdaad bij president Cristiani van El Salvador op beeindiging van het militaire optreden aangedrongen, hetgeen tot een aanzienlijke verbetering van de situatie heeft geleid.

De kerken zijn verder zeer bezorgd dat Bush in de vrijlating van Nelson Mandela een aanleiding ziet om de sancties tegen Zuidafrika op te heffen. 'Alle apartheidswetten zijn nog intact, zo houden we het Witte Huis voor'. Aldus Browning.

VOORZICHTIG

Verder hebben de kerken het onderwijs, het drugsvraagstuk en de positie van de armen aan de orde gesteld. 'Onder Reagan is de positie van de armen er duidelijk op achteruit gegaan. Er is wat dat betreft nog een lange weg te agan. 'Een bemoedigend teken is dat er beweging op het front van de gezondheidszorg zit. Maar ', zegt Browning, 'zo lang ons land niet de moed heeft het gigantische begrotingstekort aan te pakken, zal er weinig veranderen'. Daarvoor is nodig dat de belastingen omhoog gaan, iets waartegen Bush zich tijdens de verkiezingen heeft verzet. Misschien mogen de Amerikaanse armen ook voorzichtig op betere tijden hopen, nu Gorbatsjov in de Sovjetunie de Defensieuitgaven verlaagt. Dan moet er ook bij ons geld vrijkomen', aldus de Episcopaalse aartsbisschop.

De Episcopaalse kerk telt in de Verenigde Staten 2,4 miljoen leden. Daarmee behoort hij tot de grootste kerken van dit land.

BUSH (links) zou eerder bereid zijn te luisteren dan zijn voorganger Reagan.



WERELDRAAD-BOODSCHAP VOOR PINKSTEREN

Geest is ook aan werk bij afbreken van muren

ERVARING VAN DE aanwezigheid en het handelen van de Geest is niet iets uitzondelijks; wij ervaren op bepaalde ogenblikken de bovennatuurlijke dimensie van het natuurlijke, de geestelijke betekenis van gewone gebeurtenissen. In de strijd voor gerechtigheid bijvoorbeeld, bij het zoeken naar vriendschap, in elke manifestatie van menselijke vriendelijkheid tegenover medemensen, in de verstilde rust welke volgt op het gebed. In alles wat onze versteende harten uiteen doet vallen en dat ons bewust maakt van de schoonheid en het mysterie van het leven, in dit alles ervaren we het bezig zijn van de Geest. Zo worden wij gevoelig gemaakt voor de overweldigende tederheid van God. Zo zeggen de zes voorzitter van de Wereldraad van Kerken in hun boodschap bij gelegenheid van het Pinksterfeest op 3 juni.

Dit jaar is er sprake van een bijzondere viering omdat katholieken, protestanten en Orthodoxen het Pinksterfeest ditmaal op dezelfde dag vieren. Het gaat hier om 'die dag', waarvan Jezus zei, toen hij sprak over de Heilige Geest, 'zullen jullie weten dat ik in mijn Vader ben en jullie in mij en ik in jullie'. Zoals Johannes heeft opgetekend in zijn evangelie. In die Geest nemen wij deel in het echte leven van de Drie-eenheid. Gods liefde, aldus de boodschap, heeft zich door de Geest aan ons mensen doorgegeven. De Geest verandert onze menselijke vrijheid in actieve liefde, langs welke weg de liefde van God verder uitgaat naar alle mensen.

De Geest werkt niet alleen in de intiemheid van onze eigen harten maar ook roept Hij de hele mensheid en de hele kosmos uit de dood op tot nieuwe mogelijkheden door de macht van de Verrezen Christus. De Geest is aan het werk bij het zoeken naar rechtvaardigheid voor de kleinen, voor de armen van de wereld, voor hen wier hart gebroken is. De Geest inspireert al degenen die werken voor de vrede om de bevrijdende kracht van God te verkondigen.

VIEREN

d van de Geest waait ook op dit ogenblik, in ons, ion onze kerken en in de historische gebeurtenissen waarbij barrieres ineenstorten en waar de mogelijkheden er zijn voor een nieuw begin. Met de bevolking van Namibia vieren wij hun onafhankelijkheid, met de bevolking van Chili vieren we hun democratie, met de bevolking van Midden en Oost Europa vieren we hun nieuw verworven vrijheid. Glorie aan God wiens gave van de waardigheid wordt bevestigd door het hervinden van de vrijheid door deze volkeren en welke in deze gebeurtenissen nieuwe wegen opent voor de dienst en het getuigen waartoe de kerk aan Christus in de Geest verplicht is. Aldus de boodschap bij gelegenheid van het Pinksterfeest.

Maar de Geest heeft ook te lijden. De vredesduif verschijnt op talrijke plaatsen op de wereld welke met bloed overdekt zijn. Wij zijn bijvoorbeeld bedroefd over de situatie in het Midden Oosten. Jeruzalem, de stad van de Vrede, waar de Heilige Geest zichzelf met Pinksteren machtig vertoonde in wind en vuur, deze stad, centrum van de bewondering en de liefde van de drie belangrijkste godsdiensten die zich baseren op één God, die stad kent zelf nog ge[en] vrede. De Intifade herinn[ert] ons aan het feit dat [de] belofte van vrede in gere[ch]tigheid er nog niet werkel[ijk] bestaat. Laten we bidden d[at] de Geest er komt, zodat voo[r]oordelen en haat zullen ve[r]dwijnen en er een nieu[we] dag van vrede en begrip z[al] heersen.

BIDDEN

We zullen met de univers[ele] kerk bidden: 'om, Heili[ge] Geest, vernieuw de hele sche[p]ping'. Laten we ook bidde[n] dat de Geest de kerk oproe[pt] tot een gedurfd getuigen[is] van Gods bevrijdend hand[e]len in de geschiedenis. 'Ko[m] Heilige Geest'

Aldus de boodschap welk[e] ondertekend werd door d[e] Werelraad-voorzitters Ni[ta] Barrow van Barbados, d[ie] Methodst is, Louis Wils[on] van de United church [in] Canada, Johannes Hemp[el] Lutheraan uit de DDR, Wa[l]ter Makhulu, een Anglica[an] uit Botswana, Marga Buhr[ig] van de Hervormden in Zwi[t]serland, Ignatios van Anti[o]chie van de Oosters Orth[o]doxe kerk en die afkomstig [is] van Syrie en Paulos Greg[o]rios van de oosters-ortho[]doxe kerk en die uit Indi[a] afkomstig is.

Episcopaat Italië over strijd tegen Mafia:

"Er zijn risico's die men moet nemen"

ROME - De Rooms-katholieke bisschoppen van Italië laten zich niet intimideren door dreigementen van de mafia. Geestelijken en gelovigen zullen het 'onvermijdelijke risico' lopen door de praktijken van de mafia aan te kaak te blijven stellen.

De bisschoppen zeggen dit in een verklaring naar aanleiding van recente dreigementen aan het adres van bisschop Antonio Ciliberti van Locri. Mgr Ciliberti heeft herhaaldelijk uitgehaald naar de praktijken van de mafia in Calabrië en moet zich als gevolg daarvan onder politiebewaking over straat begeven.

'De directe aanval op een bisschop is een dramatisch en afkeurenswaardig feit', aldus secretaris mgr Camilo Ruini van de Italiaanse bisschoppen-conferentie. 'Maar het is paradoxaal genoeg ook een goed teken, want het laat zien dat actie van de kerk invloed heeft'.

De afgelopen maanden zijn ook andere geestelijken in Calabrië, Sicilië en Sardinië met de dood bedreigd. 'Ook geestelijken hebben het recht bang te zijn', aldus mgr Ruini, 'maar er zijn risico's die niemand uit de weg mag gaan'.

Katalysator verzet tegen de Ceausescu's

Dominee Tokes tot bisschop gekozen

ORADEA - Dominee Laszlo Tokes is gekozen tot bisschop van Oradea, een van de twee districten in de Hervormde kerk van Roemenie. Hij speelde een belangrijk rol bij het verzet tegen de Ceausescu's.

Het bericht van de bisschopsbenoeming is afkomstig van het Keston Collega, het Engelse instituut voor bestudering van de godsdienst in Oost Europa. Dit beriep zich op betrouwbare bronnen in Roemenie. Tokes wordt wel aangeduid als de 'katalysator' van de revolutie in Roemenie. Hij wordt de opvolger van Laszlo Papp die wegens verregaande collaboratie met het Ceausescu-regiem eind verleden jaar al moest aftreden en naar Frankrijk vluchtte. De verkiezing van Tokes geschiedde op een dergelijke manier dat er gelegenheid was via bezwaarschriften kritiek te leveren op de stemprocedure.

MINDERHEID

Tokes behoort tot de Hongaarse minderheid in Roemenie. Hij uitte verleden jaar in de zomer al voor de Hongaarse tv felle kritiek op de Ceausescu's. Ook nam hij in een brief aan president Ceausescu stelling tegen de vervolging van de Hongaarse minderheid in Roemenie.

Als gevolg daarvan werd hij onder politiebewaking gesteld. Onder druk van de overheid gaf zijn overste Papp aan Tokes opdracht te vertrekken naar een klein afgelegen dorp in het noorden van Roemenie, hetgeen Tokes weigerde. Toen de politie hem met geweld wilde komen verwijderen uit zijn woning verhinderde de bevolking dit. Het gewelddadige optreden van de politie en Securitate leidde uiteindelijk tot de val van de Ceausescu's in december.


NICOLAE CEASESCU

Derde Wereld-afgevaardigden achter Castro

Wereldraad betreurt verkeerde beoordeling Roemeense situatie

GENEVE - De Wereldraad van Kerken heeft zijn zwijgen over het bewind in Roemenië inderdtijd 'een foute beoordeling' genoemd. Het Centrale comite als algemeen bestuur van de Wereldraad weigerde echter hiervoor boete te doen en zich tegenover het Roemeense volk te verontschuldigen.

Dit gebeurde na sterke druk van secretaris generaal Emilio Castro van de Wereldraad die verleden jaar met succes erop had aangedrongen dat de Wereldraad geen veroordeling over de schending van de mensenrechten onder Ceausescu zou uitspreken. Het Centrale comité aanvaardde met 82 stemmen voor en drie stemmen tegen het voorstel van aartsbisschop John Habgood van York waarin wordt betreurd dat het vorige jaar op basis van een verkeerde beoordeling zich niet adequaat genoeg over Roemenië had uitgesproken.

FEL VERZET

Castro verzette zich fel tegen een motie van Margot Kassmann uit de Duitse Bondsrepubliek, waarin werd gezegd dat de Wereldraad had moe[]ten spreken. 'Mijn vriend d[e] Tokes', zo zei Castro, 'hee[ft] ons deze week niet gevraag[d] ons te verontschuldigen, maar heeft ons bedankt voo[r] onze hulp'. Daarop werd d[e] motie Kassmann met 3[] voor en 55 tegen en ze[s] onthoudingen verworpen. Voor de motie stemde[n] onder meer de Amerikaanse en Nederlandse afgevaardig[]den. De meeste vertegen[]woordiger van de Derde wereld stonden achter Castro.

Deze ontkende dat men ver[]leden jaar zich van kritiek had onthouden om de Roe[]meens-orthodoxe metropoliet Antonie ter wille te zijn. Deze was een vertrouweling van de Ceausescu's. 'Het is een belediging aan het adres van de Wereldraad te veronderstellen dat we zo handel[]den om onszelf en onze vrien[d]jes te beschermen. Alle media in het Westen hebben dat geschreven'.

Zo verklaarde Castro. Bij de afgevaardigden van de Derde wereld stelde men zich in dit verband de vraag of de Wereldraad wel voldoende heeft gedaan tegenover Zuidafrika en Latijns Amerika.

Oude ziekte in een nieuw jasje

Beeldschermziekte grijpt om zich heen

PIJN AAN de vingers, polsen, armen, schouders en nek, soms in ondraaglijke mate, 'afwijkingen aan de bovenste ledematen die met het werk te maken hebben': een oude ziekte in een nieuw jasje. Schoonmakers liepen altijd al de grootste risico's, gevolgd door kappers, pizzasnijders, en plukkers van spruitjes. Sinds enkele jaren breidt de ziekte zich echter explosief uit onder mensen die achter een beeldscherm werken en dat zijn er al heel wat. In Engeland zijn de eerste verzekeringsmaatschappijen vorige maand verplicht tot huizenhoge schadevergoedingen.

Voor Pauline Burnard (31), jarenlang secretaresse bij een Engelse bank, begonnen de problemen toen ze een andere functie kreeg. Daarbij hoorde een 'normaal' bureau en een even standaard toetsenbord. Heel wat minder luxe dan ze gewend was. Na een paar maanden was de pijn aan haar handen niet meer te harden.

Op doktersadvies liet ze zich ten einde raad opereren. De ingreep mocht niet meer baten. Volledig afgekeurd spande haar vakbond een proces aan tegen de werkgever. De zaak werd onlangs in der minne geschikt met een bedrag van 140.000 gulden. En begin maart kregen drie afgekeurde beeldschermwerkers door hun werkgever gezamenlijk 350.000 gulden schadevergoeding aangeboden.



CASSIERES

De Engelsen noemen het 'work-related upper limb disorders' (ULD, afwijkingen aan de bovenste ledematen die met het werk hebben te maken). Het gaat om een nieuwe ziekte, die een jaar of vijftien geleden voor het eerst op grote schaal in Australië werd gesignaleerd en daarna in Japan genadeloos toesloeg.

Het is een oude ziekte in een nieuw jasje. Spruitjesplukkers hebben er mee te maken, maar ook telegrafisten en pizzasnijders. Soms sterft de ziekte uit, tegelijk met het beroep, zoals bij de telegrafisten-duim. Vaak duikt zij later in een nieuwe vermomming weer op.

Neem cassières in grootwinkelbedrijven. Zij moeten zware aankopen zittend tillen om prijs of streepjescodes te kunnen lezen.

Helse spierpijnen en de onmogelijkheid om iets beet te pakken, zijn het gevolg. Werknemers in de pottenbakkerij worden eveneens regelmatig geconfronteerd met ULD. Vaak op stukloon moeten de werknemers onafgebroken produkten tillen die te groot en te zwaar voor hen zijn.

De 'koers' van schadevergoedingen aan deze arbeiders ligt een stuk lager dan bij de hoger opgeleiden. 'Gewone' werknemers ontvangen in Engeland tussen de 10.000 en 25.000 gulden voor geleden pijn, witte boordenwerkers doorgaans een veelvoud daarvan.

In Engeland besteden allerlei instanties de laatste maanden veel aandacht aan ULD. Dat heeft niet alleen te maken met de grootschalige onderzoeken die de Britse arbeidsinspectie (Health and Safety Executive) verricht naar de schaal waarop ULD voorkomt en de mogelijkheden van preventie. Een belangrijke oorzaak zit in het feit dat nu ook witte boordenwerkers het slachtoffer worden van deze, bij gewone arbeiders al eeuwenlang bekende ziektebeelden.

Hoger personeel blijkt in staat om werkgevers en verzekeringsmaatschappijen een behoorlijke poot uit te draaien als het om schadevergoedingen gaat. De Britse verzekeringsmaatschappijen spreken in dit kader van een 'regelrechte ramp'. Kwade (Engelse) tongen beweren dat de aandacht voor ULD wordt veroorzaakt door het grote aantal journalisten dat het slachtoffer wordt van de afwijking.

Van de ULD-ijsberg is het topje pas zichtbaar. Engeland is het eerste Europese land waar ULD op grote schaal is geregistreerd, maar volgens de Britse deskundigen beslist niet het laatste. Over een paar jaar staat op vrijwel ieder bureau in West Europa een beeldscherm. De Engelsen noemen het 'achterhaald' dat op het vasteland nog nooit iemand van ULD zou hebben gehoord.

AANSTELLERIJ

Dr. Colin Mackay uit Manchester, psycholoog en beleidsmedewerker bij de Health and Safety Executive, is internationaal de grote specialist als het om 'upper limb disorders' gaat.

Ging men er enkele jaren geleden nog van uit dat de 'herhaling' van bepaalde bewegingen tot ULD zou leiden, volgens Colin Mackay zijn andere invloeden minstens zo belangrijk. Herhaling leidt tot spanning maar niet per definitie tot beschadiging van spieren.

'Psychologische factoren spelen een belangrijke rol. We praten vaak over een golf- of tennisarm, maar de echte oorzaak is doorgaans niet in de sport, maar in het werk te vinden.

Het grote probleem is dat we geen idee hebben van de oorzaken. Vaak zien we dat mensen langere tijd in vreemde houdingen of met niet passend gereedschap moeten werken. Als je een kleine vrouw met kleine handen een standaard werkplek geeft, vraag je om problemen. Werknemers die zwaar werk, boven hun macht en zonder rustpauze verrichten, vragen er eveneens bijna om', zegt Mackay.

Doorgaans gaat het om normale handelingen als grijpen, draaien, reiken, die snel en vaak herhaald moeten worden in een abnormale houding zonder voldoende tijd voor de spieren om zich te herstellen. In eerste instantie leidt dit tot ongemak, gevolgd door pijn en vervolgens tot beschadiging, meestal op de plaats waar de spieren aan het bot vast zitten.

WERKDRUK

Toch verschillen deze ouderwetse 'cramps' van de modernere ULD-versie. De steeds geavanceerdere computersystemen zorgen voor een groeiende psychische werkdruk. Bij de typemachines van vroeger was een eenvoudig krampje aan de orde van de dag; de pressie van de huidige, pijlsnelle software, voegt aan het probleem een extra dimensie toe.

'Zeker in Engeland zijn computersystemen te snel ingevoerd. Deze plotselinge technologische verandering, gepaard aan slechte verhoudingen binnen de bedrijven en een groeiende werkdruk, krijgen we nu op ons bord. Let op mijn woorden: de rest van Europa is binnenkort aan de beurt, met alle gevolgen voor de verzekeraars van dien. Claims van dertig, vijftigduizend pond zijn geen uitzondering', volgens Mackay.

De Britse verzekeringsmaatschappijen oefenen de laatste maanden druk uit op bedrijven die veel beeldschermen hebben om door preventieve maatregelen de risico's terug te brengen. Voorkomen is goedkoper dan genezen, een langdurig en kostbaar proces. Naar schatting gaan door spierproblemen in Engeland jaarlijks zeventig miljoen werkdagen verloren.

David Walker heeft de administratieve leiding over de 340 journalisten van de Financial Times in Londen. Deze krant is als geen ander getroffen door een epidemie van Upper Limp Disorders. Daarnaast is ook het nog niet zo lang geleden opgerichte dagblad The Independent het slachtoffer van ULD geworden.

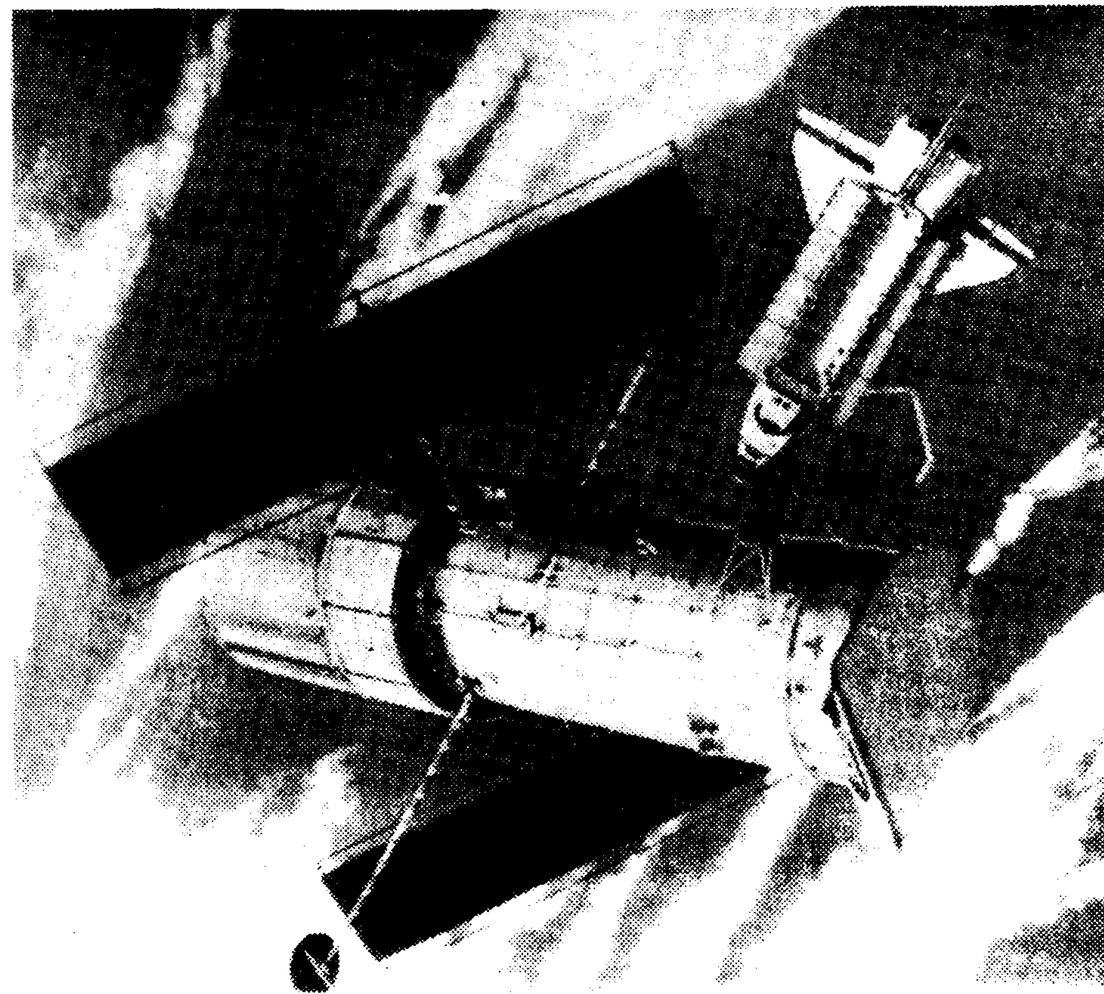
De laatste 2,5 jaar hebben meer dan 120 journalisten bij de Financial Times melding gemaakt van symptomen die met ULD sa[illegible] kunnen hangen. Sommige journalisten kunnen nauwelijks meer eten of autorijden zonder ondraag[illegible]n. Velen zullen [illegible] in staat zij[illegible]er op papier t[illegible], zijn al tien maan[illegible]geschakeld.

V[illegible]elijk heeft deze [illegible]e explosie te maken [illegible]et een nieuw tekstverwerkingssysteem dat medio 1987 in gebruik werd genomen. Aan het eind van genoemd jaar warden bij de Financial Times de eerste gevallen van ULD genoteerd, de piek was in de herfst van '89. In dat jaar gaf de Britse krant twee miljoen uit aan het oplossen van de problemen en zes ton extra aan vervanging van zieke medewerkers.

Walker: 'We hebben er van alles aan proberen te doen: nieuwe stoelen, verstelbare bureaus, hulpmiddelen en programma's om werkdruk en stress te verminderen. Uiteraard voor zo ver als bij een dagblad mogelijk is. Daarnaast zijn de computerprogramma's vriendelijker en toegankelijker gemaakt en hebben we universitaire adviseurs ingehuurd om het probleem te bestuderen.'

De ernst ervan blijkt uit het feit dat de krant een leidinggevende functionaris geruime tijd naar Australië heeft gestuurd om daar mogelijke oplossingen te bestuderen.

De maatregelen hebben bij de Financial Times redelijk succes gehad.



De space telescope na lancering vanuit de space shuttle (tekening van de NASA). Ver boven de dampkring zullen we zeven keer zover kunnen kijken en voorwerpen zien die vijftig keer zwakker zijn dan met aardse telescopen mogelijk is.

Mens eeuwig geïnteresseerd in de ruimte

Nieuw tijdperk ingegaan voor heelal-onderzoek

MET DE lancering van de Hubble ruimtetelescoop is een nieuw tijdperk begonnen in het heelalonderzoek. Deze 'supertelescoop' zal ons in staat stellen zeven keer zo ver in het heelal te kijken als nu het geval is. Euwenlang, waarschijnlijk vanaf zijn eerste bestaan, heeft de mens belangstelling getoond voor de ruimte. Niemand kan bij benadering zeggen wanneer ze bewust zijn begonnen naar de sterrenhemel te kijken. In elk geval moet dat kort na de dageraad van het menselijk intellect zijn geweest.

Grottekeningen en andere primitieve kunst maken duidelijk dat ook de vroege natuurvolken zich intensief met de sterrenhemel bezig hielden. Enerzijds projecteerden zij hun aardse belevingen op het hemelgewelf. De meeste van de 88 sterrenbeelden zoals wij die nu kennen zijn daar de blijvende bewijzen van. Anderzijds leidde systematische waarneming tot praktisch gebruik van de verkregen kennis, bijvoorbeeld om seizoenverschillen te voorspellen.

Niet alleen de sterrenbeelden zijn overgebleven als nalatenschap van die vroege belangstelling voor de sterrenhemel, ook machtige aardse monumenten. In Frankrijk en Engeland treffen we velden aan met loodzware stenen zuilen, z.g. megalieten, opgericht volgens patronen die op een astronomische betekenis duiden. De megalieten van Stonehenge zijn de beroemdste: hier werden 2[illegible]00 jaar geleden tachtig stenen opgesteld ten koste van veel zweet aangevoerd uit het dertig kilometer verderop gelegen Marlborough Downs. Zij markeren de punten waar zon en maan op verschillende momenten van het jaar opkomen, met name de uiterste posities, zoals de zomerwende (22 juni), wanneer de zon op het noordelijk halfrond haar hoogste positie bereikt en midwinter, wanneer zij haar laagste stand inneemt. De primitieve (?) mens verkreeg op deze manier een betrouwbare 'eeuwigdurende' kalender.

Andere bouwwerken getuigen eveneens van een grote belangstelling en respect voor hemelverschijnselen. Beroemd zijn in dit verband de pyramiden van Gizeh. Zij dateren van 2500 voor Christus. De zijden wijzen precies in de richtingen noord-zuid en oost-west. De ingang van de pyramide van Cheops werd bij de bouw nauwkeurig naar de noordelijke hemelpool gericht, toen gelegen bij de ster Alpha in het sterrenbeeld de Draak.

Het kennelijke (of soms schijnbare) verband tussen hemelverschijnselen en gebeurtenissen op aarde, leidde tot de overtuiging dat de hemelen ons lot in handen hebben. Was het immers niet zo dat de verschijning van de twinkelende Sirius, de helderste ster aan de hemel, het begin aankondigde van de jaarlijkse overstromingen van de Nijl, waarvan de bevolking in hoge mate afhankelijk was? En wie kon zijn ogen sluiten voor de macht van de zon, die als een godheid werd vereerd?

Zo had iedere cultuur haar eigen goden en godinnen aan de hemel die het ondermaanse in hun greep hielden. Ook de vijf toen bekende planeten, Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus, die als dwaalsterren over het firmament scharrelen, werden als eigenzinnige godheden gezien.

De sterrenbeelden hebben we voor een groot deel te danken aan herders en astronomen van het tweestromenland, tussen Eufraat en Tigris, in het huidige Irak. Tweeduizend jaar geleden al waren hier godsdienst, mythologie en astronomie nauw verbonden.

Priester-astronomen deden dag in dag uit nauwkeurige waarnemingen die zowel grote praktische betekenis hadden (kalenders, voorspelling van periodieke natuurverschijnselen, navigatie op zee) als astrologisch werden geïnterpreteerd. Anders dan nu, waren astronomie (wetenschap) en astrologie (bijgeloof) innig met elkaar verstrengeld. Nog tot ver in de middeleeuwen genoten astrologen groot aanzien in vorstelijke kringen en vele koningen en keizers hadden een astroloog in vaste dienst.

Heel veel hebben de Grieken bijgedragen tot de groei van onze astronomische kennis. Enkele honderden jaren voor Christus begon zich in het Griekse rijk (toen veel groter dan nu) de astronomie sterk te ontwikkelen. Met grote ijver verzamelden de Grieken ook wetenschap die in andere culturen was opgedaan. Legendarisch is de bibliotheek van Alexandrië waar alle wetenschappelijke kennis van Grieken, Babyloniërs, Feniciërs en Indiërs lag opgeslagen. De eerste grote Griekse geleerde was Pythagoras (zesde eeuw v.c.) die leerde dat de aarde het onwrikbare middelpunt van het heelal is en dat zon, maan en planeten er omheen draaien. Een even voor de hand liggende als foute gedachte. Fel verdedigd en verder uitgewerkt door Ptolemeus in zijn werk Almagast, zou dit wereldbeeld tot in de zestiende eeuw vrijwel zonder discussie geaccepteerd blijven.

De eerste die deze voorstelling met succes aanviel, was de Poolse astronoom Nicolaus Copernicus (1473-1543). Hij leerde dat de zon in het middelpunt staat, dat de planeten om haar heen draaien en dat de maan om de aarde draait. Maar deze leer werd niet snel geaccepteerd. Daarvoor waren systematische en nauwkeurige waarnemingen nodig.

JUPITERS MANEN

Dit gigantische werk zou gedaan worden door de Deen Tycho Brahe, paradoxaal genoeg een overtuigd aanhanger van de leer van Ptolemeus. Hij liet zijn metingen na aan zijn ijverige leerling, de Duitser Johannes Kepler. Die bewees aan de hand daarvan overtuigend dat de planeten om de zon draaien; niet in cirkelvormige banen maar in elipsen.

Daarmee ondersteunde hij het werk van de Italiaan Galileo Galilei, de eerste die (in 1609) een telescoop op de hemel richtte. De verrekijker was kort daarvoor uitgevonden door de Zeeuw Hans Lippershey. Met behulp van geperfectioneerde exemplaren die Galilei zelf bouwde, kon deze zien dat de planeet Jupiter omcirkeld werd door vier manen. Hij zag de schijngestalten van Venus, ontdekte kraters op de maan en vlekken op de zon. De goddelijke hemelse dwaallichten hadden plaatsgemaakt voor onvolmaakte werelden, vergelijkbaar met de aarde.

Kepler formuleerde tezelfdertijd drie wetten, die de banen van de planeten beschrijven. Aan de hand daarvan kon de Engelsman Isaac Newton de wetten van de zwaartekracht opstellen. Daaruit werd duidelijk dat niet alleen de aarde, maar alle hemellichamen onderworpen zijn aan dezelfde universele voorschriften. Het nieuwe wereldbeeld had overwonnen. Van nu af aan zouden vooral waarnemingen de basis vormen van de verdere ontwikkeling van de astronomie.

(dit artikel is van de hand Piet Smolders van De Gelderlander)

In hoeverre zijn Antillen en Aruba betrokken bij eenwording?

Zes eilanden, Brussel en een VerenigdKoninkrijk


DR.J.LINTHORST HOMAN (zittend) is de permanent vertegenwoordiger van Nederland bij de EEG in Brussel.

=door Candida Cruger=

GEOGRAFISCH GEZIEN horen ze er niet bij; juridisch gezien wel. De Nederlandse Antillen en Aruba, nog altijd onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden en door associatie verbonden met de Europese Gemeenschap. Besluitvormingen in het kader van de Europese Eenwording laten daarom de zes eilanden in de Caribische Zee niet onberoerd. In de tot nog toe gevoerde discussies lijken Nederlandse politici zich echter geenzins bewust van de gevolgen voor het overzeese gebied bij een Europa 1992.

De associatie van de Nederlandse Antillen met de Europese Gemeenschap bestaat ruim vijfentwintig jaar. Toen in 1957 de slotakte van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap werd ondertekend door de zes lid-staten (Nederland, Frankrijk, België, BRD, Italië en Luxemburg), was daar een verklaring van intentie ingebouwd om de associatievraagstukken uit te stellen tot een latere datum. Dit om de ondertekening van het Verdrag niet te vertragen. De zesde Verklaring van intentie stond in voor het openen van 'onderhandelingen ten einde overeenkomsten tot economische associatie van Suriname en de Nederlandse Antillen met de Gemeenschap te sluiten'.

Door het Verdrag te ondertekenen erkenden de lidstaten de bijzondere positie van Suriname en de Nederlandse Antillen. De banden tussen de overzeese gebieden en de daaruit voortvloeiende sterke economische verwevenheid konden bij de oprichting van de EG niet zomaar doorgesneden worden. Overigens gold dit niet alleen voor Nederland maar ook voor België, Italië en met name Frankrijk en de daarbij horende overzeese landen en gebieden.

OLIEPROTOCOL

In januari 1960 diende dr J.Linthorst Homan, permanent vertegenwoordiger bij de EG te Brussel, het verzoek in om tot onderhandeling te komen over de economische associatie van de Nederlandse Antillen met de Europese Gemeenschap. Om tot overeenkomst te komen bleek meer nodig te zijn dan een simpelweg aansluiten bij de bestaande regels. Toentertijd draaide de economie van de zes eilanden volledig op het raffineren van ingevoerde olie. De raffinagecapaciteit besloeg ongeveer veertig procent van de totale raffinagecapaciteit van de zes lid-staten; deze stonden dan ook niet om associatie te springen.

Een speciaal 'olieprotocol', dat door alle lidstaten geratificeerd moest worden bood de oplossing, maar leidde tevens tot vertraging. Daar waar Suriname associatie binnen een jaar geregeld had, kostte het vier jaar voordat de associatie met de Nederlandse Antillen een feit was. In oktober 1964 bekrachtigden echter alle zes de lidstaten de overeenkomst tot herziening van het Verdrag waardoor de associatie in werking kon treden.

BEVOORDELING

Met uitzondering van het olieprotocol, waarin zowel aan de EEG-commissie als aan de lid-staten afzonderlijk de mogelijkheid wordt geboden de olie-invoer te

Origine-vraagstuk blijft een twistpunt

beperken, is door de associatie een vrijhandelszone ontstaan tussen de Nederlandse Antillen, de Europese Gemeenschap en de overige geassocieerden. Dit betekent dat in de onderlinge handel geleidelijk de invoerrechten en andere beperkingen op de invoer worden opgeheven.

Daarnaast zijn de zes eilanden vrij in het heffen van invoerrechten en andere beperkingen op produkten uit andere landen dan de Gemeenschap. De doelstelling hierbij is de speciale bevoordeling - over en weer - van elkaars produkten boven de invoer uit andere landen waarbij de associatie gericht moet zijn op versterking van de economie van de geassocieerden zodat ze op eigen kracht verder kunnen.

Dit was de intentie; vrijhandelszone en doelstelling ten spijt, is de invoer van Antilliaanse produkten in de EG slechts gedaald en steeg de uitvoer van de EG naar het geassocieerde gebied. Primaire oorzaak hiervan is ongetwijfeld dat elke lid-staat, ongeacht doelstelling, allereerst aan het eigen hachje denkt, waarbij geassocieerden bovendien gehinderd worden door koloniale machtsverschillen.

IJDELE HOOP

De zes eilanden in de Caribische Zee dachten door associatie onder meer een gunstig investeringsklimaat te kunnen creëeren. Als geassocieerden zouden ze immers vrij toegang krijgen tot de EG-markt voor produkten die vervaardigd zijn uit ingevoerde stoffen (De Nederlandse Antillen beschikt niet over eigen grondstoffen). Het bleek echter ijdele hoop te zijn. De EEG-landen hadden zelf nog geen oplossing voor het origine vraagstuk. (Naar aanleiding van het percentage toegevoegde waarde wordt bepaald of het produkt al dan niet van het gebied afkomstig is.) Ze wilden geen uitzonderingspositie voor de Nederlandse Antillen die als precedent zou kunnen werken. Het resultaat is dat nu op produkten, afkomstig van de eilanden, door elk van de lid-staten afzonderlijk de eigen, nationale origine-regels worden toegepast, totdat een gemeenschappelijke regeling is getroffen.

SYMPOSIUM

Vertegenwoordigers van de eilanden zijn van mening dat de tot nu toe gehanteerde regels van oorsprong niet hebben bijgedragen tot een genoegzame verwerkelijking van het doel van de Associatie. Zij vinden dat de regels in hun huidige formulering een belemmerende werking hebben op de groei en diversificatie van de landen en gebieden overzee. Een minder veeleisend oorsprongsregeling en -procedure door een lager percentage toegevoegde waarde en/of minder vergaande transformatie van de grondstoffen of halffabrikaten te eisen, verdient in de overzeese visie voorkeur en zal beter passen in de geest van het Verdrag.

Tijdens het in september 1989 gehouden symposium 'Europa en de Caraïben' is het origine-vraagstuk verscheidene malen aangestipt. Drs.J. Engering, directeur-generaal van Buitenlandse Economische Betrekkingen van het ministerie van Economische Zaken, gaf toe dat door de EG heel moeilijk gedaan wordt met betrekking tot de originen. De fundamentele bewerking is immer een twistpunt dat door de EG heel vaak in protectionistische zin wordt geïntepreteerd.

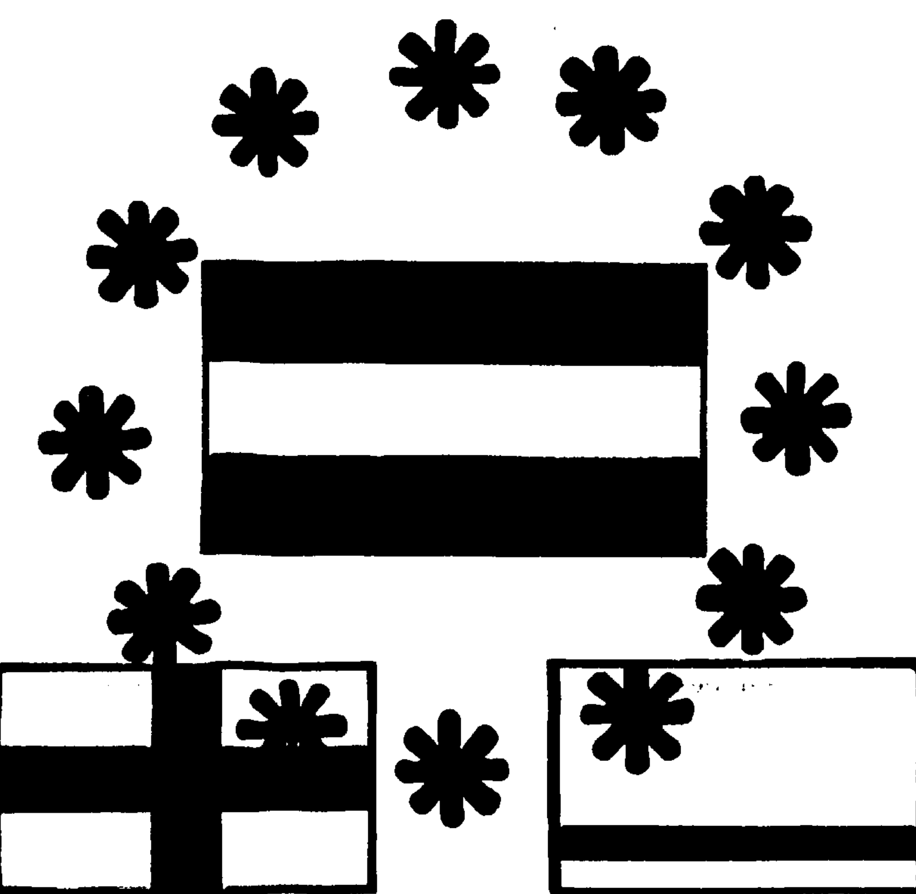
Volgens Engering is de Nederlandse regering een voorstander van een zodanige flexibilisering dat de oorsprong anders gedefinieerd kan worden. De huidige twaalf EG-landen zijn het daarover echter niet met elkaar eens. Om de flexibilisering te bereiken ziet Engering nog andere mogelijkheden. Een versterking van het Lomé-akkoord zou volgens hem de positie van de overzeese gebieden versterken, hetzelfde zou bereikt worden door te wijzen op de EG-faciliteiten voor de DOM's (Départements d'outre mer) van Frankrijk.

ALERTHEID

Het jaar 1992 staat voor de afronding van de aanlooperiode van aanpassing en geleidelijke omschakeling van een Europese Gemeenschap tot een groot economisch geheel, zonder grenzen voor handel, arbeid produkten of kapitaal. De redenen van het mislukken van het Schengen Akkoord en het niet ondertekenen van het Sociaal Handvest door Groot-Brittanië kunnen als teken aan de wand worden gezien. Het bereiken van een wetgeving die iedere lid-staat tevreden stemt, gebeurt niet zomaar; elk land afzonderlijk reageert alert om de eigen belangen te handhaven. Mocht de Europese Eenwording, al dan niet in 1992, een feit worden, in hoeverre zijn dan de belangen van de Nederlandse Antillen en Aruba vertegenwoordigd? Deze zes eilanden staan op juridisch vlak namelijk in een geheel andere verhouding met de EG dan de overige geassocieerden.

Enerzijds bestaan er de geassocieerde Afrikaanse landen die volledig onafhankelijk zijn, maar die wel deelnemen aan het wel en wee van de EG door de Overeenkomst van Yaoende en de daarbij in het leven geroepen paritaire instellingen. Anderzijds zijn er de Franse Overzeese gebieden die deel uitmaken van de Franse Republiek als zijnde een provincie, juridisch zijn zij dus vertegenwoordigd. De bijzondere grondwettelijke status van de Nederlandse Antillen en Aruba mèt Nederland, vastgelegd in het Statuut van het Koninkrijk, manouvreert het overzeese gebied in een 'tussenpositie'.

De Nederlandse Antillen en Aruba zijn volledig autonoom wat betreft hun interne aangelegenheden, dit in tegenstelling tot hun buitenlandse aangelegenheden. Het gebied heeft een eigen politieke 'persoonlijkheid' die hen onderscheidt van Nederland maar waardoor zij tevens niet door Nederland worden vertegenwoordigd in communautaire instellingen. In volkenrechtelijke zin zijn de eilanden echter niet onafhankelijk waardoor zij geen toegang hebben tot de organen voor de paritaire samenwerking die zijn ingesteld door de EG en de hiermee geassocieerde onafhankelijke landen.



Op ministerieel niveau is een oplossing gevonden die de drieledige (Aruba, Nederlandse Antillen en Nederland) opzet van de vertegenwoordiging in de Ministerraad in Den Haag reflecteert. Bij de Nederlandse permanente vertegenwoordiging in Brussel kunnen gedelegeerden van de Antillen en Aruba worden benoemd. De Nederlandse vertegenwoordiging bij de Gemeenschappen geeft dus de mening van de drie betrokkenen weer. Op parlementair niveau daarentegen ontbreekt een overkoepeling tussen het parlement in Den Haag en de parlementen van de overzeese gebieden. De parlementen kennen slechts samenwerking door periodieke bezoeken.

Associatie vertraagt door raffinagecapaciteit

De 'tussenpositie' waarin de zes eilanden zich bevinden, heeft zeker gevolgen voor dit gebied bij de tot stand koming van de Europese Eenwording. Dit uit zich onder meer in de geringe belangenvertegenwoordiging voor het overzeese gebied binnen de Europese wetgeving. Kenmerkend voor het symposium dat in het najaar van 1989 werd gehouden, is dat de gerichte vragen van de overzeese delegaties vrijwel onbeantwoord bleven. Het bleef bij gissen; van Nederlandse zijde wordt er veelal vanuit gegaan dat de Koninkrijksregelingen zwaarder wegen dan de EG-regelgeving.

VVD-kamerlid Terpstra vroeg om begrip tijdens de evaluerende vergadering van de beide bezoekende delegaties en leden van de vaste commissie over de aspecten van het contactplanbezoek 1989. Zij wees erop dat Nederland als kleine partner in de EG grote moeite heeft iets van haar specifieke eigen belangen in te brengen. Hierdoor wordt aan de van die belangen afhangende belangen, als die van landen overzee, niet altijd het gewicht meegegeven die ze verdienen, aldus Terpstra.

Geen vrije toegang tot de EEG-markt

Tijdens dit zelfde evaluerende gesprek liet drs.Rufus McWilliam (PNP) duidelijk zijn verbijstering blijken over de geringe betrokkenheid van de Nederlandse parlementariërs bij het Europees gebeuren. Volgens hem hebben de parlementariërs de handen vol met euthanasie en dergelijke onderwerpen en zijn ze niet geïnformeerd over wat er voor Nederland besloten wordt. De Nederlandse wetgever zal 270 wetten moeten goedkeuren voordat 1992 is aangebroken en toch is er niet meer informatie aanwezig dan wat er per wetsvoorstel wordt verstrekt. Volgens McWilliam is hierdoor een discussie tussen de drie partijen van het Koninkrijk welhaast zinloos. Het geen voor de landen overzee zeer verontrustend is.

Een ander aspect verbonden aan de 'tussenpositie' en de Europese Eenheid, is de nationaliteitenkwestie. Professor Van Empel, advocaat en buitengewoon hoogleraar economische ordeningsrecht aan de Universiteit van Amsterdam, bracht deze kwestie ter sprake. Hij stelde, tijdens het symposium en in een interview met Radio Veronica de kwestie van het Nederlands paspoort voor Antillianen aan de orde. Ze zullen een eigen paspoort krijgen en de vraag is dan of ze zich vrij mogen blijven vestigen in Nederland (en daarmee Europa).


Dr.RUTSEL MARTHA: geen enkel probleem.

Deze situatie kan ontstaan omdat de Antillen en Aruba het Europees Verdrag nooit hebben ondertekend. Bij het vervallen van de binnengrenzen vallen de Antillen en Aruba niet meer onder Europees grondgebied. In artikel 135 van het EG-verdrag is vastgelegd hoe overzeese gebieden die speciale banden hebben met de EG-landen, de gegarandeerde vrijheid van verkeer kunnen regelen: 'Het vrije verkeer van werknemers zal eventueel worden geregeld in een later -later dan 1958 - te sluiten overeenkomsten'. Deze overeenkomsten zijn er nooit gekomen.

De uitspraken van professor Van Empel hebben flink wat beroering teweeg gebracht op de eilanden. In Nederland werd echter vrij laconiek gereageerd. Volgens het KABNA (Kabinet voor Nederlands- Antilliaanse en Arubaanse Zaken) is er niks aan de hand en kunnen zowel Antillianen als Arubanen zich, op grond van het Statuut, na 1992 nog altijd vrijelijk vestigen in Nederland. 'En via Nederland hebben zij toegang tot de rest van de Europese Gemeenschap', aldus een woordvoerder.

Dr.Rutsel S.J. Martha, vertegenwoordiger van de Antillen binnen de Europese Gemeenschap, ziet ook geen enkel probleem. Het recht van vestiging ligt volgens hem reeds vast in artikel 132 lid 5. Daarentegen ziet hij juist meer mogelijkheden doordat aan bepaalde bepalingen van het Verdrag voorbij zijn gegaan. 'Dit opent mogelijkheden om terug te gaan naar de kern van het verdrag en zonder obstakels afspraken te maken over de interne markt', aldus Martha. Op de vraag of hij het niet nalatig vindt dat artikel 135 al die jaren is blijven liggen, antwoordde hij diplomatiek: 'Bij een grotere opmerkzaamheid zou het wellicht eerder gesignaleerd zijn'.

Overigens hebben de Verenigde Naties in 1948 de Universele Verklaring van de rechten van de mens aanvaard waarin wordt gesteld dat personen niet willekeurig hun nationaliteit mag worden afgenomen. In het Verdrag tot beperking der Staatloosheid is dit idee geconcretiseerd. Het Koninkrijk der Nederlanden heeft haar goedkeuring aan dit verdrag gegeven bij Rijkswet van 19 december 1984.

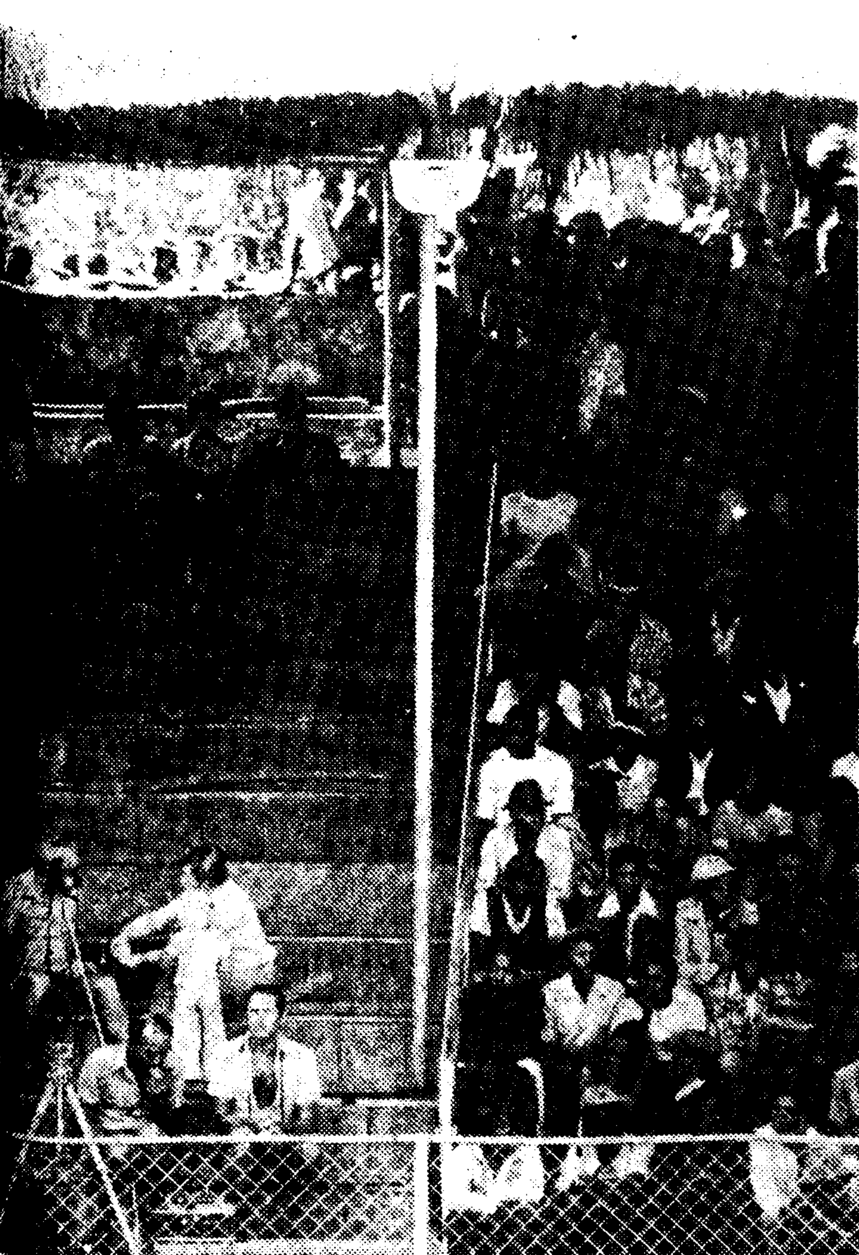
INZICHT

Een ieder die zich bezig houdt met de eenwording van Europa in 1992 is zich ervan bewust dat er nog heel wat knutselwerk nodig is om deze eerse stap naar een mogelijk later Verenigd Europa te laten slagen. Het initiatief van Antilliaanse en Arubaanse zijde om zich samen te buigen over de mogelijke gevolgen voor de eilanden is niet meer dan logisch. Schrijnend is echter dat de bezoekende delegaties eind vorig jaar niet veel wijzer weer naar de tropische zon zijn teruggekeerd.

De enige duidelijkheid die ze verkregen was het beperkte inzicht in de positie van de rijksdelen in de West. Hoewel de korte termijn gevolgen van de eenwording van de markt beperkt lijken te zijn, is alertheid van zowel Antilliaanse en Arubaanse als Nederlandse zijde geen overbodige luxe. Naarmate meer bevoegdheden naar Brussel verhuizen ontstaan er ook meer raakpunten met Brussel. Hierdoor zou de relatie met Nederland wel eens in het geding kunnen komen. Wellicht eveneens iets om bij stil te staan tijdens de algemene discussies over de plannen die Hirsch Ballin, de Nederlandse minister van Antilliaanse en Arubaanse Zaken, lanceert over de toekomstige indeling van het overzeese gebied.

Curaçaose organisatoren houden zich niet aan zwarte lijst

Sportboycot van Zuid-Afrika kennelijk niet voor Surfers


Op de tribunes worden bij sportevenementen in Zuid-Afrika blank en zwart nog altijd van elkaar gescheiden.

= Door Rein Persaud =

De apartheidspolitiek, vastgelegd in de Zuidafrikaanse grondwet, maakt de zwarte bevolking een menswaardig bestaan onmogelijk. Apartheid die niet bij het sportveld ophoudt. Voetballers, cricketspelers, zwemmers, golfers, windsurfers enz, allen worden strikt gescheiden. Zwart/wit. En wanneer je toevallig met een zwarte huid bent geboren, heb je bij voorbaat verloren. Spelen met aparheid. 'For whites only'. De Zuidafrikaanse autoriteiten kunnen gebruik, maken van bepalingen die zijn vervat in een uitgebreide reeks apartheidswetten om gemengde sportbeoefening tegen te gaan.

Het ontbreken echter van een wetgeving waarbij gemende sportbeoefening expliciet wordt verboden, heeft voordelen gehad voor de Zuidafrikaanse regering. Blanke organisatoren kunnen een aantal zorgvuldig gecreëerde uitzonderingen introduceren die het een klein aantal zwarten b.v. mogelijk maken lid van een blanke club te worden en omgekeerd. Het is de bedoeling daarmee de buitenwereld fotografisch bewijsmateriaal te verschaffen waaruit blijkt dat op de Zuidafrikaanse sportvelden een vermenging van rassen plaats vindt. Speciale sportevenementen kunnen voor internationaal gebruik op touw worden gezet door pasjes of vergunningen uit te geven die gewoonlijk een uur na afloop van de sportontmoeting verlopen zijn.

Als er een directe wetgeving bestond waarin gemengde sportbeoefening verboden werd, zou Zuid-Afrika minder gemakkelijk de waarheid over het rassendiscriminatie-beleid kunnen verbloemen. Het ontbreken van een gerichte wetgeving kan kortom gezien worden als een onderdeel van de Zuidafrikaanse regeringsstrategie.

Sinds 1950 is er een grote hoeveelheid materiaal verzameld waarmee kan worden aangetoond dat er wel degelijk rassendiscriminatie in de Zuidafrikaanse sport bestaat. Dat leidde er echter niet vanzelfsprekend toe dat het bewind werd uitgesloten van internationale sportaktiviteiten. De obstructiepolitiek van de Westerse landen, vanouds aanhangers van een blank Zuid-Afrika, beschermde de Zuidafrikaanse betrekkingen met internationale sportfederaties en de deelname aan internationale evenementen.

BOYCOT

Op verzoek van de zwarte sportbevolking in Zuid-Afrika, grepen Afrikaanse landen, andere Derde wereld landen en socialistische landen naar het wapen van een boycot om Zuid-Afrika buiten de internationale sportwereld te houden. In 1968 dwong de dreiging van een boycot van de Olympische Spelen in Mexico het Internationaal Olympisch Comite ertoe Zuid-Afrika uit te sluiten. Zuid-Afrika werd uiteindelijk in 1970 volledig geroyeerd door de Olympische beweging (nog steeds het geval). Derde Wereld landen en socialistische landen sloten vervolgens Zuid-Afrika van tal van internationale evenementen uit, door te verklaren dat ze zich terug zouden trekken als Zuid-Afrika toestemming kreeg om mee te doen. De historische en tot dan toe ongehoorde stap kwam toen Afrikaanse landen en nog een aantal andere landen hun dreigement dat ze de Olympische spelen in Montreal zouden boycotten, ten uitvoer brachten, uit protest tegen het feit dat Nieuw Zeeland zijn nationale rugbyteam naar Zuid-Afrika zond. Tal van landen hebben sindsdien verklaard dat ze een dergelijke openlijke samenwerking met de Zuidafrikaanse sportwereld niet zullen dulden en dat ze hun deelname aan sportevenementen waaraan ook dergelijke collaborateurs meedoen, opnieuw zullen overwegen. De boycot van de Olympische Spelen van 1976 in Montreal dwong tal van westerse landen ertoe hun standpunt over sport volgens het apartheidssysteem opnieuw te bezien.



Blank en zwart samen op het voetbalveld in Zuid-Afrika. Maar dit ziet men alleen op postzegels....

Ook de Verenigde Naties sloten zich aan bij de sportboycot. De V.N. namen in een Algemene vergadering een resolutie aan, waarin werd opgeroepen NIET tegen Zuidafrikanen te sporten. Nederland behoorde bij de landen die voor stemde. In december 1977 herhaalden de Verenigde Naties hun oproep. De lidstaten van de V.N. kregen het dringende advies de sportcontacten met Zuid-Afrika te verbreken. De Verenigde Naties deden meer. Een speciaal comité hield en houdt zich bezig met de bestrijding van apartsheidspolitiek. Dat comite riep 1982 uit tot het 'Internationale jaar van de mobilisering van de sancties tegen Zuid-Afrika'. Ondanks de boycot, proberen buitenlandse sporters door de mazen van het net te glippen. In het diepste geheim slopen tennisspelers, rugbyers, windsurfers en anderen stilletjes over de grenzen om in het land van de apartheid hun sport te bedrijven. De Verenigde Naties wilden daar een stokje voor steken. Met behulp van een nieuw 'wapen' moest het buitenlanders moeilijk worden gemaakt sport te beoefenen in Zuid-Afrika.

LIJST

Op 24 oktober 1980 kondigde de Speciale Commissie tegen Apartheid van de Verenigde Naties aan, dat er binnenkort een lijst zou worden opgesteld van sportmensen en bestuurders die het verbod op sportcontacten met Zuid-Afrika overtraden.

De persverklaring van 24 oktober 1980 luidde: 'De internationale gemeenschap heeft geen andere keus dan de geeigende stappen te ondernemen om aan sportevenementen van dit type in Zuid-Afrika een eind te maken. Daartoe heeft E.S. Reddy, direkteur van het Centrum tegen Apartheid, aangekondigd dat, in overeenstemming met besluiten die door het Speciale Comité zijn genomen, het centrum is begonnen met het aanleggen van een lijst van sportlieden, sportbestuurders en anderen die de sportboycot tegen Zuid-Afrika overtreden. De lijst zal aan regeringen en organisaties over de hele wereld beschikbaar worden gesteld (ook aan de Antilliaanse regering R.P.) om maatregelen te nemen tegen collaborateurs met het apartheidsbewind te kunnen vergemakkelijken'.

De 'Black list' ofwel zwarte lijst verscheen ten tonele. Het SAN-ROC (South African Non-Racial Olympic Committee) en een speciale groep van de Verenigde Naties (United Nations Centre Against Apartheid) hielden in het vervolg alle sportevenementen in Zuid-afrika in de gaten. Het register miste zijn uitwerking niet. De zwarte lijst bereikte meer



resultaten dan alle daarvoor beraamde acties tegen apartheid. De meeste bekende sportlieden weigerden uitnodigingen van Zuid-Afrika voor sportevenementen in dat land, uit vrees om op de lijst geplaatst te worden. In alle grote teamsporten werd Zuid-Afrika met succes buiten spel gezet. Zuid-Afrika werd geroyeerd of geschorst van internationale deelname in bijna alle takken van sport georganiseerd of onder auspiciën van Internationale Sportfederaties. Landen, organisaties en personen die sterk gekant zijn tegen het apartheidsbewind voelen zich in de steek gelaten door sportmensen die, door het spelen van wedstrijden in Zuid-Afrika reclame maken voor sport volgens de apartheidsrichtlijnen en de definitieve instorting van het systeem vertragen.

TEGENOFFENSIEF

Zuid-Afrika probeerde alles te doen om het sportisolement te doorbreken. Pogingen die de Zuidafrikaanse autoriteiten handenvol geld kosten. Alleen al in de eerste helft van 1982 besteedde Zuid-Afrika, na bekendmaking van de 'zwarte lijst' bijna 14 miljoen gulden om sportkontakten met het buitenland mogelijk te maken.

En nog steeds: elke sporter van over de grens, hoe nietig zijn of haar reputatie in de internationale sportwereld ook is, wordt in Zuid-Afrika met open armen ontvangen. Buitenlands sportbezoek is voor de regering een officiële erkenning van het apartheidsregime. Sport is kortom een onmiskenbaar onderdeel geworden van de buitenlandse politiek. Het 'tegenoffensief', zoals de Zuidafrikaanse autoriteiten de pogingen noemen het isolement te doorbreken, richt zich voornamelijk op vier belangrijke internationale sporten: rugby, cricket, voetbal en Windsurfen. De meest om-en bestreden sporttoernee tot nu toe is die van het Zuidafrikaanse rugbyteam de Springbokken. In de zomer van 1981 maakte deze ploeg een toernee door Nieuw Zeeland. Duizenden mensen trokken de straat op om te protesteren tegen het bezoek. De Nieuwzeelandse regering stelde zelfs een kleine 5 1/2 miljoen gulden beschikbaar voor politieversterking. De tweede wedstrijd werd afgelast nadat 500 betogers het speelveld hadden bezet. In maart 1982 vertrokken 12 Engelse cricket spelers voor een toernee naar Zuid-Afrika. De Zuidafrikaanse Brouwerijen (S.A.-Breweries) traden op als sponsor en betaalden elke speler circa 200.000 gulden voor hun deelname. De protesten waren niet van de lucht. De Engelse Test en Country Cricket Board nam geen halve maatregelen. Zij legde de ontduikers van de sportboycot voor 3 jaar een verbod op om uit te komen voor het Engelse team.

"Verboden" toernees zorgden voor deining

BELOOND

Veertien cricket spelers uit Sri Lanka werden door de Zuidafrikaanse sponsors vorstelijk beloond: ze kregen bedragen variërend van 167.000 tot 335.000 gulden per man. De cricketbond van Sri Lanka toonde zich minder enthousiast en legde een schorsing op van 25 jaar. Een cricketteam uit West-Indië, het gebied dat zich het felst verzet tegen de apartheid, ontdook begin 1983 de sportboycot. Hun vergoeding: 250.00 gulden. De Zuidafrikaanse regering bood bovendien aan eventuele tekorten van de tour te dekken. De Westindische Cricketbond schorste alle spelers die aan de toernee deelnamen levenslang. Vlak na het wereldkampioenschap voetbal in Spanje 1982 werd geprobeerd een team van voetbalvedetten naar Zuid-Afrika ta halen. Onder de spelers die benaderd werden bevonden zich de Nederlanders Johan Cruyff, Tscheu La Ling en Hans van Breukelen, de Westduitser Franz Beckenbauer, de Engelse internationals Dave Watson, Mike Channon, Alan Ball, Kevin Kegan en Ian Gillard, de Argentijnse voetbalvedetten Osvaldo Ardiles en Mario Kempes en de Braziliaan Dirceu. De Zuidafrikaanse organisatoren legden met behulp van de regering 4.8 miljoen gulden voor de toernee op tafel. De FIFA (werelvoetbalbond), waarschuwde de voetballers. De FIFA had immers reeds in 1976 Zuid-Afrika het lidmaatschap ontnomen vanwege de apartheidspolitiek. Cruyff bedankte, van Breukelen zei nee, Beckenbauer weigerde, de Argentijnen Ardiles en Kempes namen eenmaal in Zuid-Afrika aangekomen het eerste de beste vliegtuig terug en de Braziliaan Dirceu kwam niet opdagen. Een Britse toparbiter, Clive Thomas, weigerde zijn medewerking te verlenen en wees uit principiële redenen een aanbod van circa 40.000 gulden van de hand. Het groepje onbekende spelers wat overbleef beleefde weinig plezier aan hun verblijf. Na twee wedstrijden werd de toernee beeindigd wegens rellen en onlusten. De 18 spelers die meegingen ontvingen wel hun volledige gage.



Ook zwemmen moet gescheiden gebeuren, zoals dit bord aangeeft.

In februari 1983 probeerde Zuid-Afrika opnieuw topvoetballers naar het geboycotte land over te halen. De Engelse clubs Liverpool en Manchester United werd gevraagd voor één miljoen gulden demonstratie-wedstrijden in Zuid-afrika te komen spelen. Uit angst voor schorsingen sloegen de Britse topteams het aanbod af. Of zoals Ron Atkinson de manager van Manchester United zei:'De hele onderneming was goud waard. Maar noch wij, noch Liverpool waren bereid ons kritiek op de hals te halen'. Aan het eind van 1980 probeerde Southern Sun met medewerking van de Zuidafrikaanse regering twee internationale toptennisspelers, John McEnroe en Björn Borg, te overreden een uitdagingswedstrijd in Botswana te spelen. De twee topsporters zouden samen een honorarium van 900.000 rand ontvangen, met nog eens 130.000 Rand extra voor de winnaar. Deze wedstrijd ging niet door omdat McEnroe weigerde het apartheidssysteem op deze manier in de kaart te spelen.

EFFECTIEF

Uitsluiting van deelnemers die op de zwarte lijst voorkwamen aan sportevenementen buiten Zuid-Afrika bleek een zeer effectief wapen te zijn. De harde doordouwers die ten koste van alles nog steeds plezier hebben in het sporten in Zuid-Afrika, onder raciale omstandigheden, hebben zich over het algemeen verenigd in niet officiële sportorganisaties met een commercieel karakter.

Zij zijn het meest moeilijk of niet te grijpen door Internationale Sportfederaties waar zij meestal geen lid vam zijn. Met name komen zij voor in open kampioenschappen zoals het Curacao International Open Windsurf kampioenschap dat helaas mede wordt gesponsord door de overheid. Zeer spijtig moet geconstateerd worden dat de officiële sportorganistie op het gebied van winsurfen, de Antillean Yacht Racing Union, erkend en aangesloten bij het Antilliaans Olympisch Comité, part noch deel heeft aan deelname op Curacao van personen die op de zwarte lijst voorkomen.

TEGENSTRIJDIG

Na bekendmaking van de deelname van de Nederlandse windsurfers in 1986, Ben Wesseling en Olaf van Tol, die beiden op de zwarte lijst voorkwamen, heeft de woorvoerder van Manon Services de heer Roy Bottse publiekelijk verklaard dat hij hier niet van op de hoogte was. In de persmerdia verklaarde de heer Bottse dat hij persoonlijk tegen deelname is van winsurfers die op de zwarte lijst voorkomen. Hij was echter niet in het bezit van de zwarte lijst, en daagde de vakbond Sitek, die had geprotesteerd, uit om met het bewijs te komen. De Sitek kwam met dit bewijs maar vier jaar later anno 1990 heeft Bottse nog steeds zijn belofte niet nagekomen. In de Staten werd, naar aanleiding van de vele kritiek welke geleverd werd op de deelname van windsurfers op de zwarte lijst, op 11 juli 1986 een motie aangenomen, welke werd ingediend door alle fracties, waarbij de apartheid werd afgekeurd. Er werd tevens beloofd dat alles zou worden gedaan om een oplossing van dit probleem te versnellen.

Vorig jaar (1989) nadat weer hevig en fel kritiek geleverd werd op de deelname op Curacao van windsurfers op de zwarte lijst, heeft de eilandelijke regering de motie van de Staten geratificeerd. De overheid sprak zich uit tegen deelname van personen op de zwarte lijst aan sportactiviteiten op Curacao. Doordat men echter de lijst niet had, kon men geen maatregelen treffen. Direct en meteen na de vrijlating van Nelson Mandela was dezelfde overheid er als de kippen bij om een felicitatie-telegram te sturen naar Mandela. Een wat hipocriete opstelling, omdat de bewindslieden met daden nog steeds geen stanpunt hebben ingenomen.

Op maandag 28 mei begint het windsurf-evenement en organiserend comité en overheid weten reeds dat op de voorlopige deelnemerslijst windsurfers voorkomen die op de zwarte lijst staan. Onder andere Olaf van Tol, die indertijd van de zwarte lijst van de V.N. is geschrapt omdat hij tekende nooit meer naar Zuid-Afrika te zullen gaan om te sporten. De bekende Nederlander is echter ondertussen wederom op de lijst geplaatst, wegens deelname aan windsurf aktiviteiten in Zuid-Afrika.

Toch heeft dit "orgaan" belangrijke functie

Alleen Chinezen kennen hartconstrictor-energie

= door Rudolf de Wit =

De hartconstrictor-energie is voor westerse begrippen geen orgaan. De chinezen (acupuncturisten) geven het systeem dat o.a. voor de circulatie van het hart zorgt, wel een plaats als zodanig. De hartconstrictor-energie wordt vaak ook anders genoemd door verschillende auteurs. In het chinees heet het Xin Bao, anderen noemen het Pericarium, anderen weer Kringloop-Sex energie.De hartconstrictor heeft een nauw relatie met het hart en de nieren werkt preventief op infecties, reguleert de bloeddruk en vormt de bloedvaten. Het vormt een beschermende functie voor het hart. De hartconstrictor vangt als eerste de schadelijke factoren op die het hart kunnen aantasten. Acute hartklachten worden opgevangen en behandeld via de hartconstrictor energie.

Bij chronische hartklachten wordt de hart-energie ook aangetast. Deze energie wordt gebruikt bij verschillende hartafwijkingen. Door de relatie met de nieren heeft deze orgaan-energie ook veel te maken met de potentie.

De hartconstrictor energie is erg gevoelig voor zout. Westers zien wij ook dat door te veel zoutgebruik er hoge bloeddruk kan optreden. Voor de acupuncturist zit de oorzaak in de hartconstrictor.

De hartconstrictor heeft, net als alle andere organen, ook haar psychische kant en is voor de chinesen het orgaan waaruit het geluksgevoel ontspringt. U heeft wel vaker gehoord van spreekwoorden zoals 'uit het oog uit het hart', 'iets op het hart hebben ', 'dat is een pak van mijn hart', 'uit iemands hart gegrepen', 'het is u van harte gegund' en zo zijn er nog veel meer spreekwoorden en gezegdes die allemaal wijzen op het gevoel dat vanuit het hart komt; een geluksgevoel.

Aan de andere kant geeft een zwakte aan hartconstrictor-energie een verward bewustzijn of men toont tekenen van ongecoördineerd spreken (stotteren).

De hartconstrictor beschermt samen met de lever-energie het lichaam tegen de wind. Mensen die snel gevoelig zijn voor wind hebben een zwakte in deze energieën. De hartconstrictor-meridiaan (de Tschu Tsieu Yin) begint aan de buitenkant van de borst (beiderzijds hetzelfde), loopt dan naar de oksel, vandaaruit naar de binnenkant van de bovenarm, naar de elleboog, langs de onderarm, via het midden van de pols naar de vierde vinger, alwaar de meridiaan aan de nagel eindigt.

Klachten die hun oorzaak in de hartconstrictor energie hebben zijn: pijn en krampen in de borst, klierzwelling in de oksel, depressie, pijn in de elleboog, pijn in de pols, krampen in de hand, sexuele perversie (dus toch .....), steriliteit en impotentie, hoge bloeddruk, afwijkingen aan de bloedvaten en een reeks psychische klachten waarvan ongerustheid, agitatie (opgewondenheid), gebrek aan initiatief, gebrek aan gezelligheid, achterdocht, maar enkelen zijn. De diagnostische kenmerken zullen U wel lachwekkend in de oren klinken. De hartconstrictor-energie kan n.l. gezien worden in het gezicht en wel op de neusbrug. Verder heeft de hartconstrictor-energie te maken met de grote bilspier (de Gluteus Maximus).

Er liggen 9 acupunctuurpunten op de hartconstrictor-meridiaan. Allen hebben hun specifieke werking, die door middel van acupuntuurnaalden gestimuleerd of afgeremd worden. De hartconstrictor meridiaan leent zich het beste voor behandelingen met kruiden.

KRUIDEN

U wordt altijd aangeraden een deskundig advies te vragen alvorens u met kruiden gaat 'experimenteren'. Kruiden zijn over het algemeen veilig in gebruik, maar als u er baat bij wilt hebben, dan moet u wel de juiste kruiden hebben. Aangezien deze energie westers niet als apart orgaan genoemd wordt is het voor u erg moeilijk om van uw arts te verlangen dat hij u advies zal geven over uw hartconstrictor. Het is trouwens al behoorlijk moeilijk voor vele artsen om zich voor te stellen dat er een systeem bestaat dat acupunctuur heet. Laat staan een orgaan dat westers niet bestaat in een systeem dat westers niet mag bestaan. Probeert U het maar niet. U kunt wel, vooral op een wat oudere, respectabele leeftijd of direct bij de eerste klachten een controle vragen bij uw hartspecialist waarvan wij er gelukkig op ons eiland enkelen kennen. Klachten van hart en bloedvaten zijn beter te voorkomen door gezond te eten, b.v. veel fruit en groente, rauwkost, plantaardige eiwitten te gebruiken in plaats van dierlijke eiwitten. Veel bewegen, sporten. Gun uw lichaam voldoende ontspanning en vooral psychische rust. Leef en geniet........... van harte!

Wat schreef de Amigoe?

Schutterij

= door Ron Polak =

ONDER DRUK vanuit Nederland werd er in 1940 op Curaçao een schutterij, een eigen landsverdediging opgericht met het doel de eilanden te verdedigen tegen eventuele (Nederland was op dat moment nog niet rechtsstreeks bij de oorlog betrokken) vijandige aanvallen. Op de begroting van 1940 werd 600.000,- gulden uitgetrokken voor de schutterij. In die dagen een kapitaal bedrag. Inspraakorganen, overleg, kortom het hele democratisch functioneren was toen nog beperkt tot een hele kleine kring van hoogwaardigheidsbekleders.

Het is dan ook niet te verwonderen dat er met betrekking tot de Curaçaose schutterij nogal wat ingezonden brieven in de Amigoe verschenen. De discussie in deze brieven spitsten zich toe op een tweetal essentiële vragen: Is het wel zinvol om zo'n dure schutterij op Curaçao te hebben en kon er niet iets anders — er waren zaken genoeg, die op de begroting werden gekort — met het geld gedaan worden?

Het waren hele normale vragen die eenieder van ons zich elke dag stelt als hij of zij leest wat de overheid nu weer met ons geld heeft gedaan. Zo werd het bedrag dat oorspronkelijk bedoeld was om de krotten te verbeteren die er in grote aantallen op ons eiland stonden met maar liefst 2/3 verminderd van 150.000,- tot 50.000,- gulden.

De heer Van Lent protesteerde hier in zijn brief heel heftig tegen. Hij vroeg zich af hoe het in Godsnaam mogelijk was dat de overheid dacht dat Curaçao zou worden aangevallen. De vijanden waren Duitsland en Italië en het was niet reëel om te veronderstellen dat deze hun hele vloot de halve wereld rond zouden sturen om Curaçao aan te vallen. Daarnaast waren er dan nog altijd de Engelsen en de Amerikanen die die vloot wel zouden stoppen. Hij merkt ook op dat de Franse eilanden in het Caribisch gebied (Frankrijk was al in oorlog) nauwelijks iets aan bewapening deden.

Kortom: een zinloze zaak. De redactie van de Amigoe geeft op deze brief het volgende naschrift: 'Ons lijkt het ook dat de inzender groot gelijk heeft, maar de deskundigen houden hun mond. Mits er althans op dit gebied op Curaçao deskundigen zijn'.

Op 16 maart verscheen er een andere ingezonden brief die door 'un macamba' was ondertekend. 'Is het bestuur van Curaçao zich er wel van bewust, dat de gesel der werkeloosheid niet om de hoek komt kijken, doch zich al vertoont in het volle daglicht?' Deze macamba was zelf in Nederland werkeloos geweest: 'En als men dan in Holland de werkeloosheid aan den lijve heeft ondervonden, dan stuit het je toch tegen de borst dat er honderdduizenden aangevraagd worden voor een doel, waarvan de grootste hoop weggegooid wordt'.

Hij maakt een vergelijking tussen het leven van de militairen hier en in Nederland: 'Als men de inrichting ziet van de kampen voor de militairen, de huren die er voor betaald worden en men hoort van bevoegde zijde hoe de voeding is, nou, dan zouden vele in Holland gemobiliseerden beginnen te watertanden'.

Kennelijk hadden onze militairen het niet zo slecht. Hij schetste een uiterst cynisch beeld van de toekomst: 'Maar hoe zal er Curaçao na enige jaren uitzien? Niets dan krotwoningen tussen modern afweergeschut'. Gelukkig viel dat effect wel mee.

De discussie over de schutterij verliep als een soort éénrichtingsverkeer. Vanuit de autoriteiten werden omtrent diepere beweegredenen geen of nauwelijks mededelingen gedaan, zodat in de kranten alleen maar protesten te lezen waren. De discussie verstomde toen de oorlog daadwerkelijk uitbrak en de Duitsers Nederland binnenvielen.

Rotterdamse kladderaar Hitler-fanaat

ROTTERDAM - De negentien-jarige Rotterdammer die zondag is aangehouden wegens het bekladden van een verzetsmonument in Rotterdam, blijkt een Hitler-fanaat.

Volgens de wijkagent en buurtbewoners hangen er bij de man thuis van plint tot plafond propagandamateriaal, vlaggen, foto's en dergelijke uit het Nazi-tijdperk. Hij was ook betrokken bij het bekladden van het Sparta-stadion toen Ajax daar speelde. Het lijkt een familietrekje, want zijn vader weigert in zijn bakkerij brood aan buitenlanders te verkopen, aldus een politiewoordvoerder. De jongeman is na verhoor vrijgelaten en moet binnenkort voorkomen ondermeer wegens verboden wapenbezit.

Dammen

= door Raoul Alias=

Van de week werd mij een aantal keren gevraagd wat ik nou eigenlijk bedoel met een 'zo gevarieerd mogelijke dam-rubriek', een passage uit mijn inleiding van verleden week. Hiermee bedoel ik dat ik niet slechts dam-problemen zal publiceren, die door de lezers moeten worden opgelost, (trouwens om eerlijk te zijn toch fantasie-standen, die je niet tijdens een gewone dam-partij zal tegenkomen) maar ook-en dit vaker-zowel nationaal als internationaal gespeelde partijen, openingsvarianten, midden- en eindspelen en in partijen voorgekomen combinaties. Ja, ik ben meer een realist dan fantast. En nu de oplossingen van de vier combinaties van de vorige week:

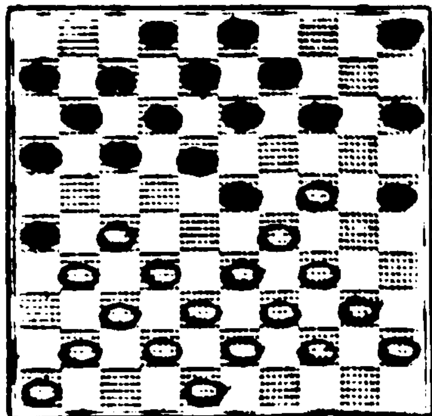
diagram 1: 4-9;17-22;8-12;9-14;18-22;23x14 en 19x39

diagram 2: 14-20;23-28;8x17;3x14;16x27 en 6x50

diagram 3: 17-22;24-29;14-19;13-19;4-10 en 10x50

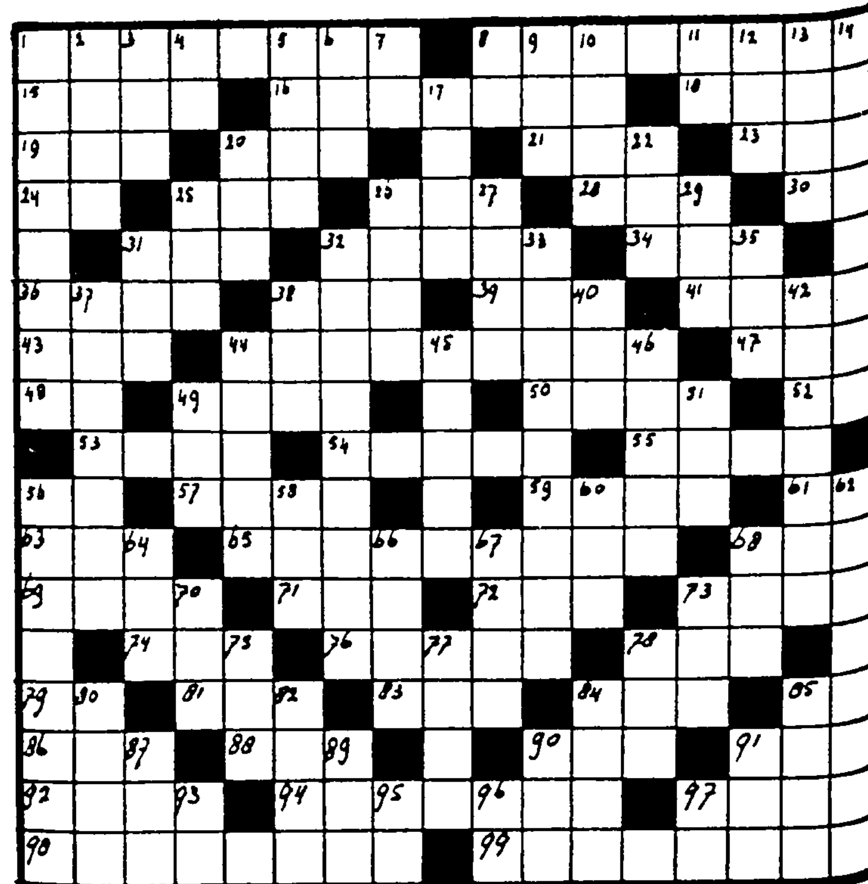
diagram 4: 20-24;21-27;26-31;17x26 en 12x45

In maart j.l. ging ik een kijkje nemen op de clubavond van dam-club Doe i De Willems en aan een van de tafels werd een partij gespeeld tussen de latere clubkampioen Tom Henriquez met wit en A. Samson (zwart). Na de openingszetten: 1. 34-30 20-25 2. 31-27 25x34 3. 39x30 17-21 4. 44-39 19-23 5. 50-44 14-19 6. 40-34 15-20 7. 33-29 10-15 8. 38-33 20-25 9. 42-38 4-10 10. 30-24 19x30 11. 35-24 11-17 12. 47-42 21-26 13. 44-40 6-11 14. 49-44 1-6 15. 36-31 10-14??. (zie diagram). In



deze stand kon Henriquez een dam nemen via 24-19, 32-28, 37-32 en 33x4. Weliswaar wordt de dam dan afgenomen met 3-9, 8-13 en 2x13, maar het lijkt mij dat wit dan heel snel op zwarts linkervleugel gaat doorbreken. In de partij ging het echter anders: 16. 24-20 15x24 17. 29x20 14-19 18. 20-15 17-22 19. 41-36?? (hier had wit met 33-28, 2x33 en 39x28 schijfwinst of doorloop naar dam kunnen forceren) na de tekstzet komt zwart zelfs beter te staan ..11-17 20. 27-21 16x27 21.32x21 7-11 22. 21-16 23-28 23.16x7 2x11 24. 40-35 17-21 25. 44-40 21-27!! 26. 34-30 25x34 27. 39x30 28x39 28. 43x34 18-23 29. 30-25 12-18? zwart had hier met 18-23 gevolgd door 12-17, agressiever moeten optreden, bijvoorbeeld 29...18-23 30. 35-30 12-17 31. 38-33 (anders volgt 28-32, 26x37, 22x42 en daarna 17x18 met een opgeblazen centrum van wit) ...28x29 32. 34x43 27-32 33. 37x28 26x37 34. 42x31 22x33; 30. 38-33 11-17 31. 34-29 23x34 32. 40x29 6-11 33.29-24 19x30 34.35x24 18-23 35. 24-20 23-28 36. 33-29 28-32 37. 37x28 22x24 38. 20x29 26x37 39. 42x22 17x28 en op het moment dat deze stand bereikt was, moest ik jammer genoeg vertrekken, zodat ik het resterend eindspel niet kon meemaken. Maar naar ik later vernam, verloor zwart door een blunder alsnog de partij. Ondanks deze onverdiende nederlaag van zwart een prachtige partij.

Kruiswoordpuzzel



HORIZONTAAL: 1. Op de grond gegooid; 8. Fotografisch filmbeeld; 15. Hoge maatschappelijke stand; 16. Ondervraging; 18. Bijbelse figuur; 19. Smal stuk hout; 20. Maand; 21. Haargroei; 23. Hert; 24. Samarium; 25. Europeaan; 26. Voertuig; 28. Hoofddeksel; 30. Rente (afkorting); 31. Mannelijk dier; 32. Hoofddeksel; 34. Opening; 36. Reus; 38. Meubel; 39. Elektrisch geladen deeltje; 41. Schaaldier; 43. Gelofte; 44. Artillerist; 47. Engels bier; 48. Nederlands Gezag; 49. Plaats in Portugal; 50. Plant; 52. Gedaan en gelaten; 53. Kelner; 54. Nauwe doorgang; 55. Plag; 56. Heilige; 57. Wegkant; 59. Getal; 61. Deel van de mast; 63. Goede wenk; 65. Eigenaars van woningen; 68. Bosbouw-werktuig; 69. Tocht; 71. Mythologisch figuur; 72. Knaagdier; 73. Fris; 74. Dwaas; 76. Lekkage; 78. Roofdier; 79. Voorzetsel; 81. Keukengerei; 83. Kookgerei; 84. Rond; 85. Kerkgenootschap; 86. Schimmelachtig ruikend; 88. Menig; 90. Ondiepe greppel; 91. Over; 92. Geestdrift; 94. Vazal; 97. Bovenmenselijke macht; 98. Kopie maken op schrijfmachine; 99. Verbijsterd.

VERTIKAAL: 1. Inwendige aandoening; 2. Plaats in Noord Holland; 3. Dik; 4. Laatstleden; 5. Een ogenblik; 6. Koordans; 7. Titel; 8. Nummer; 9. Het morgenrood; 10. Vlug; 11. Verlichting; 12. Europeaan; 13. Wild zwijn; 14. Rijwielonderdeel; 17. Deel van het lichaam; 20. Soort brood; 22. Wig; 25. Zeil; 26. Geschenk; 27. Zuiver; 29. Verpakking; 31. Deel van een huis; 32. Aanstelling; 33. Reisetui; 35. Open strook in het bos; 37. Handel; 38. Vreselijk; 40. Nieuw; 42. Noord Afrikaanse staat; 44. Rivier in Iran; 45. Woestijn in Israël; 46. Bloemen; 49. Maand (afk); 51. Stuk vee; 56. Blijven steken; 58. Diereneigenschap; 60. Voorgeschreven regel; 62. Aanhaling; 64. Spie; 66. Gerecht; 67. Bloeiwijze; 68. Woud; 70. Vruchtenat; 73. Heks; 75. Bedorven; 77. Weg; 78. Gevuld; 80. Gehoorzaal; 82. Poeder; 84. Balk; 85. Enigszins zuur; 87. Modegek; 89. Watering; 90. Bijwoord; 91. Fust; 93. Nikkel; 95. Voegwoord; 96. Soort onderwijs; 97. Letter van het Griekse alfabet.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Lelicia Tromp
L.G. Smithblvd 492
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Dartel; 5. Epen; 8. Bidet; 12. Lieden; 14. Haai; 15. Wijsvinger; 18. Lor; 19. Pui; 20. Ev.; 21. Tal; 22. Parool; 23. Nelly; 25. Rebus; 27. Obl.; 29. Reu; 30. B.D.; 31. Rita; 33. Amie; 35. Stel; 37. Ook; 38. Barak; 40. Eb; 42. Amor; 45. Naakt; 47. Lev; 49. Ikon; 50. Oord; 52. Ter; 53. Anode; 56. Leep; 58. La; 59. Alarm; 61. Kor; 62. USSR; 64. Erwt; 65. Neon; 67. E.p.; 68. Eer; 70. Ida; 72. Voorn; 74. Budel; 76. Sintel; 78. Ega; 80. D.i.; 81. Als; 82. Kin; 83. Ontsporen; 86. Even; 88. Speels; 89. Donar; 90. Baat; 91. Atonie.

VERTIKAAL: 1. Duwen; 2. Rus; 3. Eli; 4. Lint; 5. Edele; 6. Per; 7. En; 8. Barok; 9. Ia; 10. Diplomaat; 11. Triple; 13. Egard; 14. Hor; 16. IJver; 17. Valuta; 18. Last; 22. Puik; 24. Les; 26. Bron; 28. Bikkel; 30. Blok; 32. Ab; 33. Ara; 34. Sela; 36. Emier; 39. Andes; 41. Benard; 43. Ros; 44. Kol; 46. Tras; 48. Volwassen; 51. Reup; 54. Dat; 55. Mono; 57. Pseudo; 60. M.n.; 61. Kool; 63. Red.; 64. Eiland; 66. Even; 67. Engte; 69. Rede; 71. Anker; 73. Renet; 75. Linde; 77. Tin; 79. Asla; 83. Opa; 84. Pst; 85. Rijn; 87. Va; 88. SA.